

วารสารราชภัฏพระนครวิชาการ

PNRU Academic Journal

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

Vol.1 No.1 January - June 2022

ISSN : 2821-9767 (Print)

ISSN : 2821-9775 (Online)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารราชภัฏพระนครวิชาการ จัดทำเป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ บทความบริการวิชาการ บทความสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการ และบทความวิจัย โดยขอบเขตของเนื้อหาจะครอบคลุมด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสหวิทยาการรวมทั้งผลงานวิชาการที่ใช้ความรู้ในพหุสาขาในการวิเคราะห์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสาร สารระสำคัญ ประสบการณ์การวิจัยแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

นโยบายการจัดพิมพ์ของวารสาร

1. บทความที่นำเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความวิชาการ บทความบริการวิชาการ บทความสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ซึ่งอาจเขียนได้ทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ
2. บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องเขียนตามรูปแบบของ วารสารราชภัฏพระนครวิชาการ และต้องผ่านกระบวนการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ บทความที่ตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยรับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น ๆ
3. บทความที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ทุกบทความต้องผ่านการพิจารณาเห็นที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่าสามท่านต่อหนึ่งบทความ ซึ่งทั้งผู้ประเมินบทความและผู้แต่ง จะไม่ทราบชื่อบทความ (Peer Reviewed) ซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review) โดยบทความที่ลงตีพิมพ์ได้นั้นต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความทั้งสามท่านหรือสองในสามท่าน

คณะที่ปรึกษา

ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร
รองศาสตราจารย์คมเพชร ฉัตรศุภกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ มาณกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทรพรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันตกุล อินทรผดุง

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณพร บุญญาสถิตย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ อนุรักษ์วรกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ ประสิทธิ์ผล
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
ศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พวงงาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วรสันต์ บุรณากาญจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ผลดี
รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ เพียรพัฒนะกุลชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พสนัน นิมิตไชยนนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ เกษมณี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุษ ประดิษฐ์ทรง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ กิจเจริญไพบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนท์ณิธิ ดุลยทวีสิทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมณัช รัตนชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา แสนสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนาฏ บัวศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริษฐ์ กิตติธนาบุญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
มหาวิทยาลัยธนบุรี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณวิช ทัทภวิมล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิกรม มาประณีต
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรียพร นิพิฐวิทยา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ ศรีใหม่
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์โกญจนาท เจริญสุข
 อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ผลงาม
 รองศาสตราจารย์ ดร.วณิภา ศิริวรสกุล
 รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาวุฒิ ขุนทอง
 รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ พหลภาคย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนะศึก วิเศษชัย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อักษร สวัสดิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร ยวงเงิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญาพัชญ์ ตีบวงษา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธี ทรัพย์ประสพโชค
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิกานต์ อำนวย
 รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี กล่อมเมือง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยสรณ์ รอดยิ้ม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียา สมพีช
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณรุ่ง ปภาพลิษฐ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรหมมา วิหคไพบุลย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประธาน ประจวบโชค
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิสริ ศิริคุณ
 อาจารย์ ดร.ปิยะดา จุลวรรณ
 อาจารย์ ดร.วฤชา ประจักษ์ศักดิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุบัน บัวขาว
 อาจารย์ ดร.เกศินี คุ่มสุวรรณ
 อาจารย์ดาวใจ ดวงมณี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัลลภมน สีนหัง

[illegible]

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

นางเดือนเพ็ญ สุขทอง
นางสาวมัทนา เกตุโพธิ์ทอง
นางสาวฐมลวรรณ หินกล้า
นางสาวศุภราพร เกตุกลม
นางสาวทัศนีย์ ปิ่นทอง
นายรัชตะ อนวัชกุล
นายจักรพันธ์ ก้อนมณี
นางสาวสุปราณี ชมจุมจัง
นางสาววรารณณ์ แสงสุริศรี
นางสาวบุษราภรณ์ สอนปัญญา
นายวิวัช หล่อศรีจันทร์
นางสาวธนพร ชนาธิปกรณ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ติดต่อกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2544-8629, 0-2544-8532-34
E-mail: editor_pnruaca@pnru.ac.th และ https://so07.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_ACA

กำหนดออก

2 ฉบับ ต่อปี (มกราคม – มิถุนายน และ กรกฎาคม – ธันวาคม)

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ https://so07.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_ACA/issue/archive

พิมพ์ที่

บริษัท ทริปเพิล กรุ๊ป จำกัด www.triple-group.co.th
95 ถ.แจ้งวัฒนะ ซ.6 แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
www.triple-ed.com E-mail : editor.triple@gmail.com
โทร. 0 2521 8420 ต่อ 208

บทบรรณาธิการ

วารสารราชภัฏพระนครวิชาการ ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนแนวคิด ความรู้ ความก้าวหน้าใหม่ ด้านมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และสหวิทยาการรวมทั้งผลงานวิชาการที่ใช้ความรู้ในพหุสาขาในการวิเคราะห์ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ปีที่ 1 มกราคม -มิถุนายน 2565 มีบทความจำนวน 5 เรื่อง โดยบทความทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏพระนคร วิชาการจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นพื้นที่ทางวิชาการที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจุดประกายความคิดแก่นักวิจัย นักวิชาการและผู้อ่านทุกท่าน ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของวารสารฯ ฉบับนี้ และยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณพร บุญญาสกลิตย์
บรรณาธิการ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

ประจำวารสารราชภัฏพระนครวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิเทพ ปิติพรเทพิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนท์ณิธิ ดุลยทวีสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ โยธี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรณศักดิ์ ตติยะลาภะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิกรม มาประณีต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เต็งพงศธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนาฏ บัวศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริษฐ์ กิตติธนาบุญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกานดา สารน้อย

ดร.ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ.....	A
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำวารสารราชภัฏพระนครศรีวิหาร	B
สารบัญ.....	C

บทความวิจัย

การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	1
-------------------------------------	---

นงลักษณ์ หวานฉ่ำ และ วณิศา ศิริวรสกุล

บทความวิชาการ

การพัฒนาซอฟต์แวร์สเกลของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	16
--	----

จิราวรรณ คบขุนทด

แนวทางการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) สู่การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา	23
---	----

กัญจน์ปภัสสร สุวรรณวิทย์ ธัญธร เวทย์วีระพงศ์ และ สุไมภรณ์ พลขวา

เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ช่วง พ.ศ. 2481-2487	35
---	----

ชนะศึก วิเศษชัย

การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยว

บริเวณอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก	49
--	----

ดิษฐ์วัฒน์ อากวีเชียร ชนกันต์ ราวีนิจ ญัฐพร ยวงเงิน และ ระพีพร สามารถ

ภาคผนวก

รายละเอียดเตรียมบทความวารสารราชภัฏพระนครศรีวิหาร	67
--	----

ขั้นตอนการพิจารณาบทความวารสารราชภัฏพระนครศรีวิหาร	72
---	----

จริยธรรมในการตีพิมพ์.....	79
---------------------------	----

การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

COMPETENCY DEVELOPMENT OF THE HIRED EMPLOYEES OF KHLONG SAM SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KHLONG LUANG DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

นงลักษณ์ หวานฉ่ำ^{1*} และ วณิดา ศิริวรสกุล²

^{1,2}หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Nongluk Hwanchum^{1*} and Wanida Siriworasakul²

^{1,2}Master of Public Administration, Program in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Email: nonglukchum1234@gmail.com

Received: 2022-05-11

Revised: 2022-06-21

Accepted: 2022-6-21

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 2) การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง และ 3) แนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยมีเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เชิงปริมาณ คือแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก พนักงานจ้าง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 287 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามและผู้ที่ได้รับมอบหมาย รวม 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความตามวัตถุประสงค์และสรุปผลแบบพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า 1) การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสอนงาน การให้คำปรึกษาหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม และด้านการศึกษาดูงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) 2) ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างมี 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง และ 3) แนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง ได้แก่การให้ความสำคัญกับการศึกษาดูงานและการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผ่านการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้นตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กับบุคคลอื่นอย่างสม่ำเสมอจนเกิดการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และควรจัดทำขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญในสายงานที่ตนปฏิบัติงานตลอดจนการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ตามลำดับความสำคัญเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติของพนักงานจ้าง

คำสำคัญ: การพัฒนาขีดสมรรถนะ พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

ABSTRACT

This independent study aimed to explore: 1) the competency level of the hired employees of Khlong Sam Subdistrict Administrative Organization (SAO), Khlong Luang district, Pathum Thani province, 2) the development of their competency level, and 3) the guidelines on the development of their competency level. The population and the samples of this study consisted of 287 hired employees of Khlong Sam SAO, Khlong Luang district, Pathum Thani province. The questionnaire was used for quantitative data collection. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Regarding the qualitative data collection, the key informants were 10 chief executives of Khlong Sam SAO or the nominated persons. The interview form was used as a research tool. The data were analyzed by content analysis using interpretation and descriptive summary.

The findings revealed that: 1) the competency level of the hired employees was overall at a high level ($\bar{X} = 3.78$). Considering each aspect, it was found that professional coaching, consultation or other appropriate methods, and study tour had the highest mean ($\bar{X} = 3.86$). 2) The competency level was divided into two types; core and functional competency which were found at a high level ($\bar{X} = 3.77$). Considering each aspect, it was found that problem solving, and active operation were at a high level ($\bar{X} = 3.85$) while there was no correlation between the development of the hired employees and their competency level, and 3) the guidelines on the development of their competency level were as follows: more attention should be paid on study trip and various training programs provided by the public organizations, particularly the Department of Local Government Promotion; the hired employees should regularly learn from others in order to develop their competency; personnel competency level should be set so that the hired employees could improve their skills or their proficiency according to their line of work, and the hired employees should apply new body of knowledge to the effective operational priorities.

Keywords: Competency Development, Hired Employees, Khlong Sam Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันระบบราชการไทย เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสแห่งการปฏิรูประบบราชการ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านเทคโนโลยีการบริหารจัดการยุคใหม่ ผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว จึงเป็นต้องมีความตื่นตัวและเกิดความพยายามปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสม สามารถก้าวไปสู่จุดหมายได้ ทุกฝ่ายต่างก็ตระหนักในคุณค่าและคุณภาพของคน ว่าคนทุกคนมีคุณค่าจะต้องได้รับการพัฒนาชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อม ความถนัด ความสนใจ ความพึงพอใจและความต้องการทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม คนเหล่านั้นย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดีร่วมกับการพัฒนาประเทศชาติไปในทางที่เหมาะสม สามารถอยู่กับสังคมโลกได้อย่างเท่าเทียม มั่นคง และยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2566) ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืดหยุ่นได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งเป็นแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูประบบราชการไทยในปัจจุบัน และประเทศไทยเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (ASEAN) 2015 ต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในในประเทศที่ปรับเปลี่ยนและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นหน่วยงานรัฐ และกำกับ ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทย ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังเผชิญหน้ากับการท้าทายของการเปลี่ยนแปลงบริบท สิ่งแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนและพลวัตสูง สิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีผลกระทบกับการพัฒนาสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดปทุมธานี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2545 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนการพัฒนาพนักงานส่วนตำบล เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะที่ดี คุณธรรมและจริยธรรม การพัฒนานั้นผู้บังคับบัญชาอาจเป็นผู้ดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ผู้เหมาะสมสามารถเลือกวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลแต่ละตำแหน่ง ได้แก่ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนา การสอนงาน และการศึกษาต่อ ซึ่งในการพัฒนาผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชาจะต้องมีการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้และทักษะเฉพาะของงานในแต่ละตำแหน่ง ด้านการบริหาร ด้านคุณสมบัติส่วนตัว และด้านศีลธรรมจริยธรรม อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบของแผนแม่บทการพัฒนาพนักงานส่วนตำบล ที่ ก.อบต. กำหนด และเป็นแผนการพัฒนาพนักงานส่วนตำบลมีระยะ 3 ปี ตามระยะเวลาของแผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2566 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบรรจุแต่งตั้งพนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป เข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับภารกิจปริมาณงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ปัจจุบัน สมรรถนะ (Competency) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการและเสริมสร้างระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การสรรหาและการคัดเลือก ระบบพัฒนาบุคลากร ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ระบบการวางแผน

และพัฒนาก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น ซึ่งการกำหนดสมรรถนะต้องสอดคล้อง เชื่อมโยงและสนับสนุนต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วมและแผนกลยุทธ์ขององค์กรการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรให้ได้ใช้ความรู้ ความสามารถเต็มศักยภาพและได้ผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมายขององค์กร (Prime Minister's Office, 2014, p. 8) แนวคิดเรื่องสมรรถนะมีพื้นฐานมาจากการมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคล โดยมีความเชื่อว่าเมื่อพัฒนาคนให้มีความสามารถแล้ว คนจะใช้ความสามารถที่มีไปผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย มีการนำเอาสมรรถนะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรเป็นสำคัญ ต้องมีการพิจารณาว่าบุคคลในองค์กรมีความสามารถอย่างไร จึงจะทำให้องค์กรชนะคู่แข่งและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Sirimai, 2011, p. 1) ดังนั้นการนำเอาสมรรถนะมาใช้ประกอบการพัฒนาพนักงานจึงเป็นสิ่งสำคัญของทุกองค์กรที่จะนำไปใช้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับกำหนดให้กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนเริ่มรอบการประเมินหรือช่วงเริ่มรอบการประเมินในห้วงการบริหารส่วนตำบลประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ทราบโดยทั่วกัน องค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีการประเมินสมรรถนะของพนักงาน ซึ่งทำให้การบริหารทรัพยากรบุคคลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ถือเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่มาก การพัฒนาบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม จึงมีความจำเป็นมาก เนื่องจากพนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การประเมินหรือช่วงเริ่มรอบการประเมินของพนักงานจ้างในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา พบว่า พนักงานจ้าง ยังขาดความรู้ความเข้าใจในสายงานของตนเอง ส่งผลให้การปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดที่ทำข้อตกลงไว้กับผู้บังคับบัญชาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อีกทั้งทำให้ผลคะแนนการปฏิบัติงานลดลง ซึ่งเป็นผลทำให้การเลื่อนค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในสายงานของพนักงานจ้างลดน้อยลงตามไปด้วย (ข้อมูลจากผลการประเมินการปฏิบัติงานของพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, 2562-2563)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะพนักงานส่วนตำบล ผู้ปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จึงมีความสนใจจะศึกษาการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง และการกำหนดนโยบายปรับปรุงตามแผนการพัฒนาพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะที่ดี คุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการกำหนดขีดสมรรถนะพนักงานจ้างให้สอดคล้องและเชื่อมโยงและสนับสนุนต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วมและแผนกลยุทธ์ขององค์กรการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในการทำงานของพนักงานจ้างในการใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพและได้ผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะสมรรถนะประจำสายงานปริมาณงานของพนักงานจ้างแต่ละคนที่ได้รับมอบหมายอันนำไปสู่การปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในอนาคตให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานจ้าง และการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. ได้แนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทำได้อย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสม โดยได้กำหนดเนื้อหา ได้แก่ 1) ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม 2) การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และ 3) แนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบสมรรถนะ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และทฤษฎีต่าง ๆ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามหัวข้อของงานวิจัย

2.2 ขอบเขตพื้นที่การวิจัยในครั้งนี้ คือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

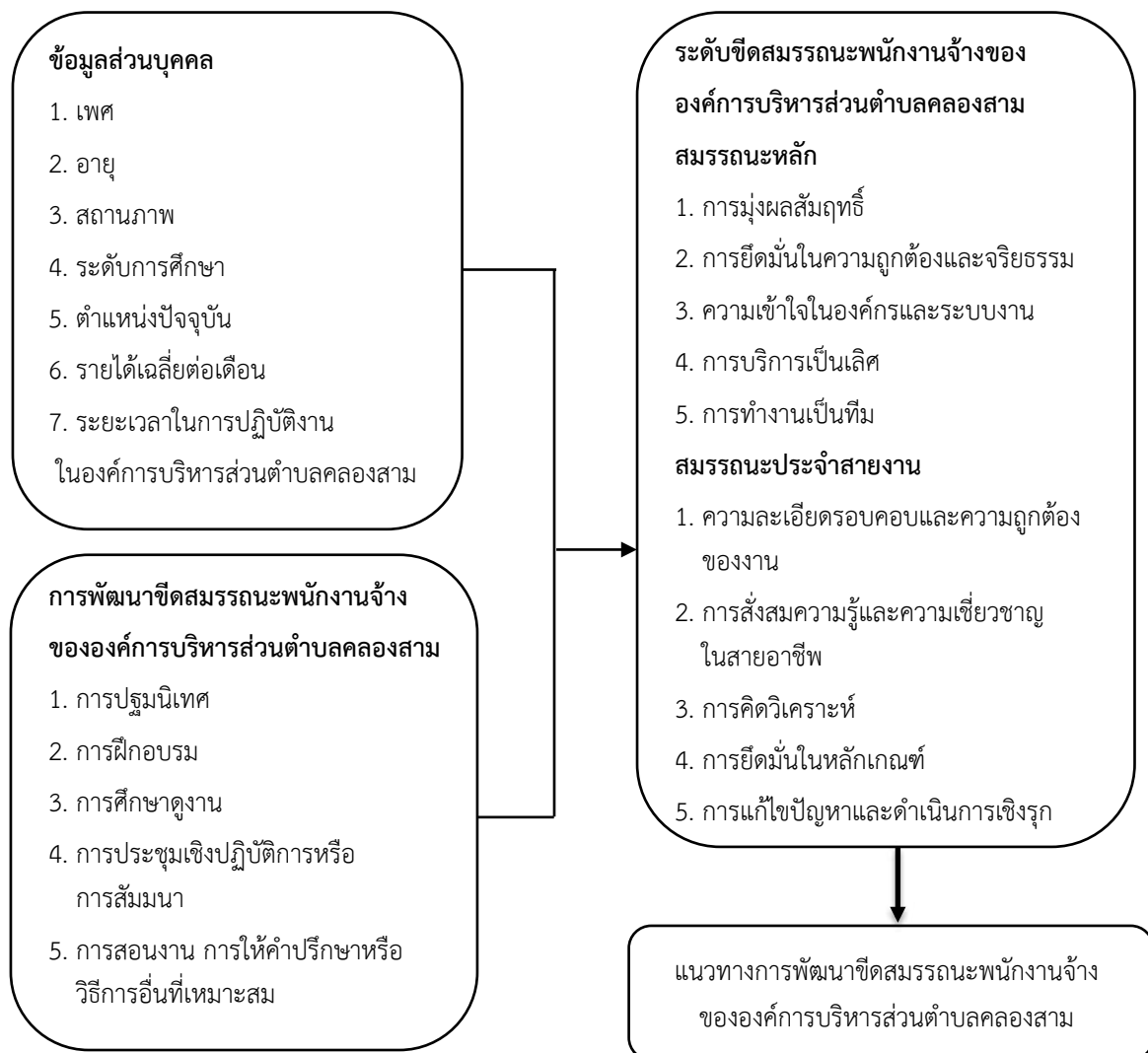
2.3 ประชากร คือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 1 สำนัก 5 กอง 1 หน่วยตรวจสอบ

2.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด และผู้อำนวยการกอง พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 1 สำนัก 5 กอง 1 หน่วยตรวจสอบ

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนเมษายน 2564 – กันยายน 2564

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยด้านต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นดังนี้

แหล่งข้อมูล

พื้นที่ศึกษาและประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด และผู้อำนวยการกอง พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 1 สำนัก 5 กอง 1 หน่วยตรวจสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และตอนที่ 2 ข้อคำถามลักษณะปลายเปิด และประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และแนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด และผู้อำนวยการกอง พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 1 สำนัก 5 กอง 1 หน่วยตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์น่าเชื่อถือ มีการจดบันทึกข้อมูล และการบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมสรุปและตรวจสอบสาระสำคัญของเนื้อหาตามประเด็นที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตและขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพเป็น การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การจดบันทึก การถอดข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง และการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการศึกษาที่ระบุไว้ตามวัตถุประสงค์และใช้การพรรณนาความในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ไปทำการจัดระเบียบของข้อมูลเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป และตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งจะมีการพิจารณาจากข้อมูลการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความคิดเห็นตรงกันอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป รวมถึงเอกสารและข้อมูลจากการสังเกต แล้วนำมาสรุปตามประเด็นหลัก ประเด็นรอง และนำเสนอในเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ต่อไป

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดัง ตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ภาพรวม

การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	μ	σ	ประเมิน	ลำดับ
1. การปฐมนิเทศ	3.78	0.16	มาก	4
2. การฝึกอบรม	3.71	0.31	มาก	5
3. การศึกษาดูงาน	3.86	0.34	มาก	2
4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.83	0.31	มาก	3
5. การสอนงาน การให้คำปรึกษาหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม	3.86	0.34	มาก	1
รวม	3.78	0.16	มาก	

จากตารางที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานจ้าง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 287 คน โดยภาพรวมในแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย พบว่า ด้านการสอนงาน การให้คำปรึกษาหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม และด้านการศึกษาดูงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.34$) รองลงมาคือ ด้านการประชุม เชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.31$) ด้านการปฐมนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.16$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.31$)

2. ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดัง ตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างของ
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ภาพรวม

ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง สาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	μ	σ	ประเมิน	ลำดับ
สมรรถนะหลัก	3.77	0.26	มาก	2
สมรรถนะประจำสายงาน	3.78	0.18	มาก	1
รวม	3.77	0.16	มาก	

จากตารางที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานจ้าง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 287 คน โดยภาพรวมแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย พบว่า ระดับขีดสมรรถนะประจำสายงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.18$) รองลงมาคือ ระดับขีดสมรรถนะหลัก อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.26$)

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการปฐมนิเทศ คือ ผู้บังคับบัญชาการให้ความสำคัญกับการปฐมนิเทศพนักงานจ้างใหม่ เนื่องจากพนักงานจ้างใหม่ต้องได้รับคำแนะนำการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้พนักงานจ้างใหม่ได้เรียนรู้งานได้เร็วขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ด้านการฝึกอบรม คือ พนักงานจ้างเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐที่จัดอบรม เพื่อให้เกิดความรู้ เพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญในสายงานที่ตนปฏิบัติงานและสามารถนำมาประยุกต์ปรับใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการศึกษาดูงาน คือ เป็นการเปิดมุมมองในการเรียนรู้เรื่องราวใหม่ ๆ เพิ่มประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองความคิดต่าง ๆ ในการทำงานเป็นทีม สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการสัมมนา คือ เปิดโอกาสให้พนักงานจ้าง ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันเหตุการณ์ และ 5) ด้านการสอนงาน การให้คำปรึกษาหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม คือ ต้องมีหัวหน้างานให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของทางราชการให้พนักงานจ้างเกิดความเข้าใจ สอนงาน อธิบายระบบงานให้ชัดเจนทุกขั้นตอน รวมถึงการทำงานเป็นทีมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้ 1) ด้านสมรรถนะหลัก คือ พนักงานจ้างมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน อดทนมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานปฏิบัติหน้าที่ สามารถศึกษาระบบเทคโนโลยีขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง พร้อมบริการประชาชนด้วยความเต็มใจอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงความเสียสละเวลา อาสาให้ความช่วยเหลือประชาชน และมีความสามัคคีในการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ แต่ยังมีขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องกฎ ระเบียบหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบบางครั้งการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งพนักงานจ้างต้องศึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) ด้านสมรรถนะประจำสายงาน คือ พนักงานจ้างมีความใส่ใจในรายละเอียดของงาน หมั่นศึกษาหาความรู้ องค์กรความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ตามลำดับความสำคัญหรือลำดับก่อนหลังได้อย่างมีเหตุมีผล แต่พนักงานจ้างขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์งานค่อนข้างช้า ไม่กล้าคิดกล้าตัดสินใจ เนื่องจากพนักงานจ้างปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บริหารควรมอบอำนาจในการตัดสินใจในบางเรื่องให้กับพนักงานจ้างเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน คือการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบที่วางไว้ ตรวจสอบความก้าวหน้าและความถูกต้อง/ คุณภาพของผลลัพธ์ของโครงการตามกำหนดเวลาที่วางไว้ มีการสร้างความชัดเจนของความถูกต้องและคุณภาพของขั้นตอนการทำงานหรือผลงานหรือโครงการโดยละเอียด เพื่อควบคุมให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่วางไว้อย่างถูกต้องและเกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ 2) การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ คือ กระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ สนใจเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาอาชีพของตน นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และสามารถนำความรู้เชิงบูรณาการของตนไปใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต 3) การคิดวิเคราะห์ คือสามารถลำดับขั้นตอน ลำดับความสำคัญก่อนหลังของงานได้ สามารถอธิบายเหตุผลความเป็นมาแยกแยะข้อดี และข้อเสียของปัญหา สถานการณ์ ฯลฯ เป็นประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผล สามารถวิเคราะห์ปัญหาในแง่มุมที่ลึกซึ้งถึงปรัชญาแนวคิดเบื้องหลังของประเด็นหรือทางเลือกต่าง ๆ ที่ซับซ้อนเหล่านั้น 4) ด้านการยึดมั่นในหลักเกณฑ์ คือกล้ายอมรับความผิดพลาดและจัดการความผิดพลาดที่จัดทำลงไป ยึดถือหลักการและแนวทางตามหลักวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ยืนหยัดพิทักษ์ผลประโยชน์ตามกฎหมายเกณฑ์ขององค์กร แม้ในสถานการณ์ที่อาจเสี่ยงต่อความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงาน หรืออาจเสี่ยงภัยต่อชีวิต 5) ด้านการแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก คือกระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดความกระตือรือร้นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างโอกาสให้องค์กรในระยะยาว สามารถแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันต่อความเร่งด่วนของสถานการณ์นั้น ๆ และตระหนักถึงปัญหาโดยเปิดกว้างรับฟังแนวทางและความคิดเห็นหลากหลายอันอาจเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการนำผลการวิจัยที่ค้นพบข้อเท็จจริงแล้วนำมาอภิปรายผลที่สนับสนุนด้วยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พนักงานจ้าง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี ได้รับการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงถึงองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี และผู้บริหารได้มีการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการสอนงาน การให้คำปรึกษาหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีคะแนนมากที่สุด พบว่า อบต. คลองสาม มีการสอนงานหรือให้คำปรึกษาพนักงานจ้าง เพื่อให้มีความรู้และทักษะในการตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม อบต. คลองสาม มีการสอนงานหรือให้คำปรึกษาพนักงานจ้าง เพื่อให้มีหลักและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างสมเหตุสมผลและ อบต. คลองสาม มีการสอนงานหรือให้คำปรึกษาพนักงานจ้าง เพื่อให้มีกำลังใจ มีความหวังในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการสอนงาน การให้คำปรึกษาหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Taweekit (2008) พบว่า การพัฒนาบุคลากรของเทศบาลตำบลศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ดำเนินการอย่างเป็นทางการ แต่ใช้วิธีการเรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงานตามลักษณะตำแหน่งของแต่ละบุคคล โดยอาศัยการแนะนำจากรุ่นพี่หรือผู้ที่ทำงานมาก่อน และแนวทางการพัฒนาบุคลากรของเทศบาลตำบลศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ควรดำเนินการ คือ 1) เน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติของบุคลากร 2) สร้างทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) โอกาสความก้าวหน้าสำหรับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรอย่างต่อเนื่อง 4) เปิดโอกาสสร้างบุคลากรในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนน้อยที่สุด จากการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในทุกด้านอยู่ในระดับมากแสดงถึงองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดพทุมธานี พบว่า อบต. คลองสาม มีการอบรมให้พนักงานจ้างพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง อบต. คลองสาม มีการอบรมให้พนักงานจ้างนำความรู้ไปใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ อบต. คลองสาม มีการอบรมพนักงานจ้างเกี่ยวกับการให้บริการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pengsuwan (2006) พบว่า ความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการสำหรับการรองรับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่: กรณีศึกษาข้าราชการพลเรือนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการฝึกอบรมของข้าราชการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะหลัก 5 ด้าน และเปรียบเทียบระดับความต้องการฝึกอบรมที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ วุฒิการศึกษาอายุราชการ ระดับตำแหน่งประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการพลเรือนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมข้าราชการมีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะหลัก 5 ด้าน อยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยมีความต้องการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมความ เชี่ยวชาญในงานอาชีพมากเป็นอันดับแรกรองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านความร่วมมือร่วมใจ ด้านการบริการที่ดีตามลำดับ ส่วนในด้านจริยธรรมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อเปรียบ

เทียบความต้องการฝึกอบรมของข้าราชการที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่ง พบว่า มีความต้องการฝึกอบรมไม่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ ทำงานอายุราชการ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรจัดทำแผนการฝึกอบรมประจำปีให้สอดคล้องกับความต้องการฝึกอบรมทั้ง 5 ด้าน ที่ข้าราชการต้องการได้รับการฝึกอบรมก่อนหลัง พร้อมทั้งให้มีการติดตามประเมินผลการฝึกอบรมข้าราชการเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและควรสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมด้วย

จากวัตถุประสงค์ ระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สมรรถนะหลัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีคะแนนมากที่สุด มีระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีในทุกด้านอยู่ในระดับมากแสดงถึงองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พนักงานจ้างมีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และตรงต่อเวลา พนักงานจ้างปรับปรุงวิธีการที่ทำให้ทำงานได้ดีขึ้น เร็วขึ้น หรือมีคุณภาพดีขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น พนักงานจ้างทำงานได้ผลงานตามเป้าหมายที่ผู้บังคับบัญชากำหนด หรือเป้าหมายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srikanok (2013) ก็ได้ศึกษาการพัฒนากรอบสมรรถนะของบุคลากรวิทยาลัยกองทัพบก ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การสั่งสมความ 4) เชี่ยวชาญในงานอาชีพจริยธรรม 5) การทำงานเป็นทีม ส่วนสมรรถนะการบริหารของของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ศิลปะการสื่อสารจูงใจภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ สมรรถนะเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงการควบคุมตนเองและการให้อำนาจแก่ผู้อื่นสำหรับสมรรถนะของสายงานของบุคลากร วิทยาลัยกองทัพบก จำนวน 13 สายงาน ประกอบด้วย สมรรถนะระหว่าง 2 ถึง 8 สมรรถนะ โดยมีสมรรถนะที่ควรจะมีในบุคลากรของแต่ละสายงานส่วนมากเป็นสมรรถนะด้านความถูกต้องในงานและด้านการคิดวิเคราะห์ (จำนวน 10 สายงาน) รองลงมาคือสมรรถนะด้านการสืบเสาะหาข้อมูล (จำนวน 7 สายงาน) ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนน้อยที่สุด มีระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีในทุกด้านอยู่ในระดับมากแสดงถึงองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พนักงานจ้างยึดมั่นและมีความแน่วแน่ในหลักการคุณธรรม และประพฤติปฏิบัติตนกับผู้อื่นอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติกับผู้อื่น พนักงานจ้างมีสัจจะเชื่อถือได้ และรักษาวาจา พูดอย่างไรทำอย่างนั้น ไม่บิดเบือนอ้างข้อยกเว้นให้ตนเอง พนักงานจ้างปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องตามหลักกฎหมาย จริยธรรม และระเบียบวินัยที่หน่วยงาน และองค์กรกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rutarakan (2017) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาจริยธรรม ในการปฏิบัติงานของนักทรัพยากรบุคคลในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรม เชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงานของนักทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.56 โดยได้อธิบายสาเหตุว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่กรุงเทพมหานคร ประกาศและบังคับใช้ประมวลจริยธรรมข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 ทำให้ในภายหลังไม่พบว่ามีนักทรัพยากรบุคคลประพฤติผิดหลักจริยธรรม สมรรถนะประจำสายงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีคะแนนมากที่สุด มีระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีในทุกด้านอยู่ในระดับมากแสดงถึงองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พนักงานจ้างกระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดความกระตือรือร้นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างโอกาสให้องค์กรในระยะยาว พนักงานจ้างสามารถแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันต่อความเร่งด่วนของสถานการณ์นั้น ๆ พนักงานจ้างตระหนักถึงปัญหาโดยเปิดกว้างรับฟังแนวทางและความคิดเห็นหลากหลายอันอาจเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuenramphan (2020) ได้ทำการศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของเทศบาลเมืองมาบตาพุด ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้ คือ 1) ด้านสมรรถนะเกี่ยวกับตนเอง ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีสมรรถนะในระดับปานกลาง 2) ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้อื่น คือ ความสามารถเข้าใจผู้อื่น และมีความยืดหยุ่นกับผู้อื่น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีระดับสมรรถนะระดับปานกลาง 3) ด้านสมรรถนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การพัฒนาศักยภาพบุคลากรการสั่งการตามอำนาจหน้าที่ และการวางกลยุทธ์องค์กรมีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสายงานผู้บริหาร ควรมีการพัฒนาด้านการวางแผนและบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมา คือการพัฒนาความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ และการพัฒนาด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคลในสายงานผู้ปฏิบัติควรมีการพัฒนาสมรรถนะในด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับหน้าที่มากที่สุด รองลงมาคือ พัฒนาสมรรถนะด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นแนวทางที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด ควรจัดดำเนินการให้แก่บุคลากรทั้งสายงานผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

ด้านการยึดมั่นในหลักเกณฑ์ อยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนน้อยที่สุด มีระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในทุกด้านอยู่ในระดับมากแสดงถึงองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับระดับขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พนักงานจ้างกล้ายอมรับความผิดพลาดและจัดการความผิดพลาดที่จัดทำลงไป พนักงานจ้างยึดถือหลักการและแนวทางตามหลักวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ พนักงานจ้างยืนหยัดพิทักษ์ผลประโยชน์ตามกฎหมายขององค์กร แม้ในสถานการณ์ที่อาจเสี่ยงต่อความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงานหรืออาจเสี่ยงภัยต่อชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wamanon (2007) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของประเทศไทย: การศึกษาบทบาท ระบบและการบริหาร ของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผลการศึกษาพบว่า ต้องใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติม เช่น การเชื่อมโยง ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงระบบราชการภาครัฐให้มีช่องว่างในการเกิดการทุจริต น้อยที่สุด และมีกฎหมาย เช่น หามาตรการสังคมลงโทษผู้ทุจริตควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมาย มีการปฏิรูประบบวัฒนธรรม ค่านิยม

ของสังคมใหม่ สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนรังเกียจการทุจริต มีคุณธรรม จริยธรรมและมีหน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่ยึดถือแนวทางธรรมาภิบาลให้เข้มข้นขึ้น

จากวัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาพบว่า เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง ควรมีการดำเนินการดังนี้ ด้านสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม 3) ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน 4) การบริการเป็นเลิศ 5) การทำงานเป็นทีม และด้านสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 1) ความละเอียดรอบคอบและความถูกต้องของงาน 2) การสั่งสมความรู้และความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ 3) การคิดวิเคราะห์ 4) การยึดมั่นในหลักเกณฑ์ 5) การแก้ไขปัญหาและดำเนินการเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srikanok (2013) พบว่า การพัฒนากรอบสมรรถนะของบุคลากรวิทยาลัยกองทัพบก ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การสั่งสมความรู้ 4) เชี่ยวชาญในงานอาชีพจริยธรรม 5) การทำงานเป็นทีม ส่วนสมรรถนะการบริหารของของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ศิลปะการสื่อสารจูงใจภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ สมรรถนะเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงการควบคุมตนเองและการให้อำนาจแก่ผู้อื่น สำหรับสมรรถนะของสายงานของบุคลากร วิทยาลัยกองทัพบก จำนวน 13 สายงาน ประกอบด้วยสมรรถนะระหว่าง 2 ถึง 8 สมรรถนะ โดยมีสมรรถนะที่ควรจะมีในบุคลากรของแต่ละสายงานส่วนมากเป็นสมรรถนะด้านความถูกต้องในงานและด้านการคิดวิเคราะห์ (จำนวน 10 สายงาน) รองลงมา คือสมรรถนะด้านการสืบเสาะหา ข้อมูล (จำนวน 7 สายงาน)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล คลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประเด็น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ให้มีสมรรถนะสูงขึ้นเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาดูงานและการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผ่านการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้นตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นอย่างสม่ำเสมอจนเกิดการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรจัดทำขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญในสายงานที่ตนปฏิบัติงานตลอดจนการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ตามลำดับความสำคัญหรือลำดับก่อนหลังได้อย่างมีเหตุมีผลในการปฏิบัติงานพนักงานจ้างอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาขีดสมรรถนะพนักงานจ้าง

2.2 ควรศึกษาขีดสมรรถนะพนักงานจ้างในสังกัดอื่นบ้าง เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานพนักงานจ้าง มีประสิทธิภาพหรือแตกต่างกัน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

REFERENCES

- Chuenramphan, S. (2020). **Study the guidelines for improving the performance of personnel.** Map Ta Phut Municipality. independent study report Master of Public Administration Khon Kaen University.
- Pengsuwan, A. (2006). **A Study of Training Needs for Competency Development of Civil servants for the support of the new Civil Service Regulations Act: Civil Service Case Studies Under the Office of the Higher Education Commission (OHEC).** Master of Public Administration Thesis General Administration Burapha University.
- Prime Minister's Office. (2014). (Online). **Partition:** <http://www.ocsc.go.th/> One Day 2017, October 8
- Rutarakan, J. (2017). **A Study of Ethical Behavior in the Work of Resources. Persons under the Bangkok Metropolitan Administration.** Innovative distance learning e-journal Year 7, No. 2, Mahidol University
- Sirimai, K. (2011). **Things to know about competence.** Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.
- Srikanok, W. (2013). Development of competency framework of personnel. **Royal Thai Army Nursing College. Army Nurse Journal**, 14(3), 151-158.
- Taweekit, P. (2008). **Personnel development of Si Samrong Subdistrict Municipality.** Sukhothai Province.
- Wamanon, W. (2007). **Study on the administration of national anti-corruption. of Thailand: A Study of the Systemic and Management Roles of the Defense Committee and the suppression of national corruption.** Doctorate of Dissertation Ramkhamhaeng University.
-

การพัฒนาซอฟต์แวร์สกิลของนักเรียนระดับประถมศึกษา SOFT SKILLS DEVELOPMENT OF PRIMARY STUDENT

จิราวรรณ คบขุนทด*

โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Jirawan Kobkhuntod*

Phranakhon Rajabhat University Demonstration Elementary School

*E-mail: jirawan.ko@pnru.ac.th

Received: 2022-03-18

Revised: 2022-05-19

Accepted: 2022-05-25

บทคัดย่อ

ซอฟต์แวร์สกิลเป็นทักษะสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกผ่านคำพูด สีหน้า ท่าทาง เด็กส่วนมากมักจะเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกิลสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน มีความใฝ่รู้และพยายามกระทำการต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาค้นพบว่าแนวทางการพัฒนาซอฟต์แวร์สกิลของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำเป็นต้องเข้าใจบริบทและประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นผู้สร้าง (active) เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเข้าใจธรรมชาติที่แตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันเป็นอย่างมาก เปรียบเสมือนการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ผู้ใหญ่มาก หากได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังจะสามารถทำให้เด็กเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ

จากบทความนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน จนเกิดเป็นองค์ความรู้รูปแบบใหม่ที่นอกเหนือจากสิ่งที่อยู่ในตำราเรียน สามารถใช้ชีวิตในสังคมหมู่ได้มีความสุข

คำสำคัญ: ซอฟต์แวร์สกิล ทักษะทางสังคม นักเรียนระดับประถมศึกษา

ABSTRACT

Soft skills are essential skills for coexistence in society. It is about behavior that is expressed through words, facial expressions and gestures. Most children learn through observation and interaction with others. This article aims to develop soft skills for elementary school students because it is the age when they start to learn things from the environment outside the home. To acquire knowledge and try to do things in order to be successful.

From the study, it was found out that the soft skills development guidelines for elementary school students are necessary to understand the context and apply it to the situation. Give student opportunities to become active creators, learn how to collaborate with others. There will be understanding of the nature of differences between individuals. These skills are essential for living in today's world. It is like preparing to enter adulthood. If developed seriously, children can grow up to be an effective adult and can be a strong citizen of the country.

From this article, it can be used to benefit learning management that allows learners to interact with others to achieve collaboration until becoming a new form of knowledge beyond what is in textbook and be able to live happily in a society.

Keywords: Soft Skills, Social Skills, Primary school students

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ซับซ้อน ฐานปรกรณ์ อ่วมสทธิตย์ (Uamsathit, 2021) กล่าวว่า มนุษย์มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม มีข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน สะดวกรวดเร็ว และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ มากมายและมีการพัฒนาต่อยอดอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก เกิดเป็นสภาวะการณ์ที่มีข้อจำกัดทางทรัพยากร พร้อมกับความต้องการที่ไม่มีสิ้นสุดของมนุษย์ ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขในสังคม ทำให้เกิดวิถีแข่งขัน ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บีบอัดศักยภาพการเอาตัวรอดของมนุษย์ให้ต้องเก่งกาจ มีความรู้ความสามารถ ต้องเอาตัวรอดในสังคมที่ซับซ้อนให้ได้ จึงเกิดความเป็นปัจเจก ไม่ค่อยเข้าใจองค์รวมของสังคม เกิดความขัดแย้งได้ง่าย เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกัน และย้อนกลับมาเป็นปัญหาของตนเอง ส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานร่วมกันลดลง (นอกจากนี้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลก็เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ทำให้มีความเหลื่อมล้ำในสังคมมากขึ้น ในการทำงานบางอาชีพ AI (Artificial Intelligence) หรือปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ถูกออกแบบให้มีระบบทำงานเหมือนสมองมนุษย์ แต่เป็นสมองกลอัจฉริยะที่มีหน้าที่คิดวิเคราะห์ข้อมูล ได้เข้ามาทำหน้าที่แทนมนุษย์ในบางอาชีพ เช่น พนักงานเสิร์ฟอาหาร พนักงานต้อนรับ เสมียนทำบัญชี แต่ในขณะเดียวกันสิ่งที่เทคโนโลยีอัจฉริยะอย่าง AI ทำไม่ได้เหมือนมนุษย์ คือ งานที่ใช้พื้นฐานด้านอารมณ์ จิตใจ ประสบการณ์และความรู้สึก

สิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คือการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skills) ให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังอยู่ในช่วงวัยที่กำลังเรียนรู้ ซึ่งเด็กในช่วงวัยนี้จะเริ่มเรียนรู้โลกกว้างมากขึ้น ฟังพอใจในสิ่งแปลกใหม่ จะหันเหไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน เด็กจะใฝ่เรียนรู้และพยายามกระทำการต่าง ๆ เพื่อให้เห็นว่าเขาสามารถทำได้ อยากให้ผู้เรียนยอมรับในความสามารถของตนเอง

วัยประถมศึกษาตอนต้น เป็นช่วงเวลาที่นักเรียนถูกคาดหวังให้มีความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นต่อการปรับตัวในชีวิตตอนเป็นผู้ใหญ่ และเรียนรู้ทักษะที่สำคัญบางอย่าง เพื่อไปใช้ชีวิตในอนาคตอย่างมีเป้าหมาย เด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการเตรียมพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ถ้าได้รับสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ก็จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ได้อย่างราบรื่น (Blogpost, 2017)

ดังนั้นหากนักเรียนช่วงวัยนี้ได้รับการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สก็ล จะช่วยให้นักเรียนสามารถเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้ รับมือกับปัญหาที่ต้องเผชิญในภายภาคหน้า พร้อมแก้ไขปัญหได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคม คือทักษะที่สำคัญอันประกอบไปด้วยคุณสมบัติภายในที่ดีของมนุษย์ที่ล้วนส่งผลดีแก่ตนเอง เพื่อนร่วมงาน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันและประสบความสำเร็จไปเป็นทีมได้อย่างราบรื่น ส่งผลกระทบบัที่ดีต่อสังคม palagrit (2018) ทักษะด้าน Soft skills เป็นทักษะที่ AI ยังแทนที่ได้อยากและมนุษย์ทุกคนสามารถฝึกฝนได้ไม่เหมือนทักษะด้าน Hard Skills ซึ่งในอนาคตสามารถใช้ AI ทำแทนได้ ประกอบด้วย

1. Communication เป็นทักษะการสื่อสารที่ต้องใช้อยู่เสมอเนื่องจากต้องติดต่อกับผู้อื่นตลอดเวลา นอกเหนือจากการพูดแล้ว การฟังก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเป็นผู้ฟังที่ดีจะทำให้เข้าใจสิ่งที่ผู้พูดต้องการอย่างแท้จริง

2. Creative thinking เป็นทักษะที่สร้างแนวคิดใหม่ ๆ ที่ช่วยให้การทำงานดีขึ้น เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เช่น การอ่านข่าว อ่านหนังสือที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น

3. Complex Problem Solving ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยทักษะหลาย ๆ อย่างประกอบกัน เช่น ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจถึงรากของปัญหา การตั้งคำถาม การหาเหตุผล ประเมินทางเลือกและตัดสินใจ

4. Teamwork and Collaboration ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และความร่วมมือกัน (Collaboration) เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน สร้างความท้าทายให้คนในทีมเกิดความคิดใหม่ ๆ มากกว่าคิดคนเดียว มองเห็นภาพใหญ่ของปัญหาหรือเป้าหมายที่ต้องการ เนื่องจากแต่ละคนในทีมอาจมีพื้นฐานความรู้ความสามารถแตกต่างกัน การทำงานเป็นทีมจะช่วยให้เกิดการแบ่งปันสิ่งที่ต่างคนต่างไม่รู้ เป็นการสอดประสานทำให้มองเห็นภาพใหญ่ของเป้าหมายที่จะมุ่งไป ก่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ระหว่างกัน เนื่องจากการสร้างวัฒนธรรมในการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาไปด้วยกัน

5. Time management คือการวางแผน ควบคุมระยะเวลา และจัดลำดับความสำคัญของงานให้ชัดเจน เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนด ซึ่งเวลาเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด ดังนั้นการบริหารเวลาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

6. Flexibility and Adaptability ทักษะหรือความสามารถที่จะปรับเปลี่ยนการกระทำที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

7. Leadership การเป็นผู้นำที่ดีต้องสามารถสื่อสารกับผู้ตามให้มองเห็นเป้าหมายเดียวกันและนำไปสู่เป้าหมายได้ มีความรับผิดชอบสูง สามารถเป็นทั้งผู้สอนและพี่เลี้ยง และสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนเกิดความร่วมมือกันทำงานเป็นทีมมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รักการเรียนรู้ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยุติธรรมไม่เอินเอียงไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

8. Positive Attitude เป็นการปรับมุมมองในแง่บวกกับทุกเรื่องที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์หรืออุปสรรคในชีวิต
9. Emotional Intelligence ความสามารถในการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง สังเกตและเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์
10. Critical Thinking คือทักษะการคิดเพื่อตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องเห็นคล้อยตามข้อมูลที่นำเสนอ สามารถโต้แย้งข้ออ้างนั้นเพื่อนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่เหมาะสมกว่าเดิมได้

ในยุคที่ปัญญาประดิษฐ์และระบบอัตโนมัติกำลังเข้ามาทำหน้าที่แทนมนุษย์ขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ทักษะด้าน Hard Skills มีความสำคัญลดลงไปมาก และทำให้ Soft Skills มีความสำคัญมากขึ้น ครอบคลุมทักษะที่จำเป็นในอนาคตหลายด้าน เช่น การทำงานเป็นทีม การบริหารเวลา การเอาใจใส่ความรู้สึกผู้อื่น โดยทักษะเหล่านี้ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานได้ดีขึ้น สร้างความไว้วางใจ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เช่น การดูแลเอาใจใส่ตนเอง ทั้งสุขภาพกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร วัฒนบุตร (Wattthanabut, 2020) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21” พบว่า องค์ประกอบของทักษะด้านอารมณ์ที่จำเป็น มีทั้งหมด 10 ทักษะ ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์และปฏิภาณไหวพริบ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการเจรจาต่อรอง 6) ด้านการจัดการกับเวลา และการทำงานภายใต้แรงกดดัน 7) ด้านการเรียนรู้และการจัดการกับข้อมูล 8) ด้านความเป็นผู้นำ 9) ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ และ 10) ด้านทัศนคติเชิงบวกในการทำงาน และองค์ประกอบของการเรียนรู้ทักษะด้านอารมณ์ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการหรือความจำเป็น 2) กำหนดเป้าหมาย 3) หาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 4) ประเมินผลการเรียนรู้

สำหรับคุณลักษณะที่เป็นปัจจัยในการพัฒนา Soft Skills ของนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อก่อให้เกิดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย หมายถึงการดูแลเอาใจใส่ตนเองทั้งสุขภาพกายและจิตใจ การรับประทานอาหาร การใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามกฎหมาย กติกาแห่งสังคม ด้านสังคมเป็นสังคมยุคเทคโนโลยี ต้องเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งแสวงหาความรู้กับสิ่งใหม่ ๆ ทางด้านอารมณ์ รู้และเข้าใจถึงอารมณ์ที่กระทบทั้งสุข ทุกข์ และการเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ ด้านปัญญาที่จะต้องพัฒนาไปตามกระบวนการของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และด้านการบริหารจัดการให้รู้และเข้าใจตามความเป็นจริง

ดังนั้น Soft Skills เป็นทักษะที่ติดตัวไปแม้จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น และเป็นสิ่งที่จะอยู่ติดตัวผู้เรียน เพื่อที่จะมั่นใจว่าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีในสังคม ฝึกวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะมีอาจหลีกเลี่ยงที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ รวมทั้งต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและสภาพแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา Soft Skills ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การศึกษาในยุคปัจจุบัน ความรู้หรือ Hard Skills เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินไปตามเป้าหมาย เนื่องจาก Hard skills เป็นทักษะซึ่งสามารถใช้เครื่องมือวัด ประเมิน หรือทดสอบได้อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนกว่า Soft skills การใช้ Hard skills จะเป็นการใช้ทักษะกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา ในขณะที่การนำ Soft skills มาใช้จำเป็นต้องเข้าใจบริบทและประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ก็ไม่ใช่สิ่งเดียวที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นการมี Soft Skills หรือทักษะทางอารมณ์และสังคมก็มีความจำเป็นเช่นกัน เพราะในยุคปัจจุบันต่างต้องการบุคคลที่มีทักษะที่หลากหลาย ยิ่งในอนาคตต่อไป โลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยี ความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกันกับทักษะ Hard Skills (Starfish Academy, 2020) ดังนั้นการพัฒนา Soft Skills จึงควรเริ่มตั้งแต่เด็กในระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เด็กเกิดทักษะ กระบวนการคิดต่าง ๆ โดยสามารถเรียนรู้ผ่านทักษะต่าง ๆ ได้ดังนี้ (Me-Teeny, 2021)

Student as Creators

การศึกษาในยุคปัจจุบัน จะเน้นผู้เรียนเป็นฝ่ายรับสิ่งต่าง ๆ จากผู้สอนหรือครูอาจารย์อย่างเดียว แต่หากก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนการศึกษา ผู้เรียนอาจจะไม่ใช่ฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว และด้วยพลังของเทคโนโลยีที่เปิดโอกาสให้ใครก็ตามสามารถผลิต และสร้างผลงานของตนเองได้ เพียงแค่มีคอมพิวเตอร์และโปรแกรม ดังนั้นการเรียนรู้ในโลกอนาคต นักเรียนจะมีการเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับ (passive) เป็นผู้สร้าง (active)

Empathy and Emotion Understanding

การศึกษาในยุคใหม่จะเน้นเรื่องการสร้างมนุษย์ แต่สร้างมนุษย์ในที่นี้ เป็นการสร้างมนุษย์ในรูปแบบทักษะการทำงาน หรือการใช้ชีวิตกับคนหมู่มาก ซึ่งประเด็นนี้กำลังเป็นประเด็นที่ถูกพูดถึงอย่างมากในปัจจุบัน หลายคนเป็นบุคลากรทางการศึกษาชั้นดี แต่พอจบจากสถาบันต่าง ๆ ไปเริ่มใช้ชีวิตในสังคมทำงาน กลับมีปัญหาในด้านการเข้ากับคนอื่น ๆ ดังนั้นประเด็นเรื่องความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจผู้อื่น จึงถูกรวบรวมเอามาไว้ใน การส่งเสริมความเป็นมนุษย์ เพิ่มเติมความเข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น ให้ผู้เรียนสามารถออกไปใช้ชีวิตที่โรงเรียน ที่ทำงาน หรือใช้ชีวิตในสังคมที่กว้างกว่าห้องเรียนได้

Collaborative learning

ห้องเรียนในอนาคตจะมีการเน้นเรื่องแนวคิดของการใช้เครื่องมือยุคใหม่ เพื่อหลายข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ ไปจนถึงกลุ่มคนให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ด้วยเทคโนโลยี โดยไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับใครคนใดคนหนึ่ง ทุกวันนี้เรามักชินกับความสำเร็จส่วนบุคคล เชิดชูความอัจฉริยะของคนแต่ละคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่จริง ๆ แล้วโลกของการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การลงมือทำ หรืออื่น ๆ ต้องมาจากคนหลาย ๆ คน หรือต้องทำงานกันเป็นทีม ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีจึงจะกลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยเชื่อมโยงและแก้ปัญหาดังกล่าว ผ่านแพลตฟอร์ม ที่ช่วยให้คนทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Family and Community Involvement

การศึกษาในอนาคต จะไม่ใช่แค่ภาระของโรงเรียนหรือครูอาจารย์เพียงเท่านั้นแต่เป็นหน้าที่ของครอบครัว และชุมชน สถาบันสองรูปแบบนี้จะต้องร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีความรู้รอบด้าน เพราะการศึกษาไม่ได้จำกัดแค่ในห้องเรียน ทุกอย่างก้าวของเด็กล้วนเป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เสมอ เด็กก็จะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม และรอบด้านมากกว่าเดิมเป็นเท่าตัว

Individualized Learning

เด็กแต่ละคนจะมีลักษณะพิเศษ และความสามารถเฉพาะตัวต่างกันออกไป ฉะนั้นปัญหาการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ที่เน้นมาตรฐานหลักเพียงอย่างเดียว แต่เอามาใช้กับเด็กทุกคน ซึ่งมีความถนัดไม่เท่ากัน จะค่อนข้างไม่มีมาตรฐาน การศึกษาสมัยใหม่เห็นว่าความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ต้องการการรูปแบบการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงมากกว่า หากมีการพัฒนาเด็กแต่ละคนได้ตรงจุด เด็กเหล่านั้นก็จะโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ พร้อมกลับมาสร้างผลงานและคุณประโยชน์ให้คนในประเทศชาติ ตามความถนัดของตัวเองได้เป็นอย่างดี

Redesigning learning Spaces

การศึกษาของไทยในปัจจุบัน มีลักษณะที่เป็นแบบแผนตายตัว มีครูมายืนหน้าชั้นเพื่อพูดให้ความรู้ต่าง ๆ กับผู้เรียน ซึ่งนักเรียนจะเป็นฝ่ายรับเพียงฝ่ายเดียวแต่ห้องเรียนในโลกสมัยใหม่ ควรเปลี่ยนรูปแบบการคิดพัฒนาและออกแบบความรู้ใหม่ไปสู่ห้องเรียนที่ยืดหยุ่นได้ ห้องเรียนต้องเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ จับกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้อย่างอิสระ ที่สำคัญห้องเรียนต้องพร้อมไปด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมกระบวนการความคิดของนักเรียนด้วย

ทักษะกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา Soft Skills ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้ เนื่องจากเป็นทักษะที่สำคัญอันประกอบไปด้วยคุณสมบัติภายในที่ดีของมนุษย์ที่ล้วนส่งผลดีแก่ตนเอง เพื่อนร่วมงาน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันและประสบความสำเร็จไปเป็นทีมได้อย่างราบรื่น และส่งผลกระทบที่ดีต่อสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การศึกษารูปแบบใหม่ในยุคเทคโนโลยีที่ทันสมัยอีกด้วย

บทสรุป

ความรู้นอกจากจะถูกค้นหาและเข้าถึงได้ง่ายจากทุกสถานที่และทุกเวลาที่ต้องการแล้ว ความรู้ยังมีอายุที่สั้นลงและล้าสมัยได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงสำคัญมากที่จะต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจว่าความรู้ถูกสร้างมาได้อย่างไร และรู้ว่าแม้วันนี้ความรู้จะถูกสร้างขึ้นมาแล้ว มันก็อาจถูกล้มและเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีสิ่งอื่นอีก ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้ นั่นคือ ทักษะ (Skills) ดังนั้น Soft Skills ของนักเรียนระดับประถมศึกษา หากได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังแล้ว นักเรียนจะเกิดองค์ความรู้รูปแบบใหม่ที่นอกเหนือจากสิ่งที่อยู่ในตำราเรียน และสามารถใช้ชีวิตในสังคมหมู่มาได้อย่างมีความสุข พร้อมนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

REFERENCES

- Blogspot. (2017). **Development of early elementary school children**. Retrieved May 14, 2022, from <https://www.gotoknow.org/posts/305078>
- Chaemchan, L., Makonphon, S. & Keeratawanichsathien, S. (2019). Action Developing soft skills of nursing students: learning from educational quality assurance cooperation networks. **Journal of Public Health Nurses**, 33(2), 1-12
- Chanajan, V. (2021). Innovation of virtual learning technology to the future of online social studies classrooms. **Academic Journal Faculty of Humanities and Social Sciences Phranakhon Rajabhat University**, 5(2), 273-296.
- Education Council Secretariat. (2017). **National Education Plan 2017 – 2036**. Bangkok: Rongphim Prikwan Graphic. (in Thai)
- Institution House of Soft Skills Thailand (HOSS). (2021). **Prepare for children for success in the 21st century**. Retrieved December 10, 2021, from <http://www.houseofsoftskillsthailand.com/index.php>
- Matana Wiboonyasake. (2019). **Hard Skill VS Soft Skill for Working people**. Retrieved December 8, 2021 from matana.w@aware.co.th
- Me-teeny. (2021). **New education in the technology age**. Retrieved May 14, 2022, from <https://www.me-teeny.com/a-new-kind-of-education-in-the-technology-age/> Phakchotipong, A. (2021). **Why Soft Skills?** Retrieved December 13, 2021 from <https://www.palagrit.com>
- Starfish Country Home School Foundation. (2020). **Hard Skills/Soft skills and 7 learning trends for education in the age of changing technology**. Retrieved May 14, 2022, from <https://www.starfishlabz.com>
- Uamsathit, T. (2021). The Development of soft skills through the actualization of the volunteer project according to the rules of contemplative education. **Rajamangala Suwannaphum Arts Journal**, 3(1), 37-39.
- Watanabutr, B. (2021). Factors influencing the development of soft skills of Thai youth in the 21st century. **Academic Research Journal**. 4(1), 87-94.

แนวทางการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs)
สู่การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา
THE APPROACH OF APPLICATION OF 5 STEPS LEARNING PROCESS (5 STEPS)
IN TEACHING THAI LITERATURES FOR SECONDARY EDUCATION

กัญจน์ปภัสสร สุวรรณวิหค^{1*} ธัญธร เวทย์วีระพงศ์² และ สุไมภรณ์ พลขวา³

^{1, 2, 3}หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Kanpabhat Suwanwihok^{1*} Tanyatorn Wetweerapong² and Sumaiporn Ponkwa³

^{1, 2, 3}Bachelor of Education Program in Thai Language, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: Tanyatorn.tan@pnru.ac.th

Received: 2022-05-02

Revised: 2022-05-22

Accepted: 2022-05-25

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) สู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นประชากรในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอน 1) ขั้นการเรียนรู้ระบุงคำถาม (Learning to question) 2) ขั้นการเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search) 3) ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to construct) 4) ขั้นเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to communicate) และ 5) ขั้นเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to serve) จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงสามารถสื่อสารวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองผลลัพธ์การจัดการเรียนรู้วรรณคดี 3 ประการ ดังนี้ 1) ผู้เรียนควรสรุปเรื่องราวหรือเนื้อหาเพื่อความเข้าใจด้วยตนเองและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ 2) ผู้เรียนควรเข้าถึงคุณค่าวรรณคดีผ่านกระบวนการคิด เช่น ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเนื้อหา และ 3) ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมความคิดและแสดงความคิดเห็นผ่านการปฏิสัมพันธ์กับตัวบทวรรณคดีและสามารถต่อยอดความรู้ได้ในชีวิตจริง จากผลลัพธ์ข้างต้นสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียนและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ตลอดจนประยุกต์และต่อยอดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อันเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน การสอนวรรณคดีไทย

ABSTRACT

This academic article the objective is to suggest guidelines for applying the 5-step learning process (5 STEPs) to the organization of learning activities for Thai literature at the secondary school level. It is an effective way to encourage learners to become citizens of the 21st century. This is because the 5-step learning process will promote learners to be lifelong learning persons. have the skills to search for knowledge and have the necessary basic knowledge including being able to communicate that literature effectively to respond to the results of teaching literature in 3 aspects as follows: 1) Learners should summarize stories or content for their own understanding and be able to convey them to others. 2) Learners should access literary values through thought processes such as literary arts. social and cultural and content; and 3) learners should be encouraged to think and express their opinions through interaction with the literature and be able to build on their knowledge in real life. Based on the above results, a 5-step learning process can be used to help encourage learners with life skills. Cooperate in working with others as well. Continuous learning and self-improvement Emphasis is placed on learning that arises from the needs of the learners and takes action for direct experience. as well as applying and extending the body of knowledge by themselves and can adapt in society happily which is a model of learning management that can develop learning management of Thai literature for learners to have more effective learning behaviors.

Keywords: 5 Steps Learning Process, Thai Literature Instruction

บทนำ

วรรณคดี คือวิถีแห่งความคิด จินตนาการและชีวิตของมนุษย์ที่ทรงคุณค่า การศึกษาวรรณคดีไทยจะช่วยให้ นักเรียนรู้และรักใน “ความเป็นไทย” รู้วิถีชีวิตไทย ค่านิยม ประเพณี ตลอดจน ความเชื่อของคนไทยที่สะท้อนผ่าน วรรณคดีในแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังที่ Supanvanit (2015) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวรรณคดีไทยไว้อย่างน่าสนใจว่า วรรณคดีเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิต ความคิดความ เชื่อและเรื่องราวความเป็นไปต่าง ๆ ของคนในสังคม จนมีผู้กล่าวว่า “ถ้าอยากรู้ว่าคนชาติใด มีนิสัยใจคออย่างไร ให้ ศึกษาวรรณคดีของคนชาตินั้นให้ลึกซึ้ง ก็จะเข้าใจคนชาตินั้นอย่างถ่องแท้” ซึ่งตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้บรรจุสาระที่ 5 ว่าด้วยเรื่องของวรรณคดีและวรรณกรรม ไว้ในหลักสูตร โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็น คุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (Bureau of Academic Affairs and Educational Standard, 2008)

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในปัจจุบันยังมีปัญหาที่กระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้สอน และผู้เรียน สำหรับด้านผู้สอน ทำให้ผู้สอนไม่สามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่และทำให้ผู้ เรียนไม่ได้รับแนวคิดและเนื้อหาของวรรณคดีดังที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้สอนบาง

คนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวรรณคดีที่ไม่แม่นยำ ทำให้เกิดความคาดเคลื่อนเพราะไม่มีการศึกษาวรรณคดีจากฉบับสมบูรณ์ รวมทั้งมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการบรรยายมากกว่าการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ (Numna, 2018) เช่นเดียวกับที่ Aphinantaporn (2012) กล่าวว่า มีผู้สอนจำนวนไม่น้อยยังมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้นักเรียนเข้าใจความหมายและท่องจำคำศัพท์โบราณหรือศัพท์ยาก ๆ เพื่อให้ทำข้อสอบได้ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน คือผู้เรียนไม่สนใจเรียนวรรณคดีหรือ หากเรียนก็เรียนแบบไม่ตั้งใจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่สนุกสนาน ไม่ท้าทาย หรือดั่งที่รณชัย จันทระแก้ว (2559) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้อรรณคดีไทยสรุปได้ว่า อรรณคดีไทยมีเนื้อเรื่องยาว มีคำศัพท์ยาก เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทำความเข้าใจในอรรณคดีและคิดว่าอรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว ผู้เรียนจึงเลือกอ่านเฉพาะเรื่องเพื่อใช้ในการสอบเท่านั้น ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของอรรณคดี ขาดความซาบซึ้งและไม่เห็นคุณค่าของอรรณคดี กล่าวสรุปได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย คือ เด็กในปัจจุบันเติบโตมากับเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เข้าถึงแหล่งบันเทิงต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว อรรณคดีซึ่งเป็นงานเขียนที่โบราณอาจจะไม่ตอบสนองและไม่ท้าทายกับรสนิยมของผู้เรียนในยุคนี้ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องสร้างความท้าทายให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของอรรณคดีและสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากปัญหาดังกล่าวทำให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้การสอนวรรณคดีไทยบรรลุวัตถุประสงค์สำคัญของการเรียนวรรณคดี ผู้สอนควรที่จะต้องหาวิธีการสอนที่จะมาช่วยส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ พัฒนากระบวนการคิด ฝึกให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะดังกล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน โดยมีลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเรียนรู้ระบุคำถาม (Learning to question) 2) ขั้นการเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search) 3) ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to construct) 4) ขั้นเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to communicate) และ 5) ขั้นเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to serve) (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2557) จากการศึกษาพบว่าเคยมีการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนอยู่หลายครั้ง แต่ยังไม่เคยมีการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงอยากเสนอแนวทางเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีทักษะในการค้นคว้าแสวงหาความรู้ และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น และสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะชีวิตร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีใช้การจดจำเนื้อหาวิชา เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ตลอดจนประยุกต์และต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เนื้อหา

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาโดยทั่วไปมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจใน 2 ลักษณะ คือ เข้าใจคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์และเข้าใจคุณค่าทางด้านสังคม ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการท่องจำเป็นหลักย่อมทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ แต่กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเรียนวรรณคดีมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ความเข้าใจวรรณคดีในฐานะบทเรียนและภาพสะท้อนประสบการณ์ชีวิต อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอแนวทางการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สู่การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา

พื้นฐานการสร้างวรรณคดีไทยแต่เดิมมาจากการแต่งขึ้นเพื่อร้องเล่น สวด และขับเป็นทำนองต่าง ๆ กัน ไป ต่อมาเมื่อพัฒนาเป็นวรรณคดีลายลักษณ์ก็ยังคงมีจุดประสงค์เพื่อใช้ประกอบการขับอ่านเป็นทำนอง วรรณคดีไทยจึงประกอบขึ้นจากการใช้ศิลปะการประพันธ์และเลือกสรรคำให้สื่อความผ่านเสียงเสนาะ กลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและเป็นศิลปกรรมแขนงหนึ่งที่สำคัญของชาติไทย

ต่อมาเมื่อนำวรรณคดีมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ การใช้วรรณคดีเพื่อการจัดการเรียนรู้จึงเป็นความท้าทายของผู้สอนที่ต้องสอนเรื่องที่อ่านยากและไกลตัวผู้เรียน แต่ผู้สอนต้องมีหน้าที่และบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยจุดมุ่งหมายของการเรียนวรรณคดีไทยนั้นต้องไม่ใช่การอ่านเรื่องและศึกษาบทวิเคราะห์ตามที่ปรากฏในแบบเรียนเท่านั้น

โดยทั่วไปแล้วการกำหนดแนวทางที่สำคัญสำหรับการสอนวรรณคดีไทย ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการสำคัญที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ “มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง” (Ministry of Education, 2008) ซึ่งควรนำไปสู่ผลลัพธ์ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนควรสรุปเรื่องราวหรือเนื้อหาเพื่อความเข้าใจด้วยตนเองและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้
2. ผู้เรียนควรเข้าถึงคุณค่าวรรณคดีผ่านกระบวนการคิด เช่น ด้านวรรณศิลป์ (ความงามทางภาษา) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (ความเข้าใจในบริบทสังคมและวัฒนธรรมของยุคสมัยวรรณคดี) ด้านเนื้อหา (การวิเคราะห์ข้อคิด)
3. ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมความคิดและแสดงความคิดเห็นผ่านการปฏิสัมพันธ์กับตัวบทและสามารถต่อยอดความรู้ได้ในชีวิตจริง

ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามที่มาตรฐานการเรียนรู้ ท 5.1 และตัวชี้วัด ได้กำหนดไว้ในระดับ ม.1-ม.3 คือการสรุปเนื้อหาจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านและเพิ่มระดับความยากของตัวบทในแต่ละระดับชั้นต่อเนื่องไปตามลำดับ แต่ยังคงเน้นความรู้และความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อให้การอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่อง แต่สำหรับระดับ ม.4-ม.6 ตัวชี้วัดได้กำหนดให้ผู้เรียน วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านและเพิ่มระดับความยากไปสู่การประเมินคุณค่า สังเคราะห์ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงตามลำดับ ดังนั้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองผลลัพธ์ 3 ประการข้างต้นด้วยการฝึกคิดเพื่อผู้เรียนคิดเองเป็น ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า และฝึกให้ผู้เรียนบริการสังคม คือ สิ่งที่เรียนจะมีคุณค่า เมื่อได้ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Dechakrup & Yindeesuk, 2015) ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เป็นอีกรูปแบบ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ดังที่จะได้นำเสนอต่อไป

2. กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

บทความนี้จะกล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข ดังนี้

2.1 ที่มาและความหมายของกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

นโยบายจากการปฏิรูปการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ของครูจึงควรที่จะมีการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิด “กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs)” ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสืบเสาะ หรือวิธีสอนแบบโครงงาน โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายให้โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นโรงเรียนนำร่องทดลองสอนในกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ ในปีพุทธศักราช 2553 (Tripet, 2015)

โดย Dechakhup & Yindeesuk (2015) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หมายถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงาน หรือวิธีการสืบสอบ ซึ่งได้พัฒนามาจากวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5E) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และยังช่วยพัฒนาครูให้มีคุณภาพอีกด้วย

2.2 ขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนรู้ของกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีลักษณะลำดับขั้นตอนที่บ่งบอกถึงพัฒนาการของผู้เรียน สามารถนำพาผู้เรียนไปสู่ลักษณะที่พึงประสงค์ได้ โดยครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนและเทคนิคในการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างดี กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ (Dechakhup & Yindeesuk, 2015)

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ระบุดคำถาม (learning to question) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนสังเกตสิ่งต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสงสัยแล้วฝึกให้ตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนตั้งสมมติฐานของคำถามที่ต้องการหาคำตอบ ซึ่งเป็นแนวทางการออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (learning to search) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนวางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูล พิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดแล้วรวบรวม/ทดลองเก็บข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผล สื่อความหมายข้อมูลต่าง ๆ และสรุปผล

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากผลการทำโครงงานตามความสนใจ ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ของนักเรียน

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (learning to communicate) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานต่อหน้าชั้นเรียนและต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขเพื่อสรุปคำอธิบายหรือความรู้ใหม่ที่ค้นพบ

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (learning to service) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนนำโครงการที่ได้ไปเผยแพร่ภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน โดยการจัดแผนโครงงาน และมีการสะท้อนความคิด

2.3 ผลและคุณค่าของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างคงทน มีทักษะกระบวนการ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และก่อให้เกิดทักษะ 3 ตัวเน้น คือ การรู้หนังสือ (Literacy) การรู้เรื่องจำนวน (Numer-

acy) และความสามารถในการใช้เหตุผล (Reasoning) นอกจากนี้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนยังช่วยเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยสมรรถนะเหล่านี้จะส่งผลให้เด็กก้าวไปสู่ผู้คิดสามารถแก้ปัญหา สร้างสรรค์ชิ้นงาน สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ กลายเป็นเด็กนักเรียนอยู่อย่างมีคุณธรรม (Dechakhap, 2014)

3. แนวทางการประยุกต์การสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

แนวทางการประยุกต์การสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ในบทความนี้เลือกนำเสนอกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิญญู (2557) ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสืบเสาะ หรือวิธีสอนแบบโครงงาน โดยเลือกกิจกรรมที่เป็นลักษณะเด่นในแต่ละขั้นตอนมาสร้างสรรคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยแนวทางการประยุกต์การสอนวรรณคดีไทยที่เหมาะสมนั้น จำเป็นมากที่ผู้สอนจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าประโยชน์ของวรรณคดีไทย และความซาบซึ้งของวรรณคดีไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้วรรณคดีไทยเป็นฐาน ดังนั้นผู้สอนจะต้องคิดค้นแนวทางการสอนวรรณคดีไทยโดยการฝึกทักษะทั้ง 4 ให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียนโดยให้มีการซักถาม พูดอธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดต่อประเด็นของตัวบทจากวรรณคดีไทยที่ผู้สอนกำลังจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต แยกแยะ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ฉะนั้นเพื่อให้การสอนวรรณคดีเป็นไปตามหลักการที่เหมาะสม ผู้สอนจะต้องสอนเนื้อหาวรรณคดีให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการเรียนรู้ สามารถดึงองค์ความรู้ วิเคราะห์วิจารณ์สังคมและตัวละครได้อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณได้ นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องสามารถสอนวรรณคดีในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมได้ จะต้องสอนวรรณคดีในฐานะเป็นศิลปะทางภาษา จะต้องสอนวรรณคดีในฐานะเป็นประสบการณ์ชีวิต โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นการพัฒนาความคิดของผู้เรียน ให้อิสระทางความคิดของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องชี้แนะแนวทางวิธีการคิดที่ถูกต้องและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเรียนรู้วรรณคดีอย่างเห็นคุณค่า ตลอดจนความงามของวรรณคดีซึ่งมีแนวทางการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สู่การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา สามารถนำกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มากำหนดกิจกรรมลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเรียนรู้ระบุงคำถาม (Learning to question)

การเรียนรู้ระบุงคำถาม คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระตุ้นให้เกิดการคิด เกิดข้อสงสัยของตัวบทจากวรรณคดีในแต่ละตอนแต่ละเรื่อง จากหนังสือเรียนวรรณคดี โดยให้เวลาผู้เรียนได้อ่านทำความเข้าใจเรื่องราวด้วยตนเอง แล้วผู้สอนใช้คำถามแบบความคิดนอกกรอบซึ่งเป็นคำถามแบบเปิด คำถามต้องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ โดยมีคำสำคัญที่ใช้ถาม เช่น อะไร ทำไม เพราะเหตุใด เป็นต้น จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถามจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด เกิดข้อสงสัย ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและรู้จักหาคำตอบด้วยตนเองได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถแบ่งได้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) คำถามเพื่อให้ความรู้ 2) คำถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น 3) คำถามเพื่อให้วิเคราะห์ 4) คำถามเพื่อให้สังเคราะห์ และ 5) คำถามเพื่อให้ประเมินค่า ดังนั้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว สนุกสนานและน่าสนใจในการเรียนรู้วรรณคดีของผู้เรียน ผู้สอนอาจคอยกระตุ้นให้นักเรียนตั้ง

คำถามตามที่คุณเรียนสนใจอยากจะรู้ หรือเชิญชวนให้ตั้งประเด็นข้อสงสัยในตัวบทวรรณคดีเรื่องที่จะเรียน เมื่อผู้เรียนสร้างคำถามแล้ว ผู้สอนและผู้เรียนพิจารณาคำถามร่วมกัน แล้วช่วยกันเลือกคำถามเพื่อนำไปสืบค้นเรียนรู้และหาคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search)

การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ คือ หลังจากผู้เรียนได้ตั้งคำถามจากเรื่องที่เรียนแล้ว ผู้สอนทำหน้าที่มอบหมายงานให้ผู้เรียนทั้งแบบกลุ่ม คู่ และเดี่ยว สืบค้นสารสนเทศจากประเด็นทางวรรณคดีที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยผู้สอนมีหน้าที่แนะนำแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาหาความรู้ เช่น ผู้เรียนในระดับ ม.1-ม.3 ผู้สอนกำหนดแหล่งเรียนรู้ให้ เช่น ใบบอความรู้ ชุดกิจกรรม มุมความรู้ หรือป้ายนิเทศ ส่วนระดับ ม.4-ม.6 ให้สืบค้นอย่างอิสระตามความถนัดและสนใจ เช่น อินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ในห้องสมุดของโรงเรียน หรือห้องสมุดของชุมชน การเก็บข้อมูลหรือสัมภาษณ์จากผู้มีความรู้ด้านวรรณคดี โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลหรือแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม สำหรับการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เอกสาร หรือตำราต่าง ๆ นั้น ผู้สอนควรแนะนำวิธีการบันทึกความรู้ต่าง ๆ ให้ตอบสนองต่อเนื้อหา ความรู้ หรือคำถามที่ได้เรียนรู้ไว้ก่อนหน้านั้น นอกจากนี้ขั้นตอนการเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศนั้น สามารถใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning หรือการเรียนรู้เชิงรุกได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน ฟัง ฟัง ไปสู่กระบวนการคิดขั้นสูง ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ฝึกฝนการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพในการคิดแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เช่น กลุ่มสืบสอบ (GI) ปริศนาความรู้ (Jigsaw) และการเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (CIRC) การเรียนรู้แบบร่วมมือชี้ให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้เหล่านี้เป็นสื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการนำข้อมูล หรือข้อค้นพบที่ได้จากการแสวงหาความรู้ที่ได้มาถกเถียงแล้วสรุปผลการวิเคราะห์สารสนเทศที่จะนำมาใช้ ซึ่งเป็นการใช้หลักอุปนัย

ขั้นตอนที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct)

การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ นั้นถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้เกิดการสะท้อนความรู้จากการแสวงหาข้อมูลจากสื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้ หรือผู้เรียนสืบค้นด้วยตนเองทั้งแบบกลุ่ม คู่ และเดี่ยว จากนั้นผู้สอนเปิดเวทีให้ผู้เรียนได้อภิปรายความรู้ คำตอบ และสิ่งที่ตนเองได้ไปศึกษาเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งการอภิปรายสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การอภิปรายภายในกลุ่ม (intragroup) การอภิปรายระหว่างกลุ่ม (intergroup) และการอภิปรายในชั้นเรียน (inclass) ทำให้คำตอบที่ได้มาอาจมีความแตกต่างกัน ผู้สอนอาจใช้วิธีการหลากหลายเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ความรู้ร่วมกันในมุมมองที่แตกต่างเพื่อหาข้อสรุปขององค์ความรู้ที่ได้มา เช่น การใช้เทคนิคคิดและคุยกัน (Think Pairs Share) เพื่อนเรียน (Partners) ผลัดกันพูด (Say and Switch) คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา (Corners) ร่วมกันคิด (Numbered Heads together) กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Roundrobin) การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three Step Interview) จากนั้นผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำผลการอภิปรายมาปรับผลการสร้างความรู้โดยนักเรียนต้องกลับไปปรับความรู้ที่ตนสร้างให้ถูกต้องตามโน้ตที่ตนต้องเป็นผ่านการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยการเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนที่ความคิด หรือผังกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (learning to communicate)

การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร คือ ขั้นตอนในการรวบรวมองค์ความรู้ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับหลังจากสรุปเป็นองค์ความรู้จากตัวบทจากวรรณคดีในแต่ละตอนแต่ละเรื่อง เช่น เรื่องกาพย์เห่เรือ ผู้เรียนจะสามารถสรุปได้ว่า คุณค่าจากเรื่องกาพย์เห่เรือ คือ สะท้อนภาพชีวิตคนไทย และแสดงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น อีกทั้งในรายละเอียดย่อยที่ผู้เรียนได้ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในหัวข้อที่สามารถเพิ่มเติมได้ ก็นำเสนอความรู้ของตนเพื่อเพิ่มองค์ความรู้แก่เพื่อนร่วมชั้น เช่น ความรู้เรื่องกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารค หรือท่วงทำนองในการเห่เรือ จนได้ความคิดรวบยอดในตัวบทจากวรรณคดีในแต่ละตอนแต่ละเรื่องที่มีความสมบูรณ์ได้ ทั้งนี้ผู้สอนที่หน้าที่เป็นผู้จัดกิจกรรมกระตุ้นความคิดและนำเสนอให้แนวคิดเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญแต่ขาดไปให้ครบถ้วน โดยผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้มีการแบ่งกลุ่มและทำงานร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้ไปศึกษา มาสื่อสารด้วยวิธีการสื่อสาร การพูด การอ่าน หรือการเขียน ซึ่งขั้นตอนการสื่อสารสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี เช่น การเขียนความเรียง เรื่อง ความงามของพรรณไม้ในกาพย์เห่เรือ นำเสนอข้อมูลด้วยผังกราฟิก เรื่อง ข้อคิดจากวรรณคดี เขียนรายงานวิชาการ เรื่อง กระบวนพยุหยาตราทางชลมารค รายงานโครงงาน การทัศนศึกษาตามรอยกาพย์เห่เรือ การเขียนบทความ การนำเสนอผลงานด้วยวาจา การอ่านทำนองเสนาะ การจัดเวทีสัมมนา เรื่อง อิเหนาในดินแดนอิรวดี การร่วมสนทนา การจัดได้ว่าที่ ญัตติ วรรณคดีไม่มีประโยชน์ต่ออนาคตและการพัฒนาประเทศจริงหรือ การจัดพาที่สร้างสรรค์ ญัตติ ความคิดสร้างสรรค์ในวรรณคดี การกล่าวสุนทรพจน์ ญัตติ วรรณคดี 4.0 หรือการแสดงบทบาทสมมติจากวรรณคดีที่ได้เรียน เช่น สามก๊ก มัทนะพาธา แล้วนำไปแสดงในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นอื่น ๆ ใกล้เคียง ซึ่งผู้เรียนจะต้องสื่อสารด้วยความตั้งใจ พูด อ่าน และเขียนอย่างมั่นใจ โดยให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันประเมินผลเพื่อนด้วยกัน (Peer evaluation)

ขั้นตอนที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to serve)

การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนวรรณคดีอย่างเห็นคุณค่ามากยิ่งขึ้น โดยการที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ มาเชื่อมโยงจากขั้นตอนการสื่อสารสู่การบริการสังคม ด้วยการจัดทำเป็นสื่อหรือชิ้นงานตามความถนัด และความสนใจของกลุ่ม เพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น แผ่นพับ ใบความรู้ ภาพวาด สื่อประชาสัมพันธ์ ใบงาน หรือจัดกิจกรรมเพื่อบริการสังคม เช่น การนำความรู้เผยแพร่เสียงตามสายในการประชาสัมพันธ์ของทางโรงเรียน การจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศต่าง ๆ การจัดแสดงละครจากวรรณคดี การจัดกิจกรรมหน้าเสาธง การนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ชุมชนด้วยการร่วมกับผู้สอนในการให้ความรู้ การจัดทำโครงงานภาษาไทยและการเผยแพร่ความรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่องทางสังคมออนไลน์ต่าง ๆ หรือการนำเสนอเป็นภาพนิ่งหรือวิดีโอทัศน์ประเภทต่าง ๆ ลงในเว็บไซต์ยูทูบ หรือ TikTok ตามแต่ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

4. ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

ผู้ศึกษาขอเสนอตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPS) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีไทยที่กระตุ้นความคิดและจินตนาการไปในทางสร้างสรรค์ และเข้าถึงคุณค่าและประโยชน์ของวรรณคดีไทย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การเรียนรู้ระบุคำถาม

- 1) ให้ผู้เรียนร่วมกันสนทนาโดยผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้
 - เพราะเหตุใด “วันทองสองใจ” จึงเป็นคำกล่าวตำหนิหญิงสาวที่รักผู้ชายพร้อมกัน
(เพราะนางวันทองไม่อาจตัดสินใจ หรือไม่ตัดสินใจว่าจะอยู่กับใคร ขุนช้างหรือขุนแผน)
 - นักเรียนคิดว่า นางวันทองสองใจจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
(จริง เพราะนางวันทองโลเล ไม่ยอมเลือกทั้งขุนช้างและขุนแผน จึงทำให้หลายคนเดือดร้อน)
(ไม่จริง เพราะนางวันทองรักกับขุนแผนแต่ขุนแผนไปรบ ขุนช้างจึงมาหลอกแม่ของวันทองว่าขุนแผนตายแล้ว แม่ของวันทองเห็นแก่เงิน เลยบังคับวันทองให้แต่งงานกับขุนช้าง)
 - หากนักเรียนเป็นนางวันทอง นักเรียนจะเลือกใคร เพราะเหตุใด
(ขุนช้าง เพราะเป็นคนที่มีมอบความรักที่บริสุทธิ์แก่นางวันทองเพียงผู้เดียว และพร้อมดูแลนางวันทองให้อยู่อย่างสุขสบาย)
(ขุนแผน เพราะเป็นผู้ที่สามารถสนองอารมณ์ความรัก ความเสน่หา และเป็นคนเดียวที่นางวันทองรักและมีบุตรด้วยกัน)

ขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ

2) แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คนตามความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) หรือตามความเหมาะสม หากเป็นการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้โปรแกรม เช่น Zoom Meeting Group Maker จากนั้นจัดกิจกรรมตามกลุ่มสืบสอบ (Group Investigation: GI) โดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษา เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา จากหนังสือเรียน หรืออินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษา กลุ่มละ 10 นาที แล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบ ตามหัวข้อย่อย ดังต่อไปนี้

- เหตุใดพละงามจึงคิดไปชิงตัวนางวันทองให้มาอยู่ด้วยกับตนเอง
- ขุนช้างทำอะไรหลังจากที่ทราบพละงามลักลอบขึ้นเรือนชิงตัวนางวันทอง
- สมเด็จพระพันวาฯทรงแก้ไขเรื่องราวการแย่งชิงนางวันทองนี้อย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นนางวันทอง นักเรียนจะเลือกอย่างไร
- เพราะเหตุใดจึงเรียกว่า “นางวันทองสองใจ”
- นักเรียนคิดว่าจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไรเพื่อไม่ให้นางวันทองถูกประหารชีวิต

ขั้นตอนที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct)

3) ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา โดยการอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4) ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมระดมความคิดเห็น ร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ความรู้ในมุมมองที่แตกต่างด้วยวิธีการคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think Pair Share) เพื่อหาข้อสรุปขององค์ความรู้ที่ได้แสวงหามา จนเข้าใจครบทุกคน

5) ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสนทนา โดยผู้สอนใช้คำถามจากขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม

6) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา เป็นแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หรือผังกราฟิก (Graphic Organizers) จากการอภิปรายรายกลุ่ม โดยทำลงใน Proof Paper ที่ครูมอบให้ หากเป็นการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์สามารถสรุปองค์ความรู้โดยใช้โปรแกรม เช่น Microsoft Word, Microsoft PowerPoint, Adobe Photoshop, Canva โดยให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ กลุ่มละ 20 นาที

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร

7) ให้ผู้แทนผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน การสรุปองค์ความรู้หน้าชั้นเรียน หรือผ่านโปรแกรมที่ใช้จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ จากนั้นให้ผู้เรียนนำผลงานของแต่ละกลุ่มมาติดไว้รอบห้องหรือชั้นเรียนออนไลน์ เช่น Google Classroom เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้ศึกษาเพิ่มเติม

8) ผู้สอนเชื่อมโยงความรู้ และเสริมความรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้และกลับไปปรับองค์ความรู้ที่สร้างให้ถูกต้อง

9) ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดกิจกรรมสื่อสารความรู้ จากรูปแบบการสื่อสารที่ผู้สอนกำหนดไว้ให้ โดยให้ผู้เรียนจับสลากเลือกรูปแบบกิจกรรม ดังนี้

- สัมมนา เรื่อง อิทธิพลของขุนช้างขุนแผนที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน
- โต้ว่าดี ยุติติ นางวันทองควรถูกประหารมากกว่าให้อภัย
- พาที่สร้างสรรค์ ยุติติ วันทอง 4.0
- การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา (กรณีการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้ผู้เรียนจัดทำวิดีโอทัศน์แสดงบทบาทสมมติโดยเลือกตัวละครและฉากที่เหมาะสมและผู้เรียนสนใจ)

10) ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มกำหนดประเด็นที่ต้องการสื่อสาร โดยผู้เรียนแต่ละกลุ่มต้องมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน จากนั้นผู้สอนกำหนดเวลาให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผน ซักซ้อม และจัดกิจกรรม

11) ผู้เรียนทุกคนร่วมกันประเมินการนำเสนอผลงานหรือจัดกิจกรรมของเพื่อนแต่ละกลุ่ม ว่าอยู่ในระดับใด โดยมีระดับการประเมิน 4 ระดับ คือ ปรับปรุง พอใช้ ดี และดีมาก

ขั้นตอนที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม

12) ผู้เรียนนำความรู้ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา ไปแนะนำเพื่อนที่ยังไม่เข้าใจ

13) ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำองค์ความรู้เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา มาสังเคราะห์คุณค่า ข้อคิด ประโยชน์ และการประยุกต์ใช้ พร้อมแสดงทรรศนะด้วยการจัดทำเป็นวิดีโอผ่าน Application TikTok เพื่อเผยแพร่ออกสู่สังคม โดยให้ผู้เรียนจับสลากเลือกตัวละครที่ผู้สอนกำหนดให้ 1 ตัวละคร แล้วให้ผู้เรียนคิดประเด็นที่สร้างสรรค์และน่าสนใจจากตัวละครที่ได้รับ ดังนี้

- ขุนแผน - ขุนช้าง
- พลายงาม - นางวันทอง
- พระพันวษา

จากนั้นกำหนดระยะเวลาเผยแพร่ 1 ภาคเรียน หากกลุ่มใดที่มียอดผู้กดถูกใจดีโอบามากที่สุด จะได้รับคะแนนพิเศษ

14) ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสะท้อนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหา และอุปสรรคในการเรียน และความรู้สึกลงในการจัดการเรียนรู้

จากตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สามารถตอบสนองผลลัพธ์ 3 ประการที่กล่าวไว้ในข้างต้น ได้ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถสรุปเรื่องราวหรือเนื้อหาเรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา ด้วยความเข้าใจได้ด้วยตนเองและสามารถสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้เป็นอย่างดี

2. ผู้เรียนสามารถเข้าถึงคุณค่าวรรณคดีผ่านกระบวนการคิดและตอบแทนสังคม เช่น การประยุกต์คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม (ความเข้าใจในบริบทสังคมและวัฒนธรรมของยุควรรณคดี) ด้านเนื้อหา (การวิเคราะห์ข้อคิด) เพื่อเผยแพร่และบริการสังคมด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์และทันสมัย

3. ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมความคิดและแสดงความคิดเห็นผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทั้งแบบกลุ่มแบบคู่ และสามารถต่อยอดความรู้เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ในอย่างแท้จริง

สรุป

แนวทางการประยุกต์การสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเรียนรู้ระบุคำถาม (Learning to question) 2) ขั้นการเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search) 3) ขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to construct) 4) ขั้นเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to communicate) และ 5) ขั้นเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to serve) เป็นเพียงการเสนอแนวคิดที่ผู้ศึกษาต้องการนำเสนอให้ผู้สอนภาษาไทยได้ประจักษ์ว่าการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยด้วยวิธีดังกล่าวสามารถที่จะนำมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับตัวชีวิตของกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ทั้งสิ้น หากเพียงแต่ผู้สอนนั้นต้องกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการกระตุ้นการตั้งคำถามของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวรรณคดีไทยที่จัดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะเป็ขั้นตอนที่นำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องที่สัมพันธ์กับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง หรือที่เรียกว่า คอนสตรัคติวิสต์ซิม (Constructivism) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ทางวรรณคดีไทยได้ด้วยตนเอง โดยการนำประสบการณ์หรือสารสนเทศใหม่จากการแสวงหาประเด็นทางวรรณคดีไทยที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมมาสร้างเป็นความเข้าใจของตนเองที่ถูกต้องสมบูรณ์ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการสอนวรรณคดีไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนและผู้สอน คือ ผู้เรียนจะเกิดความคิดอย่างเป็นระบบ คิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ จนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ผ่านข้อมูลที่ได้รับจากประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ เป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง ส่วนผู้สอนมีโอกาสดำเนินงานตนเองทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะกระบวนการ จะเห็นได้ว่าการนำแนวทางการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สู่การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา มาใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึก เห็นคุณค่า และประโยชน์ในการเรียนรู้อวรรณคดีไทย และมีนิสัยในการเรียนรู้ให้มากขึ้นได้

REFERENCES

- Aphinantaporn, N. (2012). Thai literature: how to make children learn. **Academic journal**, 15(2), 2-11.
- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2008). Learning Standards and Indicators, Thai Language According to Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008). Bangkok: Ministry of Education.
- Dechakhup, P. & Yindeesuk, P. (2015). **Learning Management in the 21st Century**. Bangkok: Chulalongkorn.
- Dechakhup, P. (2014). **Learning Management in the 21st Century**. Bangkok: Chulalongkorn.
- Jankaew, R. (2016). Effects of Learning Activities Using Graphic Organizer Techniques on Critical Thinking, Learning Achievement and Retention in Thai Literature of Grade 7 Students. **Journal of Education Prince of Songkla University, Pattani Campus**, 27(2), 165 - 178.
- Ministry of Education. (2008). Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008). Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand.
- Numna, C. (2018). A study of achievement on Thai literature of matthayomsuksa 4 students taught by creativity-based learning. *Journal of education silpakorn university*, 16(2), 113-128.
- Tripet, S. (2015). **21st Century Skills and World – Class Standard School**. Retrieved from <https://sites.google.com/a/kuiwit.ac.th/vcharkarn/news/thdsxbkhawrongreyn1>. [2022, 10 Jan].
- Supanvanit, I. (2015). **Literary Criticism. (2nd ed.)**. Bangkok: Faculty of Arts, Chulalongkorn University,

เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ช่วง พ.ศ. 2481-2487
FIELD MARSHALL POR PIBUNSONGKRAM'S POLITICAL STABILITY
DURING 2481-2487 B.E.

ชนะศึก วิเศษชัย*

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ ประเทศไทย

Shanasuek Wisetchai*

Political Science Program, Faculty of Humanity and Social Science, Phranakorn Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: shanasuek.wis@gmail.com

Received: 2022-05-20

Revised 2022-06-17

Accepted: 2022-06-17

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วง พ.ศ. 2481-2487 และ 2) วิเคราะห์วิธีการสร้างเสถียรภาพของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในช่วง พ.ศ. 2481-2487 โดยบทความนี้จะอธิบายให้เห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองและการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในช่วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2481-2487 ซึ่งเป็นช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย ระบอบการปกครองใหม่มีความมั่นคงในประเทศอยู่พอสมควร ทว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้นจนทำให้ประเทศไทยได้เข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ และความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศอันเกิดจากกลุ่มผู้ก่อการคณะราษฎรด้วยตนเอง การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม กระทำโดยการกระชับอำนาจทางการเมืองให้มีความเด็ดขาดและมั่นคงมากขึ้นโดยการขจัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง การดำเนินนโยบายโอนอ่อนผ่อนปรนตามแรงบีบคั้นของต่างชาติ ในช่วงแรกเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามอยู่ในระดับที่มีความมั่นคงสูง แต่การพ่ายแพ้สงครามของญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศพันธมิตรสำคัญของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามส่งผลให้เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามในช่วงท้ายอ่อนแอและถูกทำลายลงไปด้วย

คำสำคัญ: การเมืองไทย เสถียรภาพทางการเมือง จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ABSTRACT

This article aims to: 1) analyze factors affecting political stability of Field Marshal Por Phibulsongkhram, Prime Minister of Thailand during 1938-1944 and 2) to analyze methods of political stabilization of Field Marshal Por. Phibunsongkhram. This article describes the factors affecting political stability and the creation of political stability of Field Marshal Por Phibunsongkhram's premiership during 1938-1944, post Siamese revolution which the new regime has sufficient stability in the country. However; during this period, the international tensions were being escalated, causing WW II to and Thailand was eventually forced to engage with the war. Factors related to the political stability of Field Marshal Por Phibunsongkhram consisted of; 1) international economic factors, 2) international politics and pressure and 3) internal conflicts among Kanarat's key members. Field Marshal Por Phibulsongkhram had established his political stability by promoting himself as nation builder, centralizing power by using nationalism, implementing compromising political policy, and suppressing political oppositions. Initially, Pibunsongkram had successfully maintained his political stability, however it declined at the end due to the lost in warfare during world war II.

Keywords: Thai Politics, Political Stability, Marshall Por. Pibunsongkram

บทนำ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยยาวนานที่สุด นับรวมกันได้เป็นระยะเวลากว่า 15 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลาหลัก ๆ คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2481- พ.ศ. 2487 และช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2491- พ.ศ. 2500 (Theeravekin, 2007) จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายทหารที่มีโอกาสไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทำให้มีความคิดทันสมัยเนื่องจากได้มีโอกาสไปพบเห็นความทันสมัยของบ้านเมืองอย่างฝรั่งเศส ทั้งการจัดการสังคม การเมือง และระบอบการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ประชาชนมีความเป็นพลเมือง โดย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เชื่อว่าหากสามารถเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของสยามไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็จะทำให้สยามมีเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ แม้ว่าหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองของสยามในระยะเริ่มต้นก็ไม่สามารถสร้างความทันสมัยได้มากนัก แต่เมื่อมีโอกาสขึ้นสู่ตำแหน่งทางการเมืองสูงสุดในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงได้พยายามสร้างการเปลี่ยนแปลงประเทศให้ทันสมัย ในระหว่างการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จอมพล. ป พิบูลสงคราม ได้ดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ที่มีผลต่อประเทศไทยหลายประการ ทั้งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผลเชิงบวกต่อประเทศ ทว่านโยบายและการกระทำบางประการก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบ จนกล่าวได้ว่าเป็นนายกรัฐมนตรีที่มีบทบาทโชกโชกเป็นที่น่าสนใจในทางการเมืองไทย

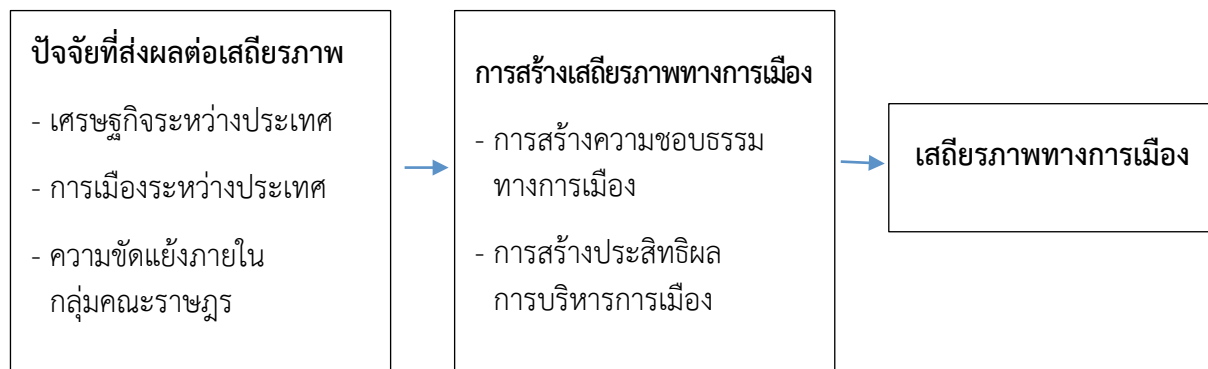
นโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงครามระหว่าง พ.ศ 2481-2484 ก่อนเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นช่วงเวลาที่สถานการณ์ทางการเมืองภายในซึ่งมีความวุ่นวายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สงบลง พร้อมกับเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามและคณะราษฎรมีความมั่นคงมากขึ้น การบริหารงานภายใต้รัฐบาลซึ่งผู้นำเป็นผู้มีอำนาจทั้งทางด้านการเมืองและการทหารสามารถดำเนินนโยบายต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้อย่างเบ็ดเสร็จ (Na Pomphet, 2006) ในยุคนี้จอมพล ป. พิบูลสงครามต้องการปฏิรูปและวางรากฐานประเทศไป

สู่ความเจริญ หรือ “ความเป็นอารยะ” ทำให้ประเทศเจริญทัดเทียมกับประเทศตะวันตกที่เจริญแล้วทั้งหลายรัฐบาลจึงดำเนินนโยบายปฏิรูปสังคมและวัฒนธรรมโดยประกาศเป็น “รัฐนิยม” เป็นแนวทางให้ประชาชนปฏิบัติตามซึ่งมีผลต่อการปรับเปลี่ยนแบบแผนและวิถีชีวิตของคนไทยอย่างมหาศาล การปฏิรูปสังคมดำเนินไปพร้อม ๆ กับการใช้ลัทธิชาตินิยมกล่อมเกล้าให้คนไทยรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ในชนชาติ

ขณะเดียวกันสังคมโลกกำลังเข้าสู่ความขัดแย้งอย่างรุนแรงจนก่อให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยซึ่งอยู่บนที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ ได้ถูกบีบคั้นจากการเมืองระหว่างประเทศ ปลายปี พ.ศ. 2484 (ค.ศ. 1941) ญี่ปุ่นได้เข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเป็นพันธมิตรกับฝ่ายอักษะ เริ่มเปิดฉากสงครามโดยการบุกแมนจูเรียของจีน และส่งกองทัพเข้ายึดดินแดนต่าง ๆ ในเอเชียแปซิฟิก มุ่งหวังเพื่อสร้าง “วงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา” (Greater East Asia Co-Prosperity Sphere) โดยการรวบรวมชาติต่าง ๆ และสร้างแนวป้องกันชาติเอเชียเพื่อหลุดพ้นจากอิทธิพลของชาติตะวันตกโดยการสร้าง “มหาเอเชียบูรพา” (Greater East Asia) มีจุดประสงค์เพื่อขยายอิทธิพลญี่ปุ่นเข้าไปครอบครองดินแดนต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียเพื่อสร้างจักรวรรดิญี่ปุ่นให้ยิ่งใหญ่ (Huff, 2020) เติบโตขึ้นโดยการเข้ายึดครองพม่าและอินโดจีนซึ่งเป็นฐานที่มั่นสำคัญของอังกฤษ และยึดดินแดนของจีนจากทางตอนใต้ การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการแผ่ขยายอิทธิพลของญี่ปุ่นได้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินนโยบายทางการเมืองโดยพิจารณาศักยภาพของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับแสนยานุภาพของกองทัพญี่ปุ่น ท้ายที่สุดได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร

เสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability) หมายถึงความต่อเนื่อง มั่นคง และปราศจากการถูกโค่นล้มทำลายได้ (Theeravekin, 2004) เป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้บุคคลหรือสถาบันสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน ส่งผลให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งสามารถดำเนินนโยบายต่าง ๆ ได้ตามต้องการ อีกทั้งยังทำให้ระบอบการเมืองมีความต่อเนื่อง (Huntington, 1969) การจะมีเสถียรภาพได้เกิดจากองค์ประกอบหลักสองประการ คือ การยอมรับจากสมาชิกในสังคมการเมืองนั้น ๆ และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการปัญหาหรือแรงกดดัน ท่ามกลางสถานการณ์ที่ผันผวนจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ จอมพล ป. พิบูลสงคราม หนึ่งในผู้ก่อตั้งคณะราษฎรคนสำคัญสามารถบริหารประเทศได้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 6 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2481- พ.ศ. 2487 แสดงให้เห็นถึงความมีเสถียรภาพของรัฐบาลและตัวผู้นำพอสมควร อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อเสถียรภาพ และวิธีการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยังไม่ได้มีการศึกษาอย่างแพร่หลาย จึงเป็นที่มาของบทความชิ้นนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อเสถียรภาพทางการเมือง และวิธีการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ช่วง พ.ศ. 2481-2487

กรอบในการวิเคราะห์

เนื้อหา

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงที่กระแสดังและภัยคุกคามจากต่างประเทศมีความรุนแรง ประเทศไทยในฐานะจตุรทิศที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย ทำให้ต้องเผชิญกับแรงกดดันอย่างมหาศาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นผู้นำประเทศที่มีแนวคิดก้าวหน้า ต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศไปสู่ความทันสมัย ทัดเทียมกับชาติมหาอำนาจ แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์กดดันดังกล่าว จอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องดำเนินนโยบายเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของตนเองในฐานะหัวหน้ารัฐบาล และเพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยของประเทศ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกอบด้วย สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สถานการณ์เมืองระหว่างประเทศ และความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ก่อการคณะราษฎรด้วยกัน

1.1 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

สภาพทางเศรษฐกิจของสังคมโลกสร้างแรงกดดันแก่รัฐบาลไทยในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองแก่รัฐบาลและผู้นำ กล่าวคือ ความต้องการทรัพยากรและวัตถุดิบเพื่อใช้ในกิจกรรมด้านเศรษฐกิจมีความต้องการสูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นแหล่งวัตถุดิบได้รับผลกระทบจากความกดดันและการแย่งชิงทรัพยากรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยในปี พ.ศ. 2483 ตลาดโลกต้องการยางพาราและดีบุกอย่างมาก ประเทศไทยสามารถผลิตยางพาราได้ 30,024 ตัน และชุดแร่ดีบุกได้ 6,300 ตัน โดยการทำเหมืองแร่ดีบุกในประเทศไทยดำเนินการโดยอังกฤษและออสเตรเลียซึ่งมีสัดส่วนการถือครองราวสองในสามของผลผลิตทั้งหมด (Chainam, 2017, pp. 126-127) ดังนั้นสหรัฐอเมริกาและอังกฤษซึ่งเป็นคู่แข่งของญี่ปุ่นจึงได้ผลผลิตของไทยไปทั้งหมด

เมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาในปี พ.ศ. 2484 การแข่งขันเพื่อช่วงชิงทรัพยากรระหว่างมหาอำนาจทางการทหารยิ่งรุนแรงมากยิ่งขึ้น และสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาลไทย โดยกองทัพญี่ปุ่นต้องการยางพาราและดีบุกจากไทยทั้งหมด สถานการณ์สงครามที่รุนแรงกว้างขวางขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์น้ำมันซึ่งได้รับผลกระทบก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำมัน เนื่องจากน้ำมัน

เป็นปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจและการสงคราม น้ำมันสำรองของโลกส่วนใหญ่อยู่ในการควบคุมของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ใน พ.ศ. 2483 ก่อนที่ไทยจะเข้าร่วมสงคราม ขณะนั้นประเทศไทยเดือดร้อนขาดแคลนน้ำมันและยุทธปัจจัยอื่น ๆ อย่างมาก เรื่องน้ำมันกลายเป็นเรื่องการแข่งขันการแผ่อิทธิพลเหนือรัฐบาลไทยทั้งสองฝ่าย ดังที่นายดิเรก ชัยนาม อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในเวลาดังกล่าวได้บันทึกไว้ว่า “เรื่องน้ำมันเป็นปัญหาการเมืองระหว่างประเทศมานานแล้ว อังกฤษและสหรัฐอเมริกาน้ำมันส่วนมากของโลกไว้ จึงควรเดินนโยบายผ่อนปรนไม่ต้องเครียด แต่กรมเชื้อเพลิงชี้แจงว่า ทางญี่ปุ่นรับรองว่าจะคอยช่วย” (Chainam, 2017, p.134) แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์กดดันต่อรัฐบาลไทยในเรื่องเกี่ยวกับน้ำมัน ซึ่งญี่ปุ่นพยายามเอาไทยเข้าเป็นพวก แต่ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถช่วยเหลือด้านน้ำมันได้

สถานการณ์การขาดแคลนน้ำมันยิ่งรุนแรงมากขึ้นในปี พ.ศ. 2484 โดยกรมเชื้อเพลิงชี้แจงว่าน้ำมันสำรองของไทยกำลังจะหมดลงแล้ว ฝ่ายไทยจึงได้เจรจาขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และอังกฤษ โดยอังกฤษตกลงช่วยเหลือไทยโดยส่งน้ำมัน 1,400 ตัน แต่ในความเป็นจริงแล้วอังกฤษต้องการตีบวกและยักยอกจากไทยเป็นการตอบแทน โดยนอกจากนี้สหรัฐอเมริกาก็กดดันให้รัฐบาลไทยขยายทางพาราและตีบวกให้กับสหรัฐอเมริกาด้วย โดยเสนอว่าหากไทยให้ทางพาราและตีบวกเท่าใด สหรัฐอเมริกาก็จะสนับสนุนเศรษฐกิจด้านอื่นตามส่วน ซึ่งรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องดำเนินนโยบายด้วยความยากลำบากเพื่อรักษาสันติภาพของทุกฝ่าย การช่วงชิงตีบวกและทางพาราของบรรดาชาติมหาอำนาจได้สร้างความหนักใจให้แก่จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยเมื่อทางญี่ปุ่นทราบว่าอังกฤษและสหรัฐอเมริกากำลังเจรจากับรัฐบาลไทย รัฐบาลญี่ปุ่นจึงสั่งให้เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยประท้วงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้นำไทยก็มีความลำบากใจในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจดังกล่าว เพราะหากให้ตามที่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งร้องขอก็จะสร้างความไม่พอใจให้กับอีกฝ่าย ไทยจึงพยายามดำเนินนโยบายเป็นกลางโดยการขายสินค้าดังกล่าวในตลาดกลางอย่างเปิดเผย แรงกดดันจากมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรได้สร้างแรงบีบคั้นให้แก่รัฐบาลอย่างชัดเจน

ใน พ.ศ. 2484 ไทยมีความต้องการกระสอบป่านซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องนำเข้าจากอินเดียซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษ อังกฤษจึงขู่โดยการสร้างมาตรการงดการส่งออกกระสอบป่าน ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถนำกระสอบป่านมาบรรจุข้าวสารเพื่อส่งออกได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมหาศาลเนื่องจากข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งกรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แรงกดดันจากประเทศมหาอำนาจคู่สงครามในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้บีบคั้นเข้ามา ก่อให้เกิดปัจจัย หรือสร้างเงื่อนไขทางการเมือง และส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกข้างในที่สุด ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะพยายามดำรงความเป็นกลางในช่วงสงครามก็ตาม จากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในช่วงสงครามโลก จะเห็นได้ว่าประเทศไทยดำรงความเป็นกลางได้อย่างลำบาก เนื่องจากเป็นประเทศที่อยู่ท่ามกลางการแข่งขันของชาติมหาอำนาจที่ต้องการให้ไทยเป็นพันธมิตร หรือหากไม่เป็นพันธมิตร ก็ต้องไม่เข้ากับฝ่ายตรงข้าม และถึงแม้จอมพล ป. พิบูลสงคราม จะดำเนินนโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดก็ตาม แต่ความหวาดระแวงของแต่ละฝ่ายทำให้ผู้นำดำเนินนโยบายด้วยความลำบากยิ่ง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อเสถียรภาพของประเทศและตัวผู้นำ

1.2 แรงกดดันจากการเมืองระหว่างประเทศ

แรงกดดันทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะแรงกดดันจากกองทัพญี่ปุ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และมีความเกี่ยวข้องกับบูรณาภาพแห่งดินแดนของประเทศไทย สุดท้ายรัฐบาลจำเป็นต้องยอมนำเข้าตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้เกิดการ

บิบบันจากคู่สงคราม ทั้งจากฝ่ายสัมพันธมิตร และฝ่ายอักษะ ทำให้สถานะของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีเสถียรภาพทางการเมืองที่อ่อนไหว นโยบายสร้างความเป็นปึกแผ่นและความเข้มแข็งทางการเมืองของรัฐบาลและตัวผู้นำในสภาพดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างมาก แรงกดดันของกองทัพญี่ปุ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทยและของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยมีสาเหตุจากการที่กองทัพญี่ปุ่นดำเนินนโยบายขยายอำนาจเพื่อยึดครองดินแดนต่าง ๆ ในเอเชียเพื่อสร้างจักรวรรดิญี่ปุ่น (Nunnon, 2005)

สงครามโลกครั้งที่สอง เริ่มปะทุในยุโรปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 ประเทศไทยพยายามวางตัวเป็นกลาง เพื่อผ่อนหนักผ่อนเบาจากการแทรกแซงของชาติมหาอำนาจทั้งหลาย เนื่องจากประเทศมหาอำนาจที่สำคัญล้วนมีอาณาเขตที่ใกล้ชิดติดกับประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ หรือฝรั่งเศส ซึ่งประเทศเหล่านี้ไม่ต้องการเพิ่มแนวรบ และต้องการให้ไทยเป็นกลางเพื่อลดแรงปะทะจากญี่ปุ่น แต่เมื่อรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศสในสงครามอินโดจีนในเดือนมกราคม พ.ศ. 2484 โดยมีรัฐบาลญี่ปุ่นยื่นมือเข้ามาไกล่เกลี่ย (Nunnon, 2005) ทำให้อิทธิพลของกองทัพญี่ปุ่นเริ่มแผ่เข้ามาปกคลุมรัฐบาล จนท้ายที่สุดในปลายปี พ.ศ. 2484 กองทัพญี่ปุ่นได้บุกไทยและกดดันให้รัฐบาลร่วมเป็นพันธมิตรด้วยแรงกดดันของกองทัพญี่ปุ่นได้สร้างความตึงเครียดและจำกัดทางออกให้แก่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดังที่สะท้อนให้เห็นในคำชี้แจงของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต่อคณะรัฐมนตรี ความว่า

“...ในเรื่องนี้ถ้าจะพูดไปแล้วผมก็ไม่รู้ที่จะแก้อย่างไร ... เดียวก็จะเป็นการที่ผมขายชาติทั้งขึ้นทั้งลง อ้ายไม่รับเขาเดี๋ยวก็อาจจะปลดอาวุธทหารแล้วเราก็ก้มตบเสียด อ้ายจะสู้หรือก็ลำบากมาก เราจะได้มานั่งประชุมกัน อย่างนี้ แต่ในใจของผมเห็นว่า เมื่อเราจะเข้ากับเขาแล้วก็เข้าเสียให้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เขาก็คงเห็นอกเห็นใจเรา ส่วนกาลข้างหน้าจะเป็นอย่างไร ผมทนายไม่ถูก..” (Phibunsongkhram, 1975: 318-320)

คำชี้แจงข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์อันเป็นวิกฤติ มีความกดดันรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามอย่างยิ่งยวด ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ตัดสินใจดำเนินนโยบายเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น โดยการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานเหตุการณ์จำเป็นเฉพาะหน้า ซึ่งตัวผู้นำเองตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นในอนาคตไม่ว่าจะเป็นทางลบหรือเป็นบวกก็ตาม แต่อย่างไรก็ต้องดำเนินนโยบายเช่นนี้เพื่อรักษา “เสถียรภาพทางการเมืองเฉพาะหน้า” ซึ่งหลังจากการทำกติกาสัญญาทางทหารระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่นไม่นาน รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ถูกบีบบังคับให้ลงนามใน “กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศ” ในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ส่งผลให้ไทยมีสถานะเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น หากมีประเทศใดรุกรานประเทศคู่สัญญา ประเทศไทยหรือญี่ปุ่นจะเข้าช่วยเหลือกันทันที จากนั้นไทยได้ประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2485 ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่สภาวะสงคราม และเป็นคู่สงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างเป็นทางการ การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับกองทัพญี่ปุ่น พล.อ. ขาดิชา ชุมหวีณ (Kasetsiri, 1997: 11) อดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งเคยอยู่ภายใต้การอุปการะของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ถ่ายทอดความเห็นของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตามที่ท่านได้รับฟังมาว่า “ใครอยากเข้ากับญี่ปุ่นบ้าง? ผมก็นักเรียนฝรั่งเศส เรียนมาจากยุโรป จะให้ไปเข้ากับญี่ปุ่นได้อย่างไร? แต่เวลานี้เราไม่มีทางป้องกันตัวเอง สู้ญี่ปุ่นไม่ได้ เมื่อญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่สงขลา ทหารไทยเสียชีวิตไปเยอะ ที่ประจวบคีรีขันธ์ก็มีการต่อสู้แต่ก็สู้ไม่ไหว ถ้าเข้ากับญี่ปุ่นเราจะโดนระเบิดลูกเดียว” แสดงให้เห็นถึงแรงบีบบังคับ และทำให้รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องยอมร่วมเป็นพันธมิตรกับกองทัพญี่ปุ่น โดยมีความตระหนักว่า ถ้าเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร ไทยก็จะโดนญี่ปุ่นบุกเข้าประเทศ ฝ่ายสัมพันธมิตรเองก็จะโจมตีญี่ปุ่นที่อยู่ในประเทศไทย กลัปกกลายเป็นว่าประเทศจะต้องโดนโจมตีทั้งสอง

ทาง จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงเลือกเข้ากับฝ่ายญี่ปุ่น เพื่อตัดการโจมตีของญี่ปุ่นออกไป แรงกดดันของกองทัพญี่ปุ่น ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น และได้ประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร แสดงให้เห็นถึงเสถียรภาพทางการเมืองอันเปราะบางของรัฐบาลได้อย่างชัดเจน

1.3 ความขัดแย้งในกลุ่มผู้ก่อการคณะราษฎร

ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม คือ ความขัดแย้ง หรือการขาดเอกภาพของผู้ร่วมก่อการคณะราษฎร ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าว มีสาเหตุเริ่มต้นจากความเห็นไม่ลงรอยกันเรื่องแนวคิดทางเศรษฐกิจ และพัฒนาต่อมาเกี่ยวกับเรื่องแนวนโยบายของตัวผู้นำที่มีต่อสงคราม รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ทางการเมืองของตัวผู้นำเอง ความขัดแย้งประการแรกก่อให้เกิดความขัดแย้งแตกหักในกลุ่มผู้ก่อการที่เป็นทหารนำไปสู่การกวาดล้าง ส่วนความขัดแย้งประการอื่น ๆ ก่อให้เกิดการแข่งขันและช่วงชิงอำนาจในหมู่คณะผู้ก่อการจอมพล ป. พิบูลสงคราม ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบทอดพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาใน พ.ศ. 2481 นอกจากเสถียรภาพทางการเมืองของกลุ่มคณะราษฎรถูกทำลายโดยพลังทางการเมืองที่นิยมระบอบการเมืองเก่าแล้ว ความขัดแย้งทางความคิดเรื่องแนวทางการวางโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศยังนำไปสู่ความขัดแย้งในกองทัพ (Na Pomphet, 2006: 110) ทำให้เอกภาพของกองทัพมีลักษณะไม่มั่นคงและเกิดความแตกแยกเช่นกัน กล่าวคือ ภายในกองทัพโดยเฉพาะทหารในสายของพระยาทรงสุรเดช และพระยาฤทธิอัคเนย์ ซึ่งเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นบุคคลสำคัญของคณะราษฎร รวมไปถึงนายทหารและ ขุนนางอื่น ๆ มีความเห็นขัดแย้งในเรื่องโครงสร้างเศรษฐกิจของนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งมีพระยาพหลพลพยุหเสนาและหลวงพิบูลสงครามให้การสนับสนุนอยู่ ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง โดยที่ฝ่ายแรกสนับสนุนพระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรี ส่วนฝ่ายหลังสนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์ ความขัดแย้งดังกล่าวนำไปสู่การรัฐประหารและเนรเทศนายปรีดีออกนอกประเทศ และพยายามจัดให้ชั่วคราวเมืองฝ่ายพระยาพหลพลพยุหเสนาขึ้นอำนาจ ซึ่งความขัดแย้งได้ลุกลามต่อไป โดยเกิดรัฐประหารซ้อนโดยพระยาพหลพลพยุหเสนาเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2546 ได้ทำการยึดอำนาจจากพระยามโนปกรณนิติธาดาและเนรเทศนายกรัฐมนตรีออกนอกประเทศ ความขัดแย้งจากกรณีโครงสร้างเศรษฐกิจของนายปรีดี พนมยงค์ ได้นำมาสู่ความแตกแยกระหว่างนายทหารในคณะราษฎร อีกทั้งยังพัฒนาไปสู่การก่อกบฏในเหตุการณ์ “กบฏบวรเดช” เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2476 โดยทหารที่มีความคิดต่อต้านได้วางแผนโค่นล้มรัฐบาล ประกอบไปด้วย พ.อ. พระยาศรีสิทธิสงคราม (ดิน ทาราบ) พ.ต. หลวงพลหาญสงคราม (จิตร อคินิทัต) ร.ท. ประยูร ภมรมนตรี พ.ท. หลวงวิระโยธา (ถวิล ศิริศัพท์) และพระยาทรงสุรเดช (Pamonmontri, 1975, p. 238) ร่วมก่อการกับทหารจากนครราชสีมา แต่การประสานงานระหว่างกลุ่มนายทหารในกรุงเทพฯ กับทหารจากนครราชสีมาล้มเหลวอันเนื่องมาจากความหวาดระแวงกันการก่อการเพื่อยึดอำนาจจากรัฐบาลจึงไม่สำเร็จ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงความแตกแยกและไร้เอกภาพภายในกองทัพส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลสมัยนั้น และสืบเนื่องมายังรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ความขัดแย้งนอกจากจะเกิดขึ้นในหมู่นายทหารของคณะราษฎรแล้ว ความขัดแย้งภายในคณะรัฐมนตรีและในหมู่สมาชิกคณะราษฎรที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีความไม่ลงรอยกันเช่นกัน โดยที่ความขัดแย้งในคณะรัฐมนตรีเป็นความขัดแย้งเชิงความคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อสงครามและกองทัพญี่ปุ่นระหว่างจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับสมาชิกคณะราษฎรอื่น ๆ ที่นำโดยนายปรีดี พนมยงค์ กล่าวคือ ภายใต้สถานการณ์กดดันทางการเมืองระหว่างประเทศในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ในปลาย พ.ศ. 2484 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มี

ทางเลือกเพียงน้อยนิดในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายอันมีผลต่อการดำรงอยู่ของอหิปัตย์ของประเทศท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรกับฝ่ายอักษะ ภายใต้หนทางที่ถูกจำกัด รัฐบาลยอมตัดสินใจไปแนวทางที่ญี่ปุ่นซึ่งเป็นฝ่ายอักษะพอใจโดยอนุญาตให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศได้ การผ่อนปรนให้แก่ญี่ปุ่นส่งผลให้ต่อมาญี่ปุ่นได้เรียกร้องสิ่งต่างๆมากมายจากรัฐบาลไทย อาทิ การขอให้จ่ายเงินกู้ เงินช่วยเหลือ และความอนุเคราะห์ต่างๆ รวมไปถึงการบีบบังคับให้รัฐบาลไทยร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงครามก็จำเป็นต้องยอมปฏิบัติตามทุกประการ การตัดสินใจของผู้นำรัฐบาลถูกท้าทายโดยนายปรีดี พนมยงค์อยู่เนื่อง ๆ โดยให้เหตุผลเรื่องความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจและศักดิ์ศรีของประเทศ การกระทำดังกล่าวทำให้ดูเหมือนว่าคณะรัฐบาลขาดเอกภาพ กองทัพทหารญี่ปุ่นจึงเสนอจอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่งตั้งนายปรีดี พนมยงค์ไปดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (Pongpaijit & Baker, 2020) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อยู่เหนือการเมือง นายปรีดี พนมยงค์ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า “ข้าพเจ้าเป็นผู้ขัดขวางไม่ตรีระหว่างญี่ปุ่นกับไทย จึงขอให้รัฐบาลไทยจัดการให้ข้าพเจ้าออกจากรัฐบาลให้ไปอยู่ในตำแหน่งอื่นที่ไม่มีอำนาจบริหาร” (Banomyong, 1972, p. 50) แม้ว่าสถานะของนายปรีดี พนมยงค์ในตำแหน่งใหม่จะอยู่เหนือการเมือง คือมีอำนาจและบทบาทเฉพาะในทางพิธีการเท่านั้น แต่หากพิจารณาจากข้อเท็จจริงกลับพบว่า ในช่วงที่นายปรีดี พนมยงค์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองในทางลับเพื่อโค่นอำนาจจอมพล ป. พิบูลสงครามและต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นโดยผ่านการตั้งองค์กรใต้ดินในนาม “ขบวนการเสรีไทย” รวมถึงอาศัยความใกล้ชิดกับพระราชวงศ์ในตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในการสร้างพันธมิตรกับกลุ่มเจ้านาย (Ngamkajornkulkit, 1989) การเคลื่อนไหวดังกล่าวถือเป็นจุดพลิกผันสำคัญที่นำผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เข้าสู่ความขัดแย้งทางการเมือง อันทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์กับรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ไม่ราบรื่นเท่าใดนัก การก่อตัวของความขัดแย้งของผู้นำคณะราษฎรก่อให้เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุน

ความไม่ลงรอยกันระหว่างจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับ นายปรีดี พนมยงค์ สะท้อนผ่านแนวอุดมการณ์และการปฏิบัติตนที่แตกต่างกัน โดยฝ่ายหลังได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยและอุดมการณ์ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่า “ในระยะแรกที่พันเอกหลวงพิบูลฯเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ได้ดำเนินกิจการบ้านเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ...ครั้นอยู่ต่อมาไม่นาน ก็มีบุคคลที่มีทัศนคติเนื่องจากระบบทาส สนับสนุนให้หลวงพิบูลฯ ปกครองประเทศตามระบอบเผด็จการนาซีและฟาสซิสต์ ซึ่งเป็นการปกครองราษฎรอย่างทาส” (Na Pomphet, 2006, p. 228) ความขัดแย้งระหว่าง จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับคณะผู้ก่อการคณะราษฎรที่ได้ทำการปฏิวัติกันมา ก็เริ่มพัฒนาขึ้นเป็นลำดับเรื่อยมา ดังเห็นได้จากกรณีที่ จอมพล ป. พิบูลสงครามยื่นใบลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมายังพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 ซึ่งจากการพิจารณาของคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์ ร่วมอยู่ด้วย ได้อนุมัติให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ลาออกได้ตามความประสงค์และได้มีการทาบทามให้นายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นสมาชิกคณะราษฎรอีกคนหนึ่ง ดำรงตำแหน่งสืบต่อ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้แจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ทราบและประกาศการลาออกของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ผ่านทางวิทยุกรมโฆษณาการ แต่ต่อมา จอมพล ป. พิบูลสงคราม กลับเปลี่ยนใจและไม่ประสงค์จะลาออก และได้มีคำสั่งแก่ข้าหลวงวิทยุกระจายเสียงว่า ตนยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (Banomyong, 1972, pp. 59-62) ได้สร้างความฉงนให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก และสร้างความบาดหมางให้แก่สมาชิกคณะราษฎร เหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้จอมพล

ป. พิบูลสงครามไม่พอใจนายปรีดี พนมยงค์ และพรรคพวกเป็นอย่างมากทำให้ต่อมาใน พ.ศ. 2486 จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ปฏิเสธการลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง นายควง อภัยวงศ์ และนายทวี บุณยเกตุ เป็นประธานและรองประธานรัฐสภา ทั้ง ๆ ที่บุคคลดังกล่าวได้ผ่านการลงมติจากสภาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (Setthabut, 2007, p. 144) ความสัมพันธ์ระหว่างจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับนายควง อภัยวงศ์ และสมาชิกกลุ่มคณะราษฎร ยังไม่ราบรื่นขึ้นไปอีกทำให้ภายในกลุ่มสมาชิกคณะราษฎรขาดความเอกภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้นำรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อการสลายทหารกับนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นสมาชิกคณะราษฎรฝ่ายพลเรือนมีความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นนัก ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ได้ค่อย ๆ ก่อตัวและพัฒนาไปสู่การแตกหักในภายหลัง ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดจากสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศที่กดดันผู้นำและอุปนิสัยของจอมพล ป. พิบูลสงครามที่เปลี่ยนไปอันเนื่องมาจากการยกย่องเชิดชูจากบุคคลรอบข้าง ความขัดแย้งกันระหว่างผู้ก่อการคณะราษฎร ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มจอมพล ป. พิบูลสงคราม และนายปรีดี พนมยงค์ ชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ โดยแนวอุดมการณ์ทางการเมืองและวิถีทางการบริหารที่แตกต่างกัน ทำให้นายปรีดี พนมยงค์ สนับสนุนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแต่งตั้ง (ประเภทที่2) ให้พินิจกำลังกับสมาชิกสภาผู้แทนแบบเลือกตั้ง (ประเภทที่1) เพื่อต่อต้านรัฐบาลโดยมีสมาชิกคณะราษฎรอื่นๆที่ต่อต้านจอมพล ป. พิบูลสงคราม เช่น พล.ต.อ. อุดล อุดลเดช จรัส และ พล.ร.ท.สินธุ์ กมลนาวิน เป็นต้น (Yimprasert, 2010, p. 40) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคณะราษฎรดังกล่าวพัฒนาจากระดับเล็กน้อยไปสู่ระดับที่มีความรุนแรงถึงขั้นล้มล้างทำลายรัฐบาลในที่สุด โดยนายสังข์ พิธินัย คนสนิทของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้บันทึกไว้ว่า “การล้มล้างรัฐบาลท่านจอมพลนั้น เป็นการกระทำที่น่าพิศวงอยู่เหมือนกัน เพราะอำนาจที่ท่านจอมพลคุมไว้ในยามสงคราม ไม่มีช่องทางอื่นเลยที่ฝ่ายศัตรูใด ๆ จะมาทำลายได้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการใช้กำลัง หรือโดยวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ทางเดียวที่จะเกิดผลสำเร็จก็คือเพื่อนร่วมชีวิตของท่านจอมพลล้มท่านจอมพลเอง” (Phatthanothai, 1956, p. 481) สะท้อนให้เห็นว่าความขัดแย้งภายในกลุ่มคณะราษฎรเองเป็นปัจจัยที่บั่นทอนเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามอย่างยิ่งยวด

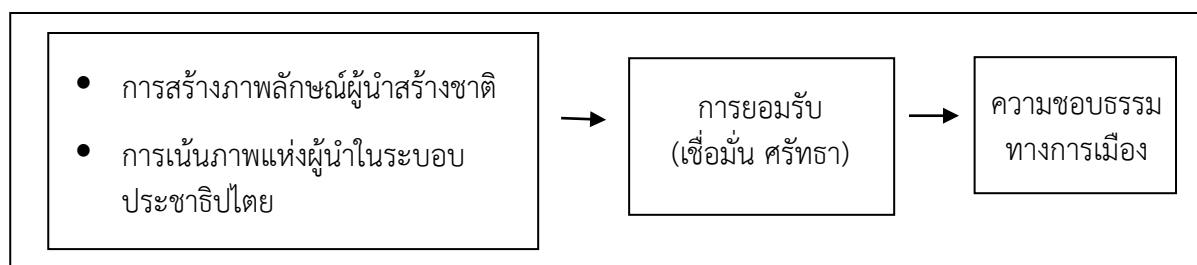
2. การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

เสถียรภาพทางการเมือง (political stability) เป็นสภาวะที่ระบบการเมืองหรือรัฐบาลอยู่ในสถานะที่มั่นคง ไม่มีการต่อต้าน หรือต่อต้านจากสมาชิกในสังคมในระดับที่น้อย และอยู่ในระดับที่สามารถตอบสนองจัดการได้ด้วยกระบวนการวิธอันเป็นปกติ การเปลี่ยนผ่านทางอำนาจเป็นไปอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง เสถียรภาพทางการเมืองจะมีองค์ประกอบสำคัญหลัก 2 ประการ คือ องค์ประกอบด้านความชอบธรรมทางการเมือง (Legitimacy) ซึ่งหมายถึงความรู้สึกที่มีต่อบุคคลหรือระบบการเมืองว่ามีความถูกต้องและสอดคล้องกับค่านิยมหรือบรรทัดฐานทางการเมืองในสังคมนั้น และองค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงผลลัพธ์อันเกิดจากความสามารถในการจัดการกับข้อเรียกร้องและแรงกดดันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lipset, 1964)

2.1 การสร้างความชอบธรรมทางการเมือง

จอมพล ป. พิบูลสงครามสร้างเสถียรภาพโดยการความชอบธรรมทางการเมืองผ่านการดำเนินนโยบายกล่อมเกล่าให้ประชาชนยอมรับในตัวผู้นำโดยการสร้างภาพลักษณ์ผู้นำสร้างชาติและการเน้นภาพแห่งผู้นำในระบอบประชาธิปไตย การดำเนินการประการแรกกระทำโดยการสร้างภาพผู้นำสร้างชาติที่มีความสามารถพลิกหรือ

เปลี่ยนโฉมประเทศจากประเทศที่ล้าหลัง ด้อยพัฒนา และจมอยู่กับสภาพสังคมแบบศักดินาไปสู่สังคมแห่งความทันสมัย โดยการขับเคลื่อนนโยบายปฏิวัติวัฒนธรรมและพัฒนาสังคมแบบตะวันตก (Akarapatananakul, 2011) นโยบายดังกล่าวสะท้อนภาพลักษณ์เบื้องต้นของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่าเป็นผู้ใส่ใจในเรื่องวิถีชีวิตของคนและมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสังคมไปสู่ความเป็นอารยะสมดังที่ประเทศสยามได้เปลี่ยนผ่านจากระบอบการปกครองเก่าสู่ระบอบการปกครองใหม่ที่อำนาจเป็นของปวงชนซึ่งแสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มากไปด้วยความรู้และเท่าทันต่อความเป็นไปของโลก การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่าเป็นผู้นำที่สร้างชาติและนำพาสังคมไปสู่ความเจริญการดำเนินเสริมสร้างภาพลักษณ์แห่งผู้นำสร้างชาติ กระทำพร้อม ๆ กับการอบรมกล่อมเกลากิจการการเมืองซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้สื่อสาร กล่อมเกล่า ปลุกฝัง และให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ วิทยู วรณกรรม บทละคร และการเผยแพร่คำขวัญต่าง ๆ เพื่อกล่อมเกล่าประชาชนว่าสิ่งที่ผู้นำทำเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ประชาชนจะต้องเชื่อและให้การสนับสนุนผู้นำในทุก ๆ ด้านอย่างไม่มีข้อสงสัยใด ๆ การดำเนินนโยบายทั้งสองประการนี้ส่งผลให้จอมพล ป. พิบูลสงครามมีภาพลักษณ์ของผู้นำที่ทันสมัยและได้รับการยอมรับจากประชาชน โดยในช่วง พ.ศ. 2481-2484 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่ไทยจะเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่สอง จอมพล ป. พิบูลสงครามสามารถสร้างและรักษาเสถียรภาพของตัวผู้นำและรัฐบาลได้เป็นอย่างดี องค์ประกอบการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามดังกล่าว แสดงดังแผนภาพดังต่อไปนี้

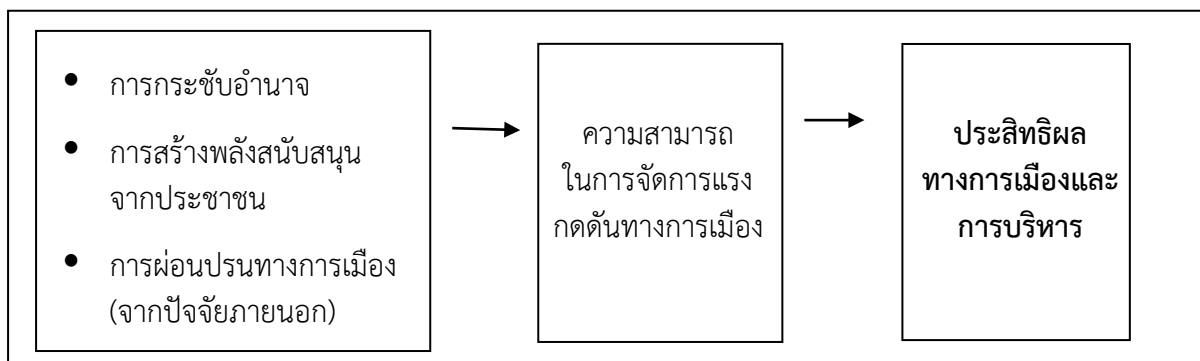
ภาพที่ 1 รูปแบบการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

จากแผนภาพข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความชอบธรรมทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่เกิดจากการยอมรับในภาพลักษณ์ของผู้นำสร้างชาติที่นำพาความเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นอารยะมาสู่ประเทศซึ่งก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของผู้นำและต่อระบบการเมือง การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามประสบความสำเร็จอย่างมากในช่วงแรกของการดำรงตำแหน่งช่วงก่อนและช่วงต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ช่วงท้ายของสงครามความชอบธรรมดังกล่าวถูกทำลายเนื่องจากภาพผู้นำที่สร้างชาติถูกแทนที่ด้วยผู้นำแบบชาตินิยมฟาสซิสต์ (Akarapatananakul, 2011) และภาพแห่งผู้นำแบบประชาธิปไตยถูกทดแทนด้วยภาพของผู้นำเผด็จการรัฐสภาทำให้เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ถูกทำลายลง

2.2 การสร้างประสิทธิผลทางการเมืองและการบริหาร

ทางด้านการสร้างประสิทธิผลทางการเมืองและการบริหาร จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในการสร้างดุลอำนาจและประสิทธิผลเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้แก่ตนเองและรัฐบาล ประกอบด้วย การกระชับอำนาจการบริหาร การสร้างพลังสนับสนุนจากประชาชน และการดำเนินนโยบายผ่อนปรนเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมือง โดยการกระชับอำนาจการบริหารจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ประกาศกฎอัยการศึกมอบอำนาจพิเศษในยามสงครามให้แก่ตัวผู้นำซึ่งเป็นผู้นำรัฐบาลและผู้นำสูงสุดแห่งกองทัพทำให้สามารถใช้อำนาจได้อย่างเบ็ดเสร็จจัดการกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางหรือเป็นปรปักษ์ต่อรัฐบาล รวมไปถึงการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2475 ยึดเวลาของบทเฉพาะกาลเพื่อให้รัฐบาลสามารถควบคุมเสียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมและแต่งตั้งได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนด้านการสร้างพลังสนับสนุนจากประชาชนจอมพล ป. พิบูลสงครามใช้ลัทธิชาตินิยมและกล่อมเกล่าให้ประชาชนเชื่อฟังผู้นำอย่างไร้ข้อสงสัยใด ๆ ส่งผลให้การดำเนินนโยบายต่างๆของรัฐบาลได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี ด้านการดำเนินนโยบายผ่อนปรนเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองรัฐบาลยอมโอนอ่อนผ่อนตามกับกองทัพญี่ปุ่น โดยการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 และเป็นพันธมิตรทางการทหารกับญี่ปุ่น ทำให้ไทยไม่ถูกกองทัพญี่ปุ่นใช้วิธีการรุนแรงเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่ญี่ปุ่นได้กระทำมาทำให้รัฐบาลและอธิปไตยของประเทศไม่ถูกทำลาย

การสร้างประสิทธิภาพทางการเมืองและการบริหารโดยการกระชับอำนาจของรัฐบาลส่งผลให้รัฐบาลสามารถวินิจฉัยสั่งการได้อย่างเด็ดขาดและรวดเร็ว ทั้งนี้กระทำควบคู่กับการแสวงหาพลังสนับสนุนจากประชาชนและการผ่อนคลายนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศโดยการโอนอ่อนผ่อนตามการกดดันจากกองทัพญี่ปุ่น ผลของการดำเนินนโยบายดังกล่าวทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม สามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของตนเองและรัฐบาลได้ในระยะต้นระหว่าง พ.ศ. 2481-2486 ดังแสดงตามแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการสร้างประสิทธิภาพทางการเมืองและการบริหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

จากแผนภาพที่ 2 แสดงเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และรัฐบาลในช่วงต้นสงครามโลกครั้งที่สอง อันเกิดจากประสิทธิภาพทางการเมืองและการบริหาร ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายต่างๆ ตามสถานการณ์ ซึ่งสามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองไว้ได้ในช่วงต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ทาง

ด้านสงครามได้แปรผันไป โดยญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในสงคราม ทำให้เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามถูกกัดกร่อน ซึ่งทำให้รัฐบาลไม่สามารถบริหารประเทศต่อไปได้ใน พ.ศ. 2487 อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวเป็นการดำเนินนโยบายที่อยู่บนพื้นฐานความซับซ้อนทางการเมืองถือว่าการดำเนินนโยบายที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เห็นได้ว่า เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้นำไทย ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (ในช่วงต้นของสงคราม) เกิดจากการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง คือ การสร้างความยอมรับว่าตัวผู้นำ เป็นผู้นำที่มีความถูกต้องตามระบบกฎเกณฑ์ประชาธิปไตยและเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงผลของสงครามในช่วงท้ายคือ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2487 จะเห็นว่า เสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และรัฐบาลเริ่มสั่นคลอนอันเนื่องมาจากผลของสงครามที่ฝ่ายญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ทำให้ความนิยมในตัวผู้นำเสื่อมคลาย และอำนาจในการควบคุมเสียงในสภาผู้แทนราษฎรไม่มั่นคงดังเดิม ดังจะเห็นได้จากการที่สภาไม่ผ่านร่างพระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครหลวงเพชรบูรณ์ และร่างพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธมณฑลสระบุรี (Nunnon, 2005) จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงสะท้อนความสูญเสียประสิทธิผลการบริหารการเมืองกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของผู้นำและรัฐบาลในที่สุด

สรุป

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยยาวนานที่สุด การดำรงตำแหน่งช่วง พ.ศ. 2481-2487 เป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน และการสร้างฐานทางการเมืองของคณะราษฎร พร้อม ๆ กับการก่อตัวของสงครามโลกครั้งที่สอง ปัจจัยที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และรัฐบาล ประกอบด้วย สถานการณ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศช่วงสงคราม การเมืองระหว่างประเทศที่บีบคั้นในรัฐบาลต้องเลือกข้าง และปัญหาความขัดแย้งภายในผู้ก่อการคณะราษฎร จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินนโยบายทางการเมืองเพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้แต่ตนเองและรัฐบาล โดยพิจารณาได้ใน 2 ประเด็น หลัก คือ การสร้างความชอบธรรมทางการเมือง และการสร้างประสิทธิผลทางการเมือง ในประเด็นแรก จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ดำเนินนโยบายชาตินิยม โดยสร้างภาพลักษณ์ตนในฐานะผู้นำสร้างชาติที่ทันสมัย มีที่มาตามระบอบรัฐสภา และได้รับการยอมรับจากประชาชนโดยทั่วไป ด้านการสร้างประสิทธิผลทางการเมือง จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยการสร้างความเป็นเอกภาพ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ โดยมีจุดศูนย์รวมอยู่ที่ผู้นำ โดยการประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา โดยองค์กรของรัฐ โดยคำขวัญที่ใช้ เป็นคำขวัญที่ปลุกเร้าความรักชาติ ความสามัคคี และความเชื่อในตัวผู้นำ อีกทั้งยังสร้างประสิทธิผลในการบริหารการเมืองในภาวะกดดันภายใต้สภาวะสงคราม โดยดำเนินนโยบายโอนอ่อนผ่อนตามคำเรียกร้องของกองทัพญี่ปุ่น และได้เข้าเป็นพันธมิตรทางการทหารโดยการประกาศสงครามกับมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามในช่วงตอนต้นสามารถสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้มั่นคงได้ ทว่าช่วงท้ายของสงครามโลกครั้งที่สองเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลได้ถูกทำลายลงเนื่องมาจากการพ่ายแพ้ของสงคราม ทำให้การสนับสนุนรัฐบาลลดลงส่งผลให้เสถียรภาพทางการเมืองในที่สุด

REFERENCES

- Akarapatananukul, Y. (2011). Mussolini's Fascist Concept and the political role of Field Marshal Por Phibulsongkhram: Study through aspects of spirituality, life Citizens and the State. **Humanities and Social Sciences**, 28(2), 95-122. (in Thai)
- Banomyong, P. (1972). **Some stories about the establishment of the People's Party and the democratic system**. Bangkok : Nitiwet Publishing. (in Thai)
- Chainam, D. (2017). **Thailand and World War II**. Bangkok: Thai Wattana Panich. (in Thai)
- Huff, G. (2020). **World War II and Southeast Asia: Economy and Society under Japanese Occupation**. Cambridge University Press.
- Huntington, S. (1969). **Political Order in Changing Societies**. 2nd Edition. Connecticut: Yale University Press.
- Kasetsiri, C. (1997). Nationalism-Military Doctrine: The Government of Field Marshal Por Phibulsongkhram 1938-1944. in **Seminar notes "Marshal Por Phibunsongkhram and Modern Thai Politics**. Bangkok: Thammasat University Press. (in Thai)
- Pamonmontri, P. (1975). **My Life in Five Lands**. Bangkok: Bannakij. (in Thai)
- Phatthanothai, S. (1956). **Conscience in a cage**. Phra Nakhon: Prasarnchaisit. (in Thai)
- Phibunsongkhram, A. (1975). **Field Marshal Por Phibunsongkhram, Volume 2**. Bangkok: Printing Center. (in Thai)
- Phibunsongkhram, A. (1997). **Field Marshal Por Phibulsongkhram Volume 5**. Bangkok: Chili-Wan Graphic Co., Ltd. (in Thai)
- Pongpajit, P. & Baker, C. (2020). **Contemporary Thai History**. Bangkok : Matichon. (in Thai)
- Limsaihua, D. & Bamrungsuk, S. (2016).The concept of Thai nationalism and the claim for territories returning from France during the government of Field Marshal Por Phibunsongkhram (1938-1941). **Political and Government Journal**, 6(1), 459- 483. (in Thai)
- Lipset, S. M. (1964). **Political Man**. London: Mercurybooks.
- Meechun, T. (1988). **Field Marshal Plaek Phibunsongkhram and the celebration of the 25th Buddhist Century (1952 – 1957)**. Bangkok: Faculty of Arts, Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Ngamkajornkulkit, S. (1989). **The Free Thai Movement and the Political Conflict in Thailand during 1938-1949**. Bangkok: Institute of Asian Studies. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Na Pomphet, W. (2006). **Some pages in the history of the elder statesman Pridi Banomyong**. Bangkok: Saeng Dao. (in Thai)

- Nunnon, T. (2005). **Thailand during World War II, the era of believing in nation's leaders for being freed from disaster.** (3rd edition). Bangkok: Sai Than. (in Thai)
- Setthabutr, N. (2007). **The Constitution and Thai Politics.** Bangkok: Thammasat University Press. (in Thai)
- Theeravekin, L. (2007). **The Evolution of Thai Politics and Government.** (10th Edition). Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Theeravekin, L. (2004). **Theory of political development.** Bangkok: Thammasat University Press. (in Thai)
- Yimprasert, S. (2010). **The plan to compete for Thai nation, on the state and against the state during Field Marshal Por. Phibunsongkhram, 2nd regime (1948-1957).** 3rd printing Bangkok: 6 October Remembrance. (in Thai)
-

การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยว
บริเวณอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

APPLICATION OF GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEM IN THE STUDY OF FACTORS AFFECT-
ING ACIDIFICATION OF SOIL IN ONGKHARAK DISTRICT,
NAKHON NAYOK PROVINCE

ดิษฐ์วัฒน์ อาจวิเชียร¹ ชนกนัต ราวินิจ² ณัฐพร ยวงเงิน^{3*} และ ระพีพร สามารถ⁴

^{1, 2, 3, 4} สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Dittawat Artwichian^{1*}, Chonakan Rawinich² Nattaporn Yuang Ngoen³ and Rapeeporn Samart⁴

^{1, 2, 3, 4} Geography and Geo Information Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail : nattaporn@pnru.ac.th

Received: 2022-05-29

Revised: 2022-06-20

Accepted: 2022-06-22

บทคัดย่อ

การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัดบริเวณอำเภอองครักษ์ จังหวัด นครนายก มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัดบริเวณอำเภอองครักษ์ ศึกษา ลักษณะ ประเภทดินเปรี้ยวจัด กระบวนการเกิดและสภาพปัญหาของดินเปรี้ยวจัด เพื่อหาแนวทางในการ จัดการดินเปรี้ยวจัดบริเวณอำเภอองครักษ์ โดยศึกษาจากแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1: 50,000 แผนที่ ธรณียภาพมาตราส่วน 1 : 250,000 แผนที่กลุ่มชุดดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ภาพดาวเทียม ข้อมูล จากหน่วยงานประกอบด้วยกรม ทรัพยากรธรณี กรมพัฒนาที่ดิน กรมอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งข้อมูลจาก แบบสอบถามจากเกษตรกรในพื้นที่และข้อมูล ภาคสนาม โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัดบริเวณอำเภอองครักษ์ ประกอบด้วยโครงสร้างทางธรณีวิทยาและธรณีวิทยาลำดับชั้นหิน ของจังหวัดนครนายก ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะดิน การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเล และการ ใช้ประโยชน์ที่ดิน

คำสำคัญ: ดินเปรี้ยว ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การจัดการดินเปรี้ยว

ABSTRACT

The Application of Geographic Information System for Acid Soil Study in Ongkharak District Nakhon Nayok Province. The purpose of this research were study the factors affecting/influencing the occurrence of Acid Sulfate Soils in Ongkharak District. Study the characteristics of Acid Sulfate Soils types. Formation process and problem conditions of Acidic Soils to find the approach to manage Acidic Soil in the area of Ongkharak district. The data was studied from topographic maps

on a scale of 1: 50,000 geologic maps on a scale of 1: 250,000 maps of soil series. Land use maps, satellite images, data from Geological Department including the Department of Mineral Resources, Department of Land Development meteorological including data from questionnaires from local farmers and field study data by using the Geographic Information System as a tool to study. The results of the study found that. Factors influencing the occurrence of acidic soil around Ongkharak District consist of geological and geological structure, rock hierarchy of Nakhon Nayok Province topography climate characteristics, soil characteristics, sea level changes and land use.

Keywords: Acidic Soils, Geographic Information system, Acidic Soils Management

บทนำ

เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เป็นการบูรณาการความรู้ด้านการรับรู้จากระยะไกล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และระบบกำหนดตำแหน่งบนโลกด้วยดาวเทียม เพื่อประยุกต์ใช้งานในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการจัดการข้อมูลที่สำคัญสูงสุด กล่าวคือ หากต้องการนำข้อมูลจากดาวเทียมมาใช้ประโยชน์ หลักการเบื้องต้นจะต้องมีการปรับแก้หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับความต้องการศึกษาในพื้นที่ ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้ต้องใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาช่วยในการนำเสนอข้อมูล ดาวเทียมในรูปแบบของแผนที่ นอกจากนี้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ยังสามารถนำข้อมูลเชิงพื้นที่อื่นๆ มาวิเคราะห์หาความเหมาะสม หรือความต้องการในการที่จะพัฒนาพื้นที่ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของแผนที่จะช่วยให้การวางแผน และการพัฒนาพื้นที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดินเปรี้ยว เป็นดินที่มีสภาพความเป็นกรดสูง ค่าความเป็นกรดต่าง หรือค่า pH ตั้งแต่ 1 ไปจนถึง 14 ค่าที่เป็นกลางคือ 7 ถ้าค่า pH ต่ำกว่า 7 ถือว่าดินมีสภาพเป็นกรด และถ้าค่า pH ต่ำกว่า 4 แปลว่าดินมีสภาพเป็นกรดจัด หรือเปรี้ยวจัด ซึ่ง Royal Institute (2001) ได้ให้ความหมายดินเปรี้ยวจัด ดินกรดจัด หรือดินกรดกำมะถันไว้ว่า Acid Sulfate Soil ที่เรียกว่าดินเปรี้ยวนั้นเพราะว่าดินมีกรด Sulfuric ปะปนอยู่ ซึ่งกรดที่ว่านี้มีรสเปรี้ยว ส่วนสาเหตุที่ดินเปรี้ยวแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Acid Soil เนื่องมาจาก Acid นั้นแปลว่ากรด และ Soil แปลว่าดิน ซึ่งเป็นดินชั้นบนสุดของพื้นผิวโลกที่พืชสามารถเจริญเติบโตได้นั่นเอง ประเทศไทยมีพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดอยู่ประมาณ 5.5 ล้านไร่ เป็นดินเปรี้ยวจัดนอกพื้นที่ชายทะเลอยู่ในภาคกลางตอนล่างประมาณ 3 ล้านไร่ ดินเปรี้ยวจัดชายทะเลในภาคตะวันออกประมาณ 1 ล้านไร่ ที่เหลือกระจายอยู่ในภาคใต้ประมาณ 1.5 ล้านไร่ (Land Development Department, 2006) ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เช่น การทำนาและมีการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันด้วยวิธีการยกร่อง และมีแนวโน้มที่จะขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจดินเปรี้ยวจัดในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง เนื่องจากขอบเขตพื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพในการผลิตพืช ถ้ามีการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสม

จังหวัดนครนายก มีการกระจายของดินเปรี้ยวมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีการกระจายของดินเปรี้ยวครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งจังหวัด (Chainat Land Development Station, 2007) โดยพบการกระจายของดินเปรี้ยวอำเภอองครักษ์มากที่สุด พื้นที่ของอำเภอองครักษ์มีพื้นที่ทั้งหมด 327,877 ไร่ เป็นพื้นที่ดินเปรี้ยว 272,337 ไร่ (Nakhon Nayok Land Development Station, 2007) จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัย

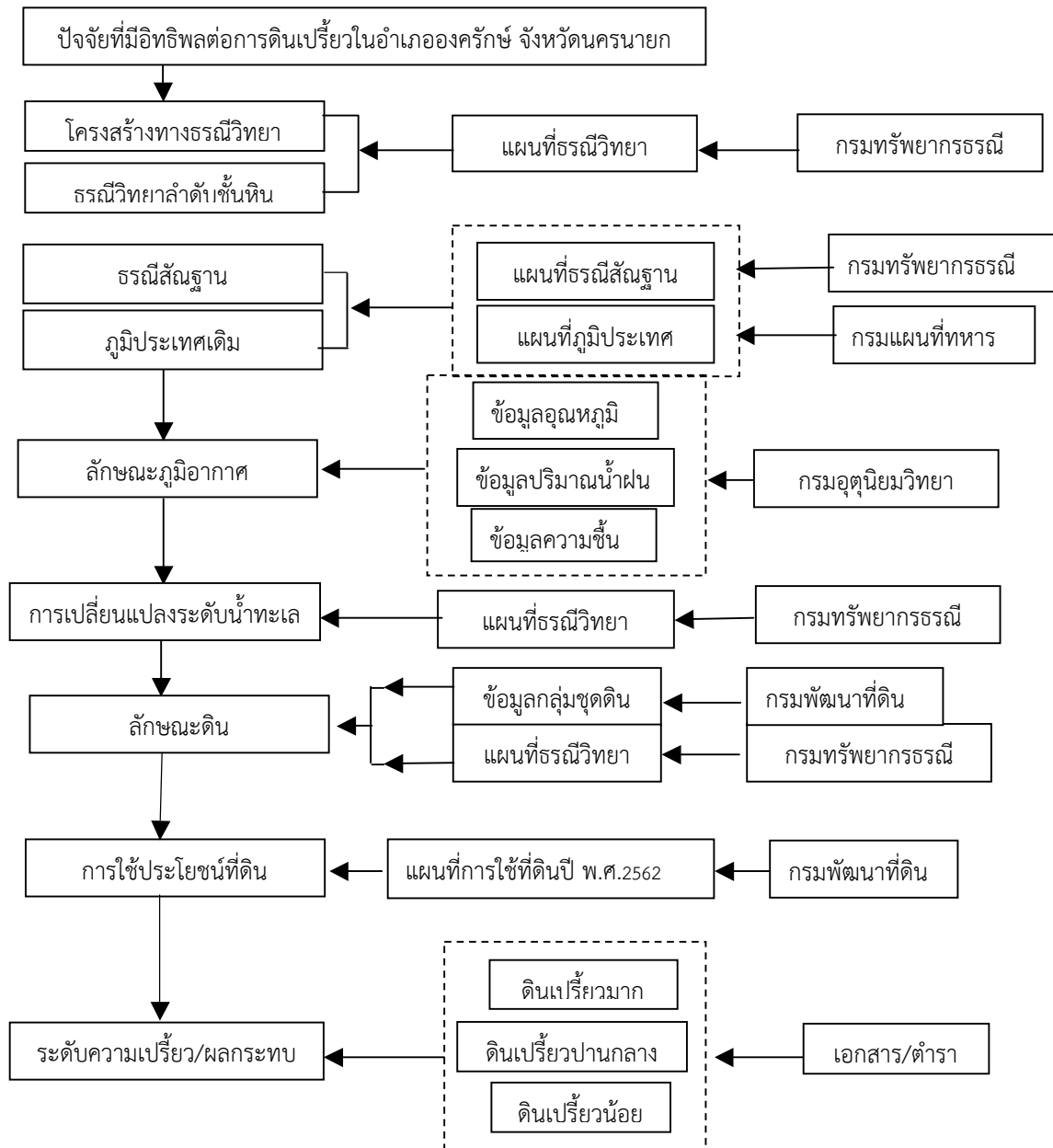
ทางภูมิศาสตร์และกระบวนการเกิดดินเปรี้ยวของอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก การแพร่กระจายและระดับของดินเปรี้ยว เพื่อนำข้อมูลมาช่วยในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัด บริเวณอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วิธีการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยและกระบวนการที่มีผลต่อการเกิดดินเปรี้ยวบริเวณอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งแต่ละปัจจัยมีการจัดการข้อมูลโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิสารสนเทศเป็นเครื่องมือ ได้แก่ ปัจจัยเรื่องโครงสร้างทางธรณีวิทยาและธรณีวิทยาลำดับชั้นหิน และการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเล สำหรับข้อมูลจากแผนที่ธรณีวิทยา ปัจจัยเรื่องธรณีสัณฐานและภูมิประเทศเดิม ได้จากการนำแผนที่ธรณีวิทยาและแผนที่ภูมิประเทศมาจำแนกขอบเขตตามระดับความสูง ปัจจัยเรื่องภูมิอากาศ มีการนำข้อมูลลักษณะภูมิอากาศในรายคาบ 30 ปี (2529-2559) ที่ได้จากกรมอุตุนิยมวิทยา ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและเฉลี่ยข้อมูลโดยโปรแกรม Arc Gis ส่วนปัจจัยเรื่องดิน ใช้ข้อมูลกลุ่มชุดดิน และแผนที่ธรณีวิทยา มาหาความสัมพันธ์ และสร้างแผนที่ชุดดิน สำหรับปัจจัยเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดิน นำข้อมูลการใช้ที่ดินจากกรมพัฒนาที่ดิน มาหาความสัมพันธ์กับการแพร่กระจายของดินเปรี้ยว นำข้อมูลปัจจัยแต่ละด้านมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของระดับของดินเปรี้ยวในบริเวณอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก วิธีการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

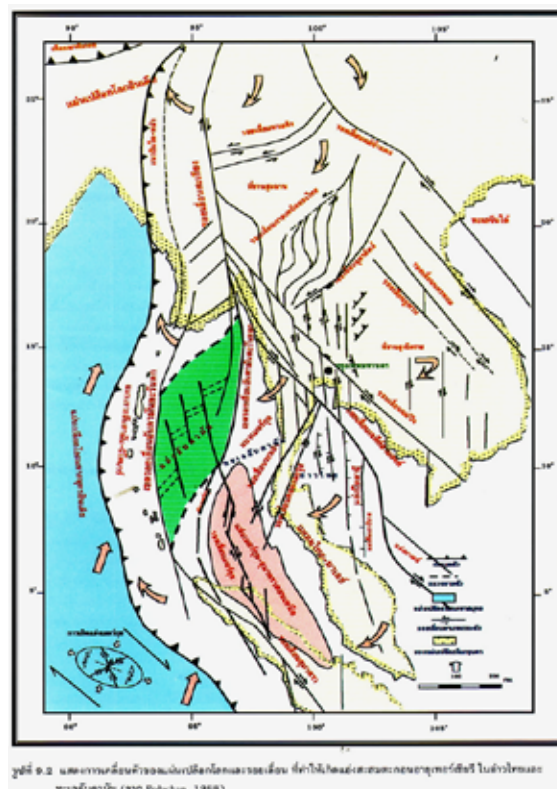
ภาพที่1 วิธีการศึกษา

ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาการประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัด บริเวณอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยการศึกษาในภาคสนาม การศึกษาวิเคราะห์จากแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน 1 : 50,000 แผนที่ธรณีวิทยามาตราส่วน 1 : 250,000 แผนที่กลุ่มชุดดิน แผนที่การใช้ที่ดิน แผนที่ดินเปรี้ยวจัด ข้อมูลจากหน่วยงาน เช่น กรมทรัพยากรธรณี กรมพัฒนาที่ดิน กรมอุตุนิยมวิทยา ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในการทำแผนที่ต่าง ๆ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดดินเปรี้ยว บริเวณอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก มีดังนี้

1. โครงสร้างทางธรณีวิทยาของจังหวัดนครนายก

โครงสร้างธรณีวิทยาเกิดจากการเคลื่อนไหวหรือการแปรสัณฐานของเปลือกโลก เนื่องจากแรงกระทำภายในโลก ได้แก่ รอยแยกของหิน ชั้นหินคดโค้ง รูปประทุนคว่ำ รูปประทุนหงาย รอยเลื่อนส่งผลให้หินหนืดดันตัวขึ้นมายังเปลือกโลก เกิดหินอัคนีเย็นตัวภายในหรือหินอัคนีแทรกซอน และปะทุขึ้นมาภายนอกเปลือกโลก เกิดเป็นหินอัคนีพุ และปรากฏการณ์ภูเขาไฟในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ยังจะเกิดการทับถมของตะกอนซึ่งได้จากการผุพังอยู่กับที่ และการร่อนของหินชนิดต่าง ๆ บนเปลือกโลก ทำให้เกิดหินชั้นและหินตะกอน ดังนั้น โครงสร้างธรณีวิทยาจึงเป็นตัวกำหนดภูมิประเทศหรือลักษณะธรณีสัณฐานของเปลือกโลก รวมทั้งยังเป็นตัวกำหนดชนิดหินของแต่ละบริเวณด้วย ดังภาพที่ 2

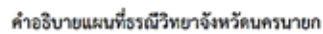
ภาพที่ 2 ภาพแสดงการเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลกและรอยเลื่อน

ที่มา : Department of Mineral Resources. (2007)

การที่บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครนายกมีภูมิประเทศเป็นภูเขา เนื่องจากเป็นผลมาจากการมุดตัวเข้าหากันของแผ่นเปลือกโลกอาณานิคม - ไทย เข้าหาแผ่นเปลือกโลกอินโดจีน (ภาคอีสาน) ทำให้เกิดแนวเขาของกลุ่มหินโคราชของหมวดหินภูกระดึงและหมวดหินพระวิหาร และเกิดแนวหินภูเขาไฟบริเวณตอนเหนือของจังหวัดจากการเคลื่อนไหวของเปลือกโลกในบริเวณดังกล่าว ทำให้เกิดรอยเลื่อนหลายแนว เช่น รอยเลื่อนนครนายก ทำให้เกิดแม่น้ำนครนายก รอยเลื่อนองครักษ์ รอยเลื่อนบ้านนา ซึ่งมีทิศทางการเคลื่อนที่ในแนวตั้ง ทำให้เกิดการหลุดตัวของเปลือกโลก เกิดเป็นแอ่งกราเบนในบริเวณชายฝั่งโบราณของจังหวัดนครนายก เมื่อน้ำทะเลรุกเข้ามาบริเวณนี้จึงมีลักษณะเป็นชะวากทะเล เกิดเป็นที่ราบน้ำขึ้นถึง เป็นหาดเลน ส่วนบริเวณองครักษ์มีลักษณะเป็นทะเล ซึ่งเกิดการสะสมตัวของตะกอนขนาดละเอียดบริเวณชายฝั่ง โดยอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลง เกิดเป็นป่าชายเลนประกอบด้วยตะกอนโคลนสีเทา สีเทาแกมเขียว เนื้ออ่อนนุ่ม

2. ธรณีวิทยาลำดับชั้นหินจังหวัดนครนายก

ธรณีวิทยาลำดับชั้นหินจะเป็นตัวกำหนดรูปร่างสัณฐานของภูมิประเทศ ลักษณะของตะกอน ได้แก่ ขนาด รูปร่าง แร่ประกอบหิน ความคงทนต่อการผุพังอยู่กับที่และการกร่อน สีของตะกอน นอกจากนี้ ชนิดของหินยังส่งผลต่อลักษณะดิน ทั้งลักษณะทางกายภาพและทางเคมีของดิน เช่น เนื้อดิน โครงสร้างของดิน สีดิน ธาตุอาหารในดิน ค่าปฏิกิริยาดิน เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาหินจึงต้องศึกษาถึงเนื้อหิน สีหิน แร่ประกอบหิน บริเวณต้นน้ำของกลุ่มน้ำนครนายกตะกอนที่ได้จากการผุพังและการกร่อนจึงมีหินอยู่ 2 ประเภท คือ กลุ่มหินโคราชของหมวดหินพระวิหารและหมวดหินภูกระดึง โดยหมวดหินพระวิหารเป็นหินทรายเม็ดละเอียดถึงหยาบ ประกอบด้วยแร่ควอตซ์เป็นส่วนใหญ่ สีขาวปนเหลือง สลายตัวได้ตะกอนทรายเนื้อหยาบสีขาวปนเหลือง ส่วนหมวดหินภูกระดึงประกอบด้วยหินทรายแป้ง หินโคลน สีแดงแกมม่วง เมื่อผุพังสลายตัวได้ตะกอนขนาดทรายแป้งและดินเหนียว สีแดงแกมม่วง โดยพบว่าหินพระวิหารจะมีความคงทนดีกว่าหินภูกระดึง หินทั้งสองหมวดจะทำให้ตะกอนมีคุณสมบัติเป็นกรดเพราะมีแร่ประกอบหินเป็นแร่ควอตซ์ (ดังภาพที่ 3)

[illegible]

ภาพที่ 3 แผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดนครนายก
ที่มา: Department of Mineral Resources. (2014).

กลุ่มหินที่พบบริเวณต้นน้ำอีกกลุ่มหนึ่งเป็นหินภูเขาไฟชนิดชั้นภูเขาไฟที่มีองค์ประกอบเป็นหินไรโอไรท์ แร่ประกอบหินส่วนใหญ่เป็นสีจางของแร่ควอตซ์และเฟลด์สปาร์ เมื่อสลายตัวจะให้ตะกอนขนาดทราย ทรายแป้ง และดินเหนียว และส่งผลทำให้ตะกอนเป็นกรด จากการพิจารณา

ต้นกำเนิดของตะกอนในลุ่มน้ำนครนายก จึงพบว่าตะกอนที่มาทับถมบริเวณปลายลุ่มน้ำมีคุณสมบัติเป็นกรดโดยไม่พบวัตถุต้นกำเนิดตะกอนที่ทำให้เกิดเป็นต่าง เช่น หินปูน ตะกอนที่ทับถมในบริเวณพื้นที่ของอำเภอองครักษ์นอกจากจะได้ตะกอนน้ำจืดจากลุ่มน้ำนครนายกแล้ว ยังได้ตะกอนทะเลที่ถูกพัดพาเข้ามาโดยคลื่นและน้ำขึ้นน้ำลง ตะกอนส่วนใหญ่มาจากทะเลลึก เป็นตะกอนที่สลายตัวมาจาก

สันเขากลางสมุทรและภูเขาไฟก้นทะเลซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินบะซอลต์ มีแร่ประกอบหินเป็นกลุ่มแร่สีเข้มของเหล็กและแมกนีเซียม ตะกอนจึงมีขนาดดินเหนียวเนื้อละเอียด เมื่อ 6,000 ปีที่ผ่านมาน้ำทะเลได้ขึ้นสูงสุด จังหวัดนครนายกมีสภาพแวดล้อมเป็นอ่าว น้ำขึ้นลงทุกวัน มีที่ราบน้ำขึ้นถึงที่มีป่าชายเลนขึ้นปกคลุม ในสมัยนั้น คลองบ้านนาแม่น้ำนครนายก แม่น้ำบางปะกง ไหลลงทะเลเป็นลักษณะชะวากทะเล (Estuary) พื้นที่บริเวณทางตอนใต้ของอำเภอเมืองนครนายก บ้านนา ปากพลี เป็นขอบของอ่าวไทยฝั่งตะวันออก ส่วนที่เป็นเขตน้ำลึกอยู่ในอำเภอองครักษ์ หลัง 6,000 ปีที่ผ่านมา น้ำทะเลได้ลดระดับลงและมาอยู่ในระดับปัจจุบันเมื่อประมาณ 1,500 ปีที่ผ่านมา

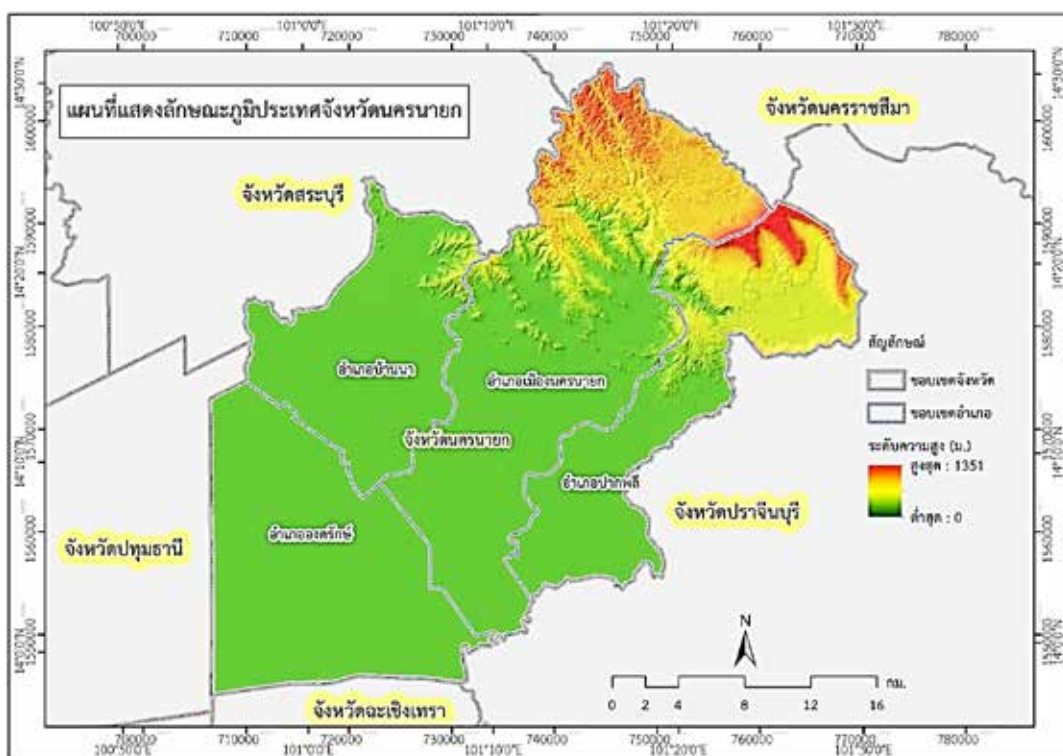
3. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครนายก

ภูเขาไฟของจังหวัดนครนายกเกิดขึ้นเมื่อ 245 ล้านปีที่ผ่านมา ในยุคนั้น บริเวณนี้เป็นพื้นที่อยู่ใกล้รอยต่อของการมุดและซ้อนเกยกันของแผ่นเปลือกโลกฉานไทยและอินโดจีน ซึ่งทำให้เกิดรอยเลื่อนขนาดใหญ่และภูเขาไฟขึ้น โดยจะเห็นแนวภูเขาไฟโบราณที่เป็นต้นกำเนิดหินภูเขาไฟยุคเดียวกับนครนายกเป็นแนวโค้ง ผ่านจังหวัดลพบุรี เพชรบูรณ์และเลย ต่อมาหินภูเขาไฟเหล่านี้ผุพังและถูกกร่อนกลายเป็นตะกอน แล้วถูกพัดพาโดยทางน้ำจากด้านตะวันตกของพื้นที่ลงสู่แหล่งสะสมตะกอนทางทิศตะวันออก และกลายเป็นหินชั้นซ้อนทับกันเกิดเป็นกลุ่มหินโคราชอายุตั้งแต่ยุคไทรแอสซิกถึงครีเทเชียส (65-245 ล้านปีก่อน)

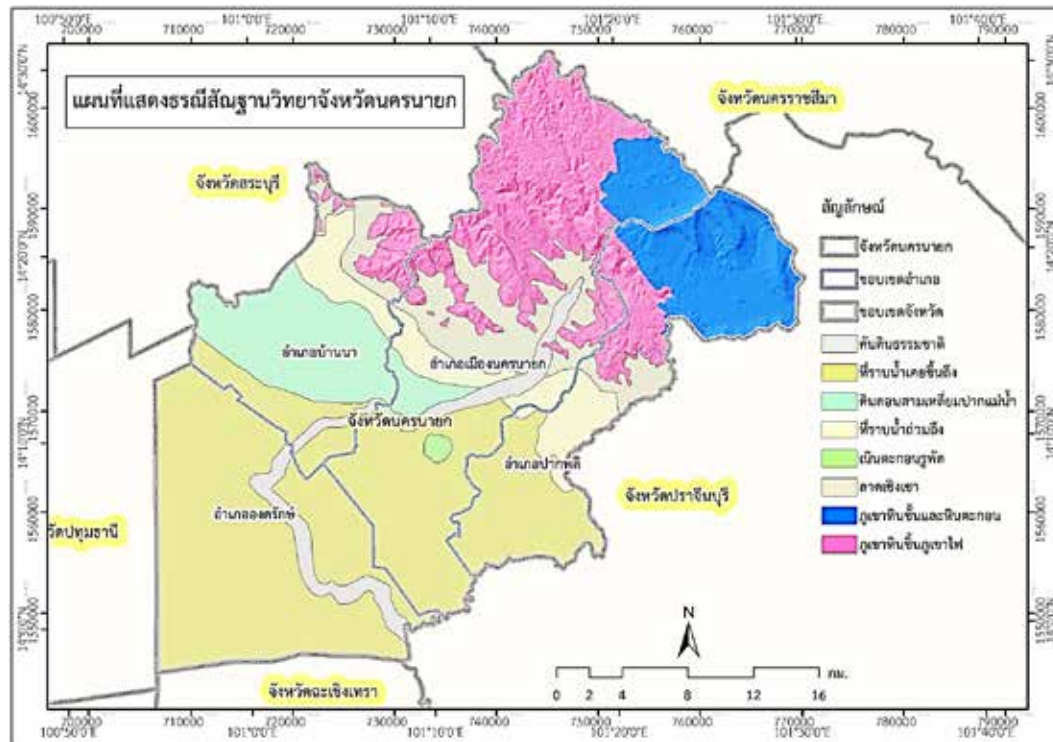
ในต้นยุคเทอร์เชียรี โดยพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครนายก และทางเหนือของจังหวัดปราจีนบุรีก็ถูกยกตัวสูงขึ้นด้วย เกิดเป็นเทือกเขา ในยุคเทอร์เชียรีช่วงสมัยไมโอซีนเกิดอ่าวไทยแลแอ่งที่ลุ่มเจ้าพระยา ในภาคกลาง ต่อมาเกิดรอยเลื่อนแบบบล็อกในสมัยไพลโอซีนตอนปลาย ต่อกับสมัยไพลสโตซีน (ต้นยุคควอเทอร์นารี) หรือประมาณ 2 ล้านปีที่ผ่านมา ทำให้หินฐานรากในบริเวณที่ลุ่มภาคกลางแตก แล้วมีรอยเลื่อนขึ้นและเลื่อนลงเป็นสันและร่อง กลายเป็นแอ่งสะสมตะกอนในยุคต่อมาคือยุคควอเทอร์นารี ซึ่งแบ่งเป็น 2 สมัยดังนี้

สมัยไพลสโตซีน (Pleistocene Epoch) หลังเกิดแอ่งที่ลุ่มเจ้าพระยาแล้ว พื้นที่สูงและภูเขาของนครนายก เป็นขอบแอ่งสะสมตะกอน ตะกอนส่วนนี้ถูกพัดพาไปสะสมตัวอยู่ในแอ่งด้านล่าง และอีกส่วนหนึ่งถูกพัดพาไปสะสมตัวในบริเวณลาดเขาและหุบเขา สะสมตัวแผ่กว้างออกไปคล้ายรูปพัด ต่อมาในสมัยไพลสโตซีนตอนปลายเป็นช่วงที่อากาศแปรผันอย่างรุนแรงมาก เกิดภาวะธารน้ำแข็งและการละลายของธารน้ำแข็ง ทางแถบขั้วโลกมีสภาพอากาศหนาวสลับกับอบอุ่นหลายครั้ง ส่งผลให้ระดับน้ำในแม่น้ำนครนายกและทางน้ำสายอื่น ๆ มีระดับสูงขึ้นและท่วมล้นตลิ่ง เกิดการสะสมตัวของตะกอนน้ำพาตามแนวฝั่งคลองและที่ราบลุ่มบริเวณใกล้เคียง และเกิดการสะสมตัวของตะกอนบริเวณ ดินดอนสามเหลี่ยม

สมัยโฮโลซีน (Holocene) พื้นที่จังหวัดนครนายกถูกปกคลุมด้วยน้ำทะเลซึ่งไหลท่วมเข้ามาเนื่องจากระดับน้ำในมหาสมุทรสูงขึ้น น้ำทะเลในประเทศไทยได้มีระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ 9,000 ปีที่ผ่านมา ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นนี้เริ่มแผ่กระจายเข้ามาปกคลุมพื้นที่ลุ่มต่ำของจังหวัดนครนายก ทำให้เกิดการสะสมตัวของตะกอนทะเล น้ำทะเลได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเมื่อ 6,000 ปีที่ผ่านมา น้ำทะเลได้ขึ้นสูงสุด ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มภาคกลางทั้งหมด โดยจังหวัดนครนายกมีสภาพเป็นอ่าวที่มีน้ำขึ้นน้ำลงทุกวัน เกิดเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง มีป่าชายเลนปกคลุม มีคลองและแม่น้ำนครนายกไหลลงสู่ทะเล โดยมีพื้นฐานเป็นชะวากทะเลซึ่งเกิดจากการทรุดตัวของรอยเลื่อนต่าง ๆ หลัง 6,000 ปีที่ผ่านมา น้ำทะเลได้ลดระดับลงมา และลดลงมาอยู่ในระดับปัจจุบันเมื่อประมาณ 1,500 ปีที่ผ่านมา โดยมีดินเคลย์ทะเลกระจายเป็นบริเวณกว้างและมีตะกอนน้ำจืดปกคลุมอยู่ด้านบน

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศจังหวัดนครนายก

ภาพที่ 5 แผนที่แสดงธรณีสัณฐานวิทยาจังหวัดนครนายก

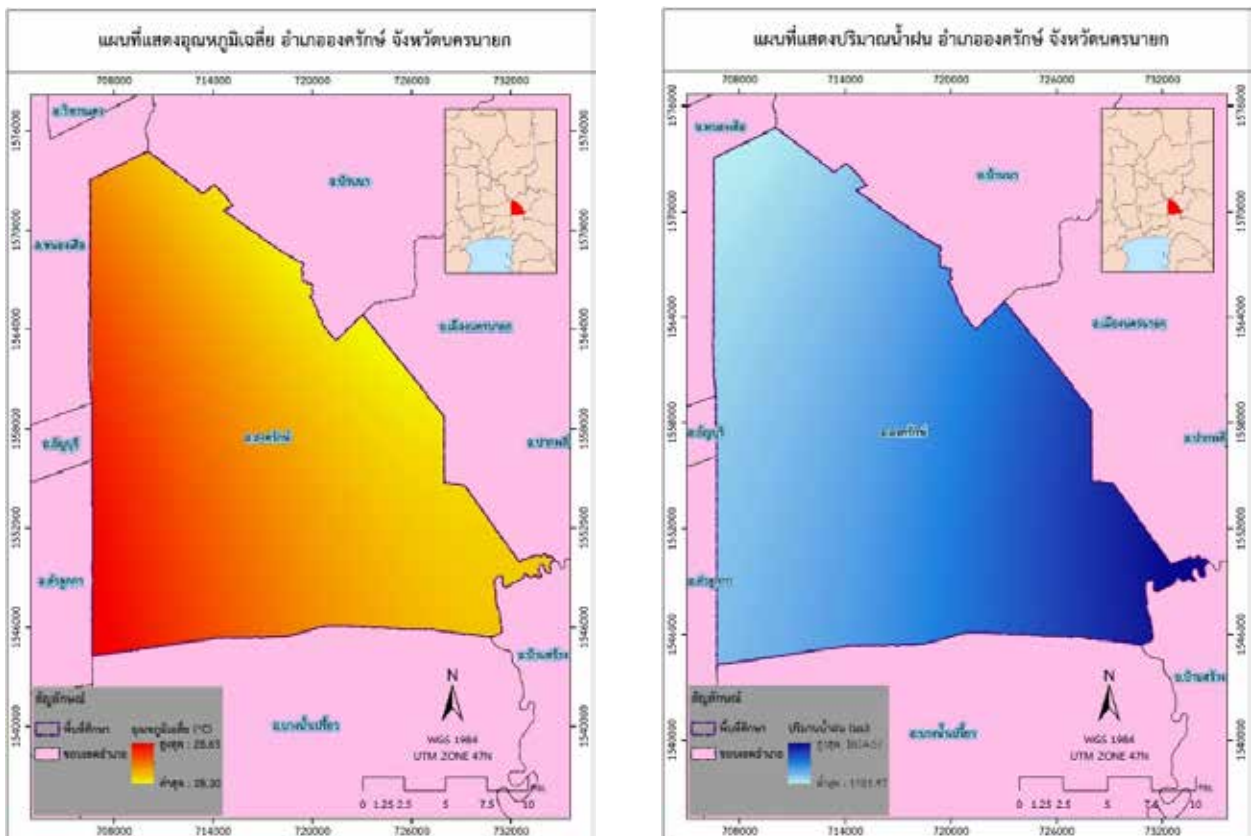
4. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนครนายก

องค์ประกอบสำคัญของภูมิอากาศที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยว ได้แก่ อุณหภูมิ น้ำฝน อุณหภูมิจะส่งผลต่อการผุพังอยู่กับที่ทั้งทางกายภาพและทางเคมีของหินต้นกำเนิดตะกอน น้ำฝนส่งผลต่อกระบวนการกร่อน กระบวนการสร้างดิน เช่น กระบวนการซึมชะ (Leaching)

4.1 อุณหภูมิ จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดในภาคกลางที่อยู่ลึกเข้ามาในแผ่นดิน มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.3 องศาเซลเซียส ค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยคือเดือนเมษายน มีค่า 36.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.8 องศาเซลเซียส นครนายกอยู่ในเขตอากาศร้อนและชื้น จะมีผลโดยตรงต่อกระบวนการทางเคมี ฟิสิกส์และชีวภาพของหน้าตัดดิน ถ้าอุณหภูมิเพิ่มขึ้นทุก ๆ 10 องศาเซลเซียสจะทำให้ปฏิกิริยาทางเคมีเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า นอกจากนี้อุณหภูมิและความชื้นยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีโดยจุลินทรีย์ดิน อุณหภูมิและความชื้นยังมีผลต่อปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน และอัตราการผุพังอยู่กับที่ ของแร่ที่อยู่ในดินทั้งกลุ่มแร่สีเข้มและแร่สีจาง ทำให้เกิดแร่ดินเหนียวซึ่งเป็นแร่ทุติยภูมิ เมื่อเกิดกระบวนการซึมชะ (Leaching) ของน้ำฝน อนุภาคของดินที่มีขนาดเล็กเป็นดินเหนียวจะถูกน้ำพาลงมาสะสมอยู่บริเวณตอนล่างของชั้นดิน ทำให้ เนื้อดินละเอียดแน่นทึบ ความสามารถในการซึมน้ำผ่านชั้นดินจะลดลง ดังนั้น ลักษณะดินในบริเวณที่เป็นดินเปรี้ยวจัดจึงมีเนื้อดินละเอียด การถ่ายเทน้ำและอากาศไม่ดี

4.2 ปริมาณน้ำฝน กระบวนการสร้างดินทางธรณีวิทยา ที่ทำให้เกิดและสะสมแร่ไฟโรท์ ซึ่งทำให้เกิดดินเปรี้ยวจัด ในดินจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ บริเวณนั้นต้องอยู่ในสภาพขาดออกซิเจน มีอินทรีย์วัตถุเพียงพอ มีแหล่งให้เกลือซัลเฟตตลอดเวลาจากน้ำทะเลท่วมถึง และมีปริมาณเหล็กจากตะกอนที่มาทับถม จากองค์ประกอบ

ของการเกิดดินเปรี้ยวจัดบริเวณองค์กรักษ์ พบว่าปริมาณฝนรวมตลอดทั้งปีประมาณ 1,800 มิลลิเมตร โดยฝนจะตกมากตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม ในช่วงดังกล่าว ระดับน้ำใต้ดินในบริเวณที่ราบน้ำขึ้นถึงของอำเภอองค์กรักษ์จะมีระดับสูง ทำให้ดินในบริเวณดังกล่าวเกิดสภาพขาดออกซิเจน เหลือซัลเฟตในดินจะถูกปลดปล่อยออกซิเจนโดยเชื้อจุลินทรีย์บางชนิด เปลี่ยนไปเป็นซัลไฟด์ และทำปฏิกิริยากับสารประกอบของเหล็กกลายเป็นไดซัลไฟด์ (FeS_2) หรือแร่ไพไรต์ เมื่อมีการระบายน้ำออกหรือระดับน้ำใต้ดินลดลงในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน เพราะมีปริมาณฝนน้อย แร่ไพไรต์จะถูกเติมออกซิเจน กลายเป็นเฟอร์ริกซัลเฟตหรือกรดกำมะถัน จึงส่งผลทำให้เกิดดินเปรี้ยวจัดยิ่งขึ้น (ภาพที่6)

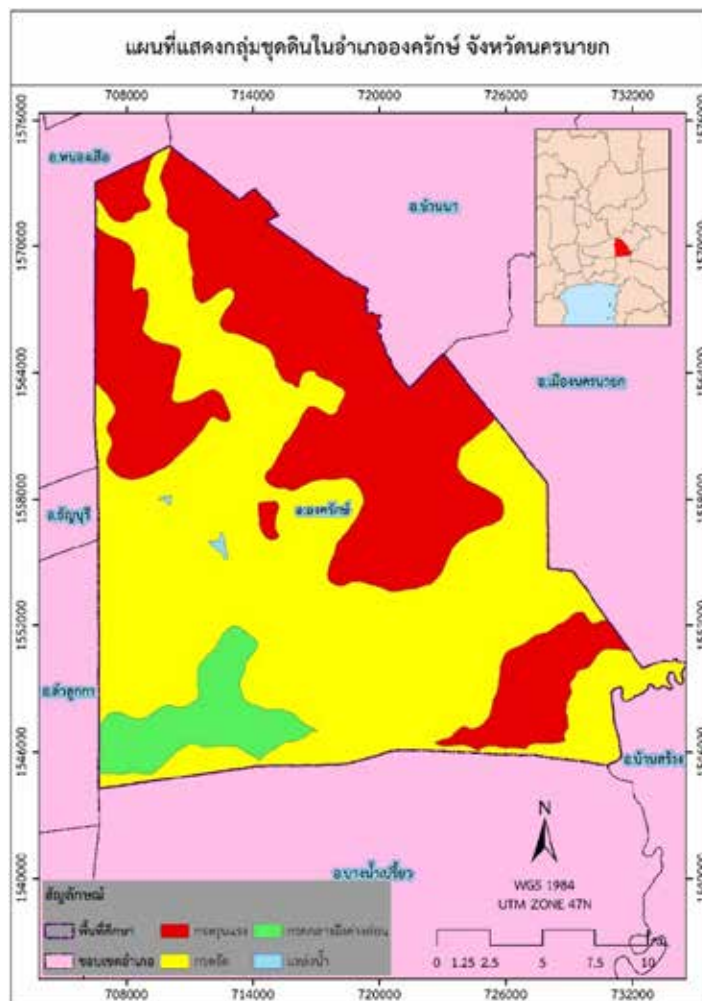

ภาพที่6 ภาพซ้ายแผนที่แสดงอุณหภูมิ ภาพขวาแผนที่แสดงปริมาณน้ำฝนบริเวณอำเภอองค์กรักษ์
จังหวัดนครนายก

5. ลักษณะดินของอำเภอองค์กรักษ์

กลุ่มชุดดินในอำเภอองค์กรักษ์มี 4 กลุ่มชุดดิน ประกอบด้วยกลุ่มชุดดินที่ 2 กลุ่มชุดดินที่ 3 กลุ่มชุดดินที่ 10 และกลุ่มชุดดินที่ 11 โดยดินทั้ง 4 กลุ่มชุดดินเกิดจากตะกอนน้ำทะเล พบอยู่ในที่ราบต่ำ ลักษณะเด่นของกลุ่มชุดดินทุกกลุ่มจะมีลักษณะดินที่คล้ายคลึงกันมาก ได้แก่ กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก พบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันในระดับความลึกแตกต่างกัน คือ 50 , 100 และ 150 เซนติเมตรจากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ไถพรวนยาก เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก คุณภาพน้ำเป็นกรดรุนแรง น้ำท่วมขังในฤดูฝน

การที่ทุกกลุ่มชุดดินมีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม เนื้อดินเป็นตะกอนขนาดดินเหนียว จึงทำให้เป็นดินที่อุ้มน้ำ ระบายน้ำเลว ความสามารถในการซึมผ่านชั้นดินไม่ดี การถ่ายเทน้ำและอากาศไม่ดีจึงส่งผลทำให้มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ในบริเวณดังกล่าวมีการใช้ที่ดินทำนาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเกษตรกรจึงมีการใช้ปุ๋ย ยาฆ่าหญ้าและแมลง สารเคมีเหล่านี้จะถูกสะสมอยู่ในดินมากกว่าการระบายไปยังพื้นที่อื่น เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มและมีเนื้อดินละเอียดจึงช่วยดูดซับน้ำและสารเคมีได้ดี สารเคมีจึงถูกสะสมอยู่ในหน้าตัดดินและส่งเสริมให้ดินยังมีความเป็นกรดมากยิ่งขึ้น

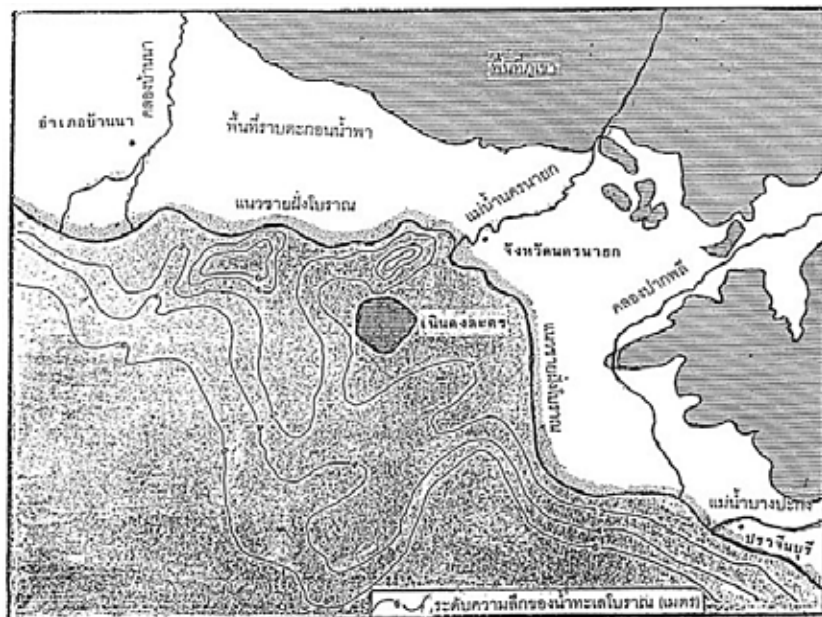

ภาพที่ 7 แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

6. การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเลบริเวณจังหวัดนครนายก

จะเห็นได้ว่าในสมัยไพลสโตซีนตอนปลาย เป็นช่วงที่สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง บริเวณขั้วโลกใต้เกิดภาวะหนาวเย็น มีการปกคลุมของธารน้ำแข็ง และเมื่ออากาศอุ่นขึ้น ธารน้ำแข็งเหล่านั้นได้เกิดการละลาย ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น น้ำทะเลได้รุกเข้าไปในแผ่นดินจึงเกิดการสะสมตัวของตะกอนทะเลในสมัยโฮโลซีนพบว่าน้ำทะเลในประเทศไทยมีระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ 9,000 ปีที่ผ่านมา โดยตะกอนทะเลเริ่มแผ่กระจายเข้ามาในพื้นที่ลุ่มต่ำของจังหวัดนครนายก จนกระทั่งถึงเมื่อ 6,000 ปีที่ผ่านมา น้ำทะเลได้ขึ้นสูงสุด ในช่วงเวลาดัง

กล่าวจังหวัดนครนายกมีสภาพเป็นอ่าว โดยมีขอบเขตของชายฝั่งทะเลตั้งแต่ทางตอนใต้ของอำเภอนครนายก บ้านนา ปากพลี ส่วนที่เป็นเขตนํ้าลึกลอยในอ่าวองครักษ์ หลัง 6,000 ปีที่ผ่านมาหน้าทะเลได้ลดระดับลง และอยู่ในระดับปัจจุบันเมื่อ 1,500 ปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงระดับนํ้าทะเลนอกจากส่งผลต่อธรณีสัณฐานชายฝั่งในอดีต จากพื้นที่ซึ่งเคยเป็นแผ่นดินได้เปลี่ยนสภาพเป็นทะเล ตะกอนทะเลที่ถูกคลื่น ลมประจำ (ลมมรสุม) และน้ำขึ้นน้ำลง เป็นตะกอนที่มีแหล่งกำเนิดมาจากสันเขากลางสมุทร ซึ่งเป็นภูเขาไฟของหินบะซอลต์ ซึ่งเป็นกลุ่มแร่สีเข้ม ประกอบด้วย เหล็กและแมกนีเซียม เป็นตะกอนดินเหนียวเนื้อละเอียด องค์ประกอบของตะกอนดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ดินในบริเวณที่เคยเป็นทะเลเป็นดินเปรี้ยวจัด หรือดินกรดกำมะถัน ดังได้กล่าวไว้แล้วในกระบวนการเกิดดินเปรี้ยว

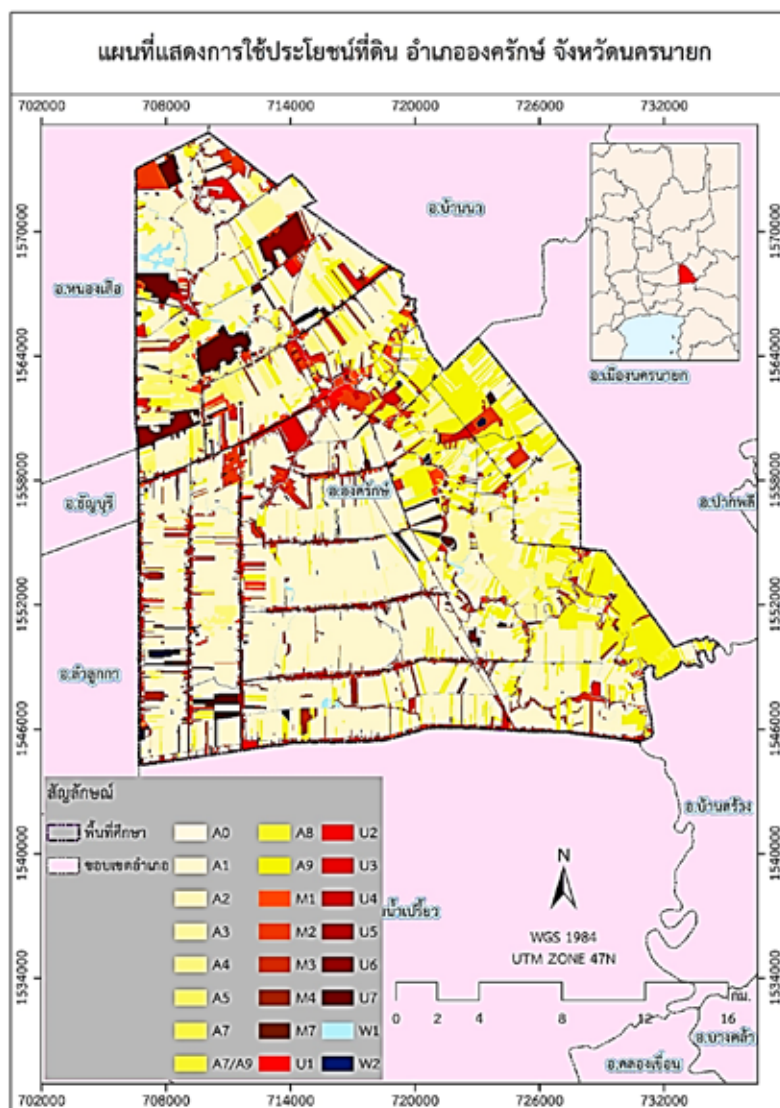
ภาพที่ 8 การเปลี่ยนแปลงของระดับนํ้าทะเล

ที่มา: Sinsakun Sin et al. (2001).

7. การใช้ประโยชน์ที่ดินของอ่าวองครักษ์

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี พ.ศ. 2562 ของอ่าวองครักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 79.48 ส่วนใหญ่มีการใช้ที่ดินทำนํ้าร้อยละ 54.44 รองลงมา เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นร้อยละ 11.67 และปลูกพืชไร่ร้อยละ 0.07 การที่พื้นที่ทำการเกษตรกรรมส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่นา จะส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัดมากกว่าพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากลักษณะพื้นที่ปลูกข้าว จะมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มต่ำ ในบริเวณพื้นนาจึงเป็นที่รองรับน้ำไหลบ่าจากพื้นที่สูงกว่าในบริเวณตอนบนของจังหวัด นครนายก ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นเป็นส่วนใหญ่ สภาพดินในบริเวณพื้นที่นาเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียด จึงมีคุณสมบัติในการดูดซับน้ำได้ดี แต่การระบายน้ำไม่ดี ในฤดูฝนจึงมักพบปัญหานํ้าท่วมขังพื้นที่นา เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใส่ปุ๋ย ใช้ยาฆ่าแมลงและยาฆ่าหญ้าจำนวนมาก จึงมีการสะสมสารเคมี และส่งผลทำให้เกิดดินเป็นกรด ส่วนพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ซากของพืช เช่น กิ่ง ก้าน ใบ ดอก ผล จะร่วงหล่นลงสู่ดิน ทำให้มีการสะสมอินทรีย์วัตถุ

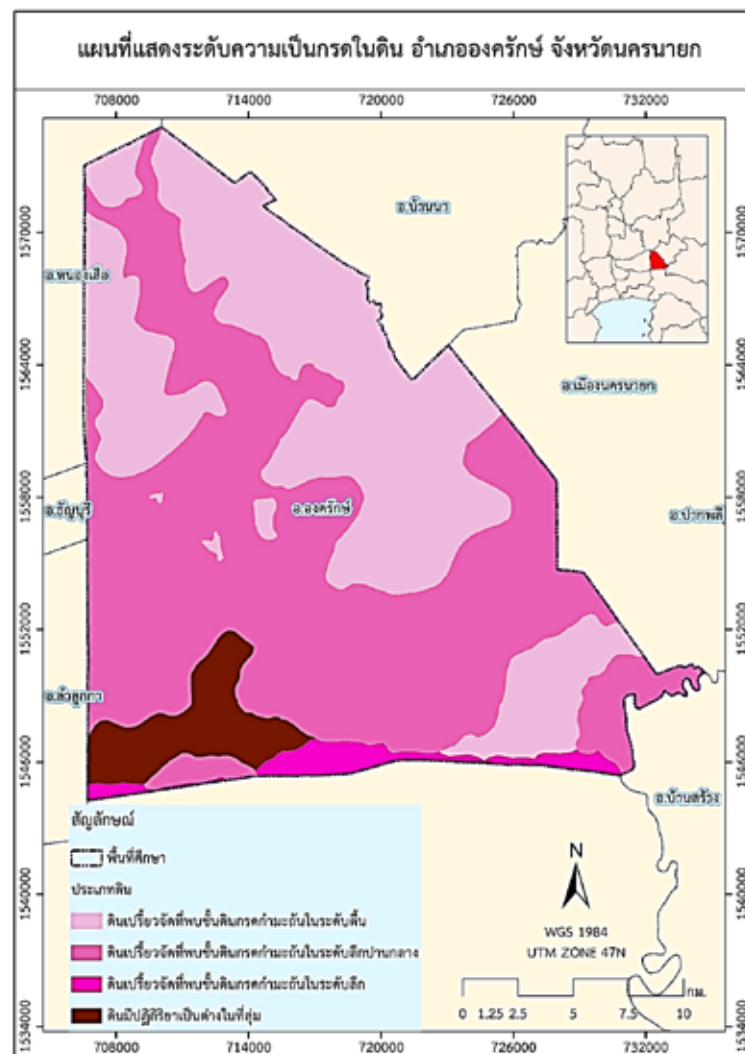
บริเวณหน้าดิน จะช่วยทำให้ดินร่วนซุย ดินมีการดูดซับและถ่ายเทน้ำและอากาศได้ดี และช่วยปรับค่า pH ของดินให้เป็นกลางมากขึ้น นอกจากนี้ ในพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยพืชสดมากกว่าในพื้นที่ปลูกข้าว ปัญหาที่ทำให้โครงสร้างของดินแน่นทึบหรือทำให้ดินเป็นกรดจึงเกิดได้น้อยกว่าดินในพื้นที่ปลูกข้าว ดังนั้น การใช้ประโยชน์ที่ดินจึงเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ดินเปรี้ยวจัดเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 9 แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยวจัดบริเวณอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก และจากการศึกษาข้อมูลภาคสนาม พบว่า ดินเปรี้ยวจัดมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด พบสารสีเหลืองฟางข้าว หรือตะกอนน้ำทะเลที่มีองค์ประกอบของสารกำมะถันมาก ภายในความลึก 150 เซนติเมตรจากผิวดิน สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลุ่มต้ำน้ำท่วมขัง มีต้นกกหรือกระถินทุ่งขึ้นอยู่ทั่วไป คุณภาพน้ำในบริเวณดังกล่าวใสมากและเป็นกรดจัดมาก มักพบคราบสนิมเหล็กในดินและที่ผิวน้ำ เมื่อดินแห้งจะแตกกระแหง เป็นร่องกว้างและลึก เมื่อขุดดินหรือยกกร่องลิกจะพบสารสีเหลือง

3. ดินเปรี้ยวจัดที่พบชั้นดินกรดกำมะถันในระดับลึกมาก ชั้นที่มีสารจาโรไซต์ซึ่งมีสีเหลืองฟางข้าว หรือชั้นดินที่เป็นกรดรุนแรงมาก ลึก 100 - 150 เซนติเมตรจากผิวดิน ชั้นดินบนมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (ค่าpH) ต่ำกว่า 5.0 พบในกลุ่มชุดดินที่ 2 ได้แก่ชุดดินบางน้ำเปรี้ยวและชุดดินมหาโพธิ์ ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 แผนที่แสดงระดับความเป็นกรดในดิน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา การประยุกต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดดินเปรี้ยว บริเวณอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดดินเปรี้ยว ได้แก่ โครงสร้างทางธรณีวิทยาและ ธรณีวิทยาลำดับชั้นหินของจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดดินเปรี้ยว ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะ ภูมิอากาศ ลักษณะดิน การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเลและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปจัดการดินเปรี้ยวจัดบริเวณพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางพิจารณาจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ของดินเปรี้ยวจัดที่พบ ในพื้นที่จริง และจากข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จากตัวแทนเกษตรกรในแต่ละตำบล รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวจัดของ Land Development Department. (2015) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แก้ปัญหาสภาพกรดจัดของดิน การใช้น้ำล้างกรดออกจากดิน และการใช้ปูนทางการเกษตรแก้ความเป็นกรดของดิน ช่วยลดสภาพความเป็นกรดในดินได้ดี อัตราของปูนที่ใช้ควรใช้ปริมาณตามความต้องการปูนของดินนั้น ซึ่ง จะแตกต่างกันไปตามความรุนแรงของกรดในดินแต่ละชุดดิน ชนิดปูนที่ใช้ ควรเลือกปูนที่คุณภาพดี มีความสามารถในการทำให้เป็นกลางสูง ปูนที่ใช้ทั่ว ๆ ไป เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอย หินปูนฝุ่นหรือหินปูนบดและปูนโดโลไมต์ การใส่ปูนครั้งหนึ่ง ๆ จะมีผลอยู่ได้ประมาณ 2-3 ปี

2. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน ดินเปรี้ยวจัดมักขาดแคลนธาตุอาหารหลัก เช่น ไนโตรเจนและฟอสฟอรัส การใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดน้ำ ตลอดจนธาตุอาหารเสริม ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับพืชแต่ละชนิดลงดินในอัตราที่เหมาะสม การใส่ปูนเพื่อแก้ปัญหาเรื่องความเป็นกรดจัดของดิน ยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดินให้เป็นประโยชน์ต่อพืชมากขึ้น

3. ปรับปรุงกายภาพของดินให้เหมาะสม ดินเปรี้ยวจัดมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ถ้าใช้ทำนาไม่ต้องปรับปรุงสภาพทางกายภาพของดิน แต่ถ้าจะใช้ปลูกพืชล้มลุกหรือปลูกไม้ผล จำเป็นต้องมีการยกร่องปลูก และเนื่องจากดินเปรี้ยวจัดมีเนื้อดินเหนียวจัด การระบายน้ำและอากาศไม่ดี รากพืชไม่สามารถเจริญเติบโตและแผ่ขยายได้ การดูแลใช้ธาตุอาหารถูกจำกัด ดังนั้น การปรับปรุงกายภาพของดินให้ร่วนซุยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดินในรูปของปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด หรือแกลบสด ใส่ในอัตราที่เหมาะสมระหว่าง 2 – 4 ตันต่อไร่ ขึ้นกับชนิดพืชที่ต้องการปลูก เพื่อให้ดินร่วนซุย การระบายน้ำดี น้ำไม่ขัง ทำให้ระบบรากดี รากไม่เน่าเสีย

4. การจัดการน้ำที่เหมาะสม ได้แก่ การขังน้ำในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดแล้วระบายออก เป็นการชะล้างกรดให้ออกไปจากดินได้ในฤดูเพาะปลูก ควรทำอย่างน้อยเดือนละครั้ง หรือสองอาทิตย์ต่อครั้ง ทำการระบายน้ำออกจากพื้นที่ การขุดระบายน้ำแยกส่วนกับคลองส่งน้ำ การระบายน้ำออกจากพื้นที่เป็นครั้งคราวช่วยล้างกรดและสารพิษออกจากดิน ทำการบำบัดน้ำที่ปล่อยออกมาโดยการใส่ปูน และการควบคุมระดับน้ำใต้ดิน ควรขังน้ำในร่องสวนตลอดเวลา ไม่ปล่อยให้น้ำในร่องสวนแห้ง หรือควบคุมระดับน้ำใต้ดินให้อยู่สูงกว่าชั้นดินเลนที่มีสารประกอบไพไรท์มาก ช่วยป้องกันการเกิดกรดเพิ่มขึ้น โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ควรรักษาระดับน้ำใต้ดินไม่ให้ต่ำกว่า 1 เมตร

5. การเลือกปลูกพืชที่เหมาะสม การเลือกปลูกพืชที่ทนกรด ทนต่อการขาดธาตุอาหารบางชนิด และพืชที่ทนต่อสารพิษของเหล็กและอลูมิเนียมได้ จะเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปูนปรับปรุงดิน ทั้งนี้ควรเลือกปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดี เนื่องจากการปลูกพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด ต้องลงทุนในการจัดการดินและน้ำสูง พืชที่ปลูกต้องเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงด้วย

6. การยกร่องปลูกพืชผัก มีหลักการสำคัญคือ ไม่ให้เอาดินล่างในท้องร่องที่ขุด ซึ่งเป็นดินกรดจัดรุนแรงมาก มาทับบนดินชั้นบนซึ่งมีคุณภาพดีกว่า เป็นกรดน้อยกว่า และมีปริมาณอินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง

REFERENCES

- Chainat Land Development Station. (2007). **Soil series data**. Retrieved from <http://www.chainat.go.th/sub1/ldd/index1.htm>. [2020, 25 Jan.]
- Department of Mineral Resources. (2014). **District classification for geological and mineral resource management in the Nakhon Nayok province**. Department of Mineral Resources Ministry of Natural Resources and Environment
- _____. (2007). **Geology of Thailand**. Department of Mineral Resources. Ministry of Natural Resources and Environment
- Land Development Department. (2006). **Data of Soil group**. Retrieved from https://www.ddd.go.th/thaisoils_museum/62_soilgroup/main_62soilgroup.htm [2020, 25 Jan.]
- _____. (2014) **Data of Soil Management**. Research and Development for Land Management Division. Land Development Department. Ministry of Agriculture and Cooperatives
- _____. (2015) **Soil and land resources status of Thailand**. Research and Development for Land Management Division. Land Development Department. Ministry of Agriculture and Cooperatives
- _____. (2020). **Survey of land use in Ongkharak District**. Research and Development for Land Management Division. Land Development Department. Ministry of Agriculture and Cooperatives
- Meteorological Department (2020). **Climate statistics**. Climatological Center. Ministry of Digital Economy and Society
- Nakhon Nayok Land Development Station. (2007). **Soil series data**. Retrieved from <http://r01.ddd.go.th/NYK/> [2020, 25 Jan.]
- Royal Institute. (2001). **Dictionary of geography**. 4th Bangkok. Chunpim Co.,Ltd
- Sinsakun Sin and other (2001). **Changes in coastal areas on the Andaman Sea**. Division of Geology, Department of Mineral Resources. V M P Corporation Co., Ltd.
-

ภาคผนวก

รายละเอียดการเตรียมบทความ วารสารราชภัฏพระนครวิชาการ (PNRU Academic Journal)

วารสารราชภัฏพระนครวิชาการเป็นวารสารราย 6 เดือน เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานในลักษณะบทความวิชาการ บทความบริการวิชาการ บทความสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการ และบทความวิจัยแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารราชภัฏพระนครวิชาการ ตีพิมพ์บทความวิชาการ บทความบริการวิชาการ บทความสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการ และบทความวิจัย โดยขอบเขตของเนื้อหาจะครอบคลุมด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสหวิทยาการรวมทั้งผลงานวิชาการที่ใช้ความรู้ในพหุสาขาในการวิเคราะห์

การพิจารณาบทความ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน โดยผู้แต่งและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความจะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. บทความวิชาการ

บทความควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความบริการวิชาการ

เป็นการนำเสนอผลงานบริการวิชาการอย่างเป็นระบบกล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ผลของการดำเนินงานโดยอธิบายให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกิดจากการบริการวิชาการ

3. บทความสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการ

เป็นการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรมทางวิชาการ และผลการสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมทางวิชาการ

4. บทความวิจัย

เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่นๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้แต่งเท่านั้น)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของวารสารราชภัฏพระนคร วิชาการ
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏพระนครวิชาการจะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าว มายังกองบรรณาธิการ

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

รับตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ TH Sarabun ขนาด 16 pt. ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดตั้งค่าหน้ากระดาษ บน 1.5 นิ้ว ซ้าย 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว บทความยาวไม่เกิน 15 หน้าต่อบทความอภิปราย

บทความทางวิชาการ	บทความบริการ วิชาการ	บทความสร้างสรรค์ หรือนวัตกรรมทาง วิชาการ	บทความวิจัย
1.บทนำ	1.บทนำ	1.บทนำ	1.บทนำ
2.กรอบในการวิเคราะห์	2.วัตถุประสงค์	2.วัตถุประสงค์	2.วัตถุประสงค์การวิจัย
3.เนื้อหา	3.แนวคิดของการบริการ	3.ทบทวนแนวคิด	3.ทบทวนแนวคิด
4.สรุป	วิชาการ	4.กรอบแนวคิด	4.สมมติฐาน
5.เอกสารอ้างอิง	6. วิธีการดำเนินงาน	5.วิธีการสร้างสรรค์	5.กรอบแนวคิดของการ
	7. สรุปผลการบริการ	ผลงาน	วิจัย
	วิชาการ	6.ผลการสร้างสรรค์หรือ	6. ระเบียบวิธีวิจัย
	8.เอกสารอ้างอิง	นวัตกรรม	7.ผลการวิจัย
		7.สรุปและอภิปราย	8.สรุปผลการวิจัยและ
		8.เอกสารอ้างอิง	อภิปราย
			9.เอกสารอ้างอิง

ชื่อเรื่อง	ควรมีความกระชับและชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป บทความภาษาไทยต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด
ชื่อผู้เขียน	ผู้เขียนหลักต้องใส่ E-mail address ที่ติดต่อได้และลงเครื่องหมายดอกจันกำกับบทความต้องมีบทความเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ตำแหน่งบทความ	สำหรับผู้เขียนหลักต้องใส่ E-mail address ที่ติดต่อได้และลงเครื่องหมายดอกจันกำกับบทความต้องมีบทความเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยควรมีความยาวระหว่าง 200 ถึง 250 คำ
คำสำคัญ	ให้มีคำสำคัญ 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
รูปแบบ	แยกบันทึกเป็นไฟล์ภาพที่มีนามสกุล TIFF, หรือ JPEG ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับ เพื่อคุณภาพในการพิมพ์ หมายเลขรูปภาพและกราฟให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ อยู่ด้านล่างของรูปภาพ ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์แบบขาว-ดำ หรือ Greyscale
เนื้อหา	ใช้ตัวหนังสือแบบ TH Sarabun ขนาด 16 พอยท์ จัดเนื้อหาตามรูปแบบบทความวิจัย หรือ บทความทางวิชาการ หน่วยที่ใช้ให้เป็นไปตามรูปแบบสากล ศัพท์ภาษาอังกฤษในวงเล็บ ให้ใช้ตัวพิมพ์เล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ หากมีสมการให้ใช้ Equation Editor โดยจัดให้อยู่ ในตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ และระบุหมายเลขสมการ
ตาราง	หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ อยู่ด้านบนของตาราง
เอกสารอ้างอิง	เป็นรายชื่อเอกสารที่ใช้อ้างถึงในบทความ โดยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ และจัดรูปแบบอ้างอิงตามระบบ APA 6 th edition พร้อมวงเล็บ (In Thai) ทำรายการ

รูปแบบการอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

กรณีอ้างอิงชื่อผู้เขียนก่อนข้อความ	ชื่อผู้เขียน (ปีที่พิมพ์).....
ตัวอย่าง	Kelly (2004) แสดงให้เห็นว่า..... Saikaew & Kaewsarn (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ..... Lui et al. (2000) พบว่า..... Saikaew & Kaewsarn (2009) และ Lui et al. (2000) พบว่า
กรณีอ้างอิงชื่อผู้เขียนท้ายข้อความ	 (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์)
ตัวอย่าง	 (Kelly, 2004) (Saikaew & Kaewsarn, 2009) (Lui et al., 2000) (Saikaew & Kaewsarn, 2009; Lui et al., 2000)

2. การอ้างอิงในส่วนท้ายบทความ (References)

2.1 อ้างอิงจากหนังสือ (Books)

รูปแบบ ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Crawley, R. B., Dockery, L. M., Branson, T. S., Carmichael, L. E., Carson, J. C., Findlay, A. F., & Smith, D. M. (2015). **Manor houses of the early 1900s**. London, England: Taylor & Francis.

2.2 อ้างอิงจากบทความวารสาร (Journal articles)

รูปแบบ ชื่อผู้เขียน. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

ตัวอย่าง Yingsanga, P., & Mathurasa, L. (2009). Yellowing development of Chinese Kale (Brassica oleracea var. alboglabra). **Phranakhon Rajabhat Research Journal: Science and Technology**, 14(1), 76-90. (In Thai)

Morrisa, G.A., Fosterb, T.J., & Hardinga, S.E. (2000). The effect of the degree of esterification on the hydrodynamic properties of citrus pectin. **Food Hydrocolloids**, 14(3), 227-235.

2.3 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ (Theses and Dissertations)

รูปแบบ ชื่อผู้เขียน. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. (ระดับวิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้ง มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง Caprette, C. L. (2005). **Conquering the cold shudder: The origin and evolution of snake eyes**. (Doctoral dissertation). Ohio State University, Columbus, OH.

2.4 อ้างอิงจากรายงานการวิจัย/รายงานทางวิชาการ (Technical/Research reports)

รูปแบบ ชื่อผู้เขียน. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. (ประเภทของเอกสาร). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Tayama, T. (2006). **Velocity influence on detection and prediction of changes in color and motion direction** (Report No. 38). Sapporo, Japan: Psychology Department, Hokkaido University.

2.5 บทความ/บทในหนังสือการประชุม (Proceedings of meeting and symposium)

รูปแบบ ชื่อผู้เขียนในบท. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ในชื่อบรรณาธิการ, (บรรณาธิการ), ชื่อการประชุม (หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1991). **A motivational approach to self: Integration in personality**. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on motivation: Vol. 38 Perspectives on motivation (237-288). Lincoln, NM: University of Nebraska Press.

2.6 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

รูปแบบ ชื่อผู้เขียน. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. Retrieved from <http://>. [ใส่วันที่สืบค้น].

ตัวอย่าง Centers for Disease Control and Prevention. (2003). **Take charge of your diabetes**.

Retrieved from <http://www.cdc.gov/diabetes/pubs/paf/ted.pdf> [2015, 25 Oct.]

2.7 อ้างอิงอื่นๆ

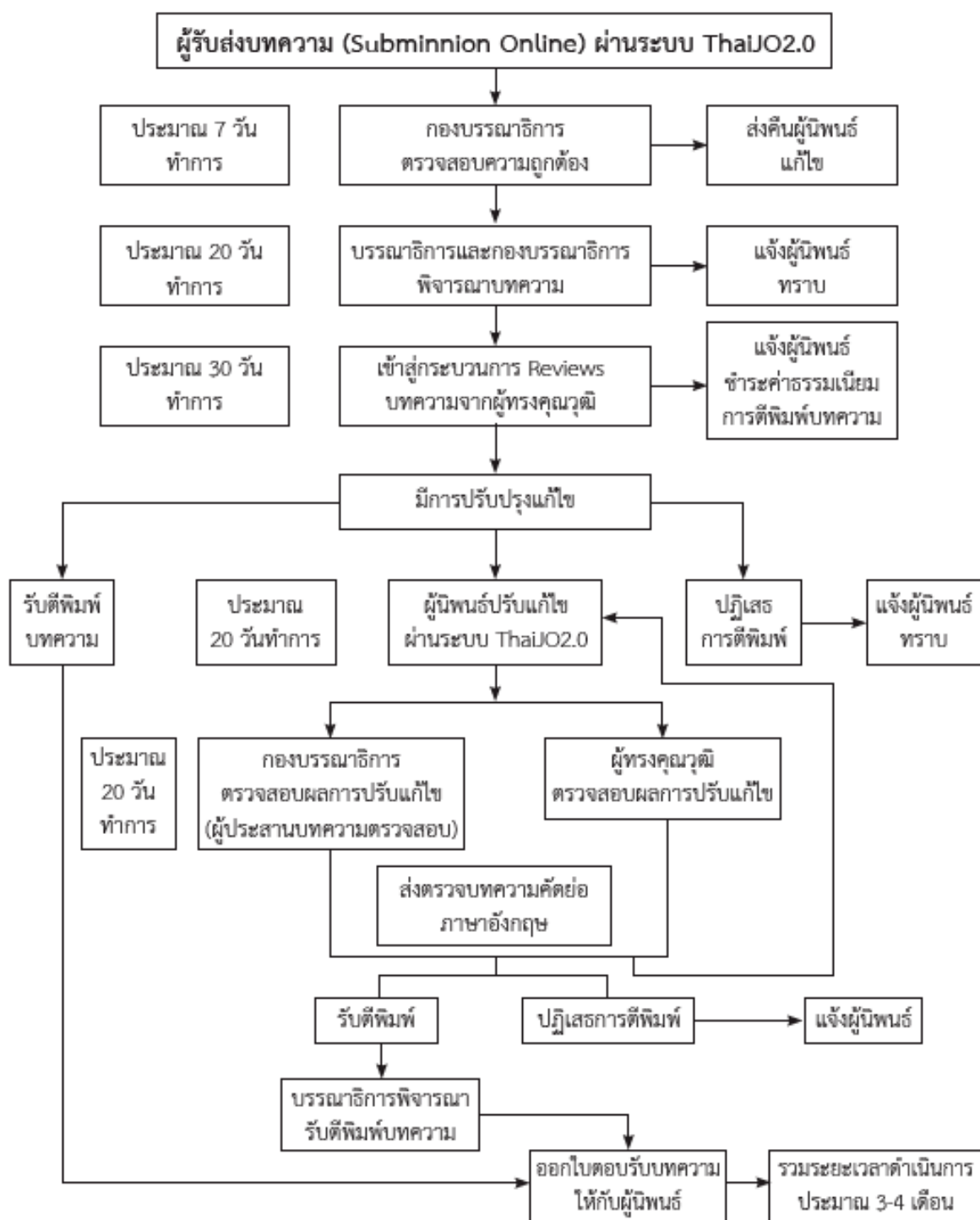
รูปแบบ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปีที่ให้สัมภาษณ์, วัน เดือน). **สัมภาษณ์**. ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์. หน่วยงาน.

ตัวอย่าง Phae- ngam, W. (2016, 10 Jan.). **How to write a good research article**.

Assistant Professor. Faculty of Science and Technology. Phranakhon Rajabhat University.

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการพิจารณาบทความวารสารราชภัฏพระนครวิชาการ

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏพระนครวิชาการ (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ^{1*} ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ² (TH SarabunPSK ขนาด 14pt. ตัวปกติ)

¹ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

²ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

Author ^{1*}, Author ² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Revised: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหาบทคัดย่อในกรณีเป็นบทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกเว้นบทวิจารณ์หนังสือ บทคัดย่อควรมีย่อหน้าเดียว ไม่ควรเกิน 250 คำ บทคัดย่อควรกล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของบทความ ผลลัพธ์หรือ สรุปผลที่ได้จากการทำวิจัย คำสำคัญที่เป็นภาษาไทยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างคำ

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

.....
.....

คำสำคัญ: คำสำคัญ1 คำสำคัญ2 คำสำคัญ3 คำสำคัญ4 คำสำคัญ5 (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

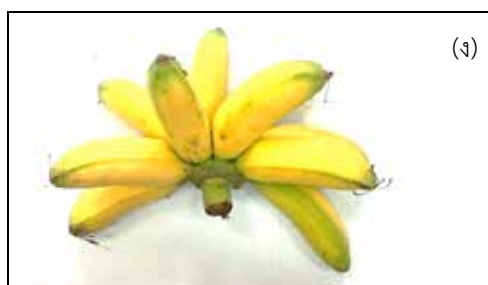
.....
.....

วิธีการ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ผลการทดลองและวิจารณ์ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ....(ก)..... (ข)..... (ค)..... (ง).....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

เวลาที่ใช้ (นาท)	ความดัน (mbar)				ความดันเฉลี่ย (mbar)
	วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3	วันที่ 4	
90	0.000061	0.000053	0.000037	0.000048	0.000050
95	0.000055	0.000053	0.000038	0.000044	0.000048
100	0.000055	0.000052	0.000037	0.000048	0.000048

หมายเหตุ : (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

สรุป (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

.....
.....

กิตติกรรมประกาศ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา) (อาจมีหรือไม่มีก็ได้)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

.....
.....

REFERENCES (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

.....
.....
.....

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏพระนครวิชาการ (ภาษาอังกฤษ)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

Author ^{1*}, Author ² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Revised: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

Introduction (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

Methods (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

Results and Discussions (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

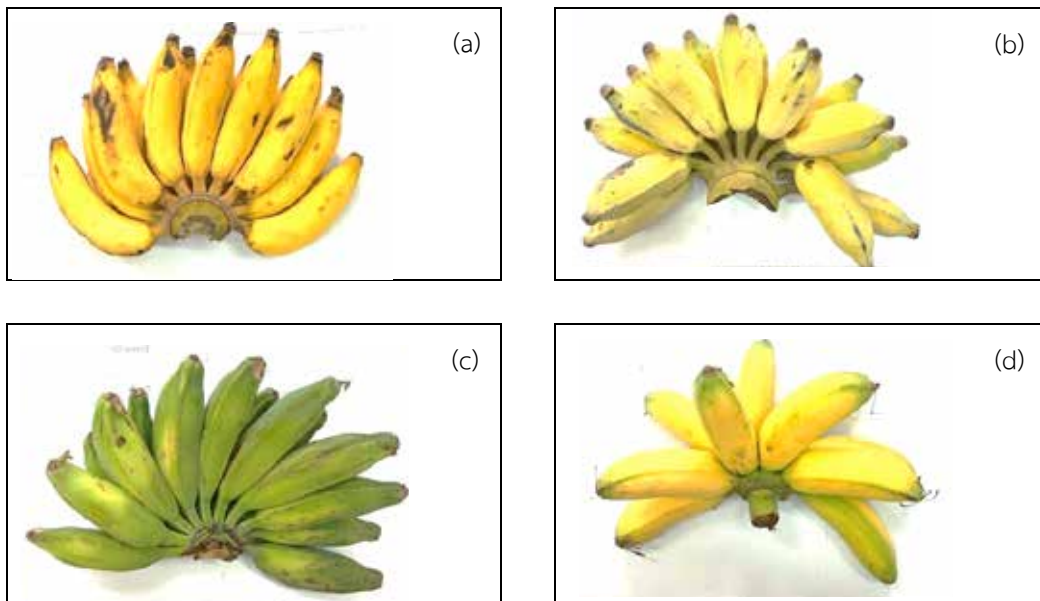

Figure 1(a)..... (b)..... (c)..... (d).....

Table 1

Time (minuts)	Pressure (mbar)				Avg. Pressure (mbar)
	Day1	Day2	Day3	Day4	
90	0.000061	0.000053	0.000037	0.000048	0.000050
95	0.000055	0.000053	0.000038	0.000044	0.000048
100	0.000055	0.000052	0.000037	0.000048	0.000048

Note: (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Conclusions (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

Acknowledgement (TH SarabunPSK 16pt. bold) (optional)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

References (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt.).....

.....

.....

จริยธรรมในการตีพิมพ์ Publication Ethics

วารสารราชภัฏพระนครวิชาการมีมาตรฐานทางจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ ดังนี้

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของบทความร่วมกับกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์ ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด
5. บรรณาธิการต้องรักษาความลับของผู้พิมพ์
6. บรรณาธิการมีหน้าที่รักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักถึงความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของตนเองในการรับประเมินบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความกับงานตีพิมพ์อื่นๆ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องประเมินและให้ข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการโดยปราศจากอคติ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิควรตรงต่อเวลาในการส่งผลการประเมินบทความ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิควรรักษาความลับของผู้พิมพ์บทความ

จริยธรรมของผู้พิมพ์บทความ

1. บทความที่จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยมีการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ใดมาก่อน และต้องไม่คัดลอกผลงานผู้อื่นโดยขาดการอ้างอิง
2. หากบทความมีการทดลองเกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ ผู้พิมพ์ต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการวิจัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้พิมพ์ควรระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย
4. ผู้พิมพ์ควรเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้พิมพ์จะต้องไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ยังแหล่งอื่นๆ
6. ชื่อผู้พิมพ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในผลงานวิชาการนี้จริง